

Heves megye Esélyegyenlőségi Paktuma

készítette: Forti Pectore Egyesület, 2020

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló	5
A tervezés módszertana	6
Beavatkozási logika	7
Kapcsolódás a hazai stratégiákhoz	8
Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia.....	8
„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiára	9
Roma Integráció Évtizede Programra.....	9
Nemzeti Ifjúsági Stratégia.....	10
Új Nemzedék Jövőjéért Program.....	10
Idősügyi Nemzeti Stratégiát	11
Országos Fogytékosságügyi Program	12
Magyarország Digitális Gyermekevédelmi Stratégiája (DGYS).....	12
Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia.....	13
Telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia 2014–2020.....	13
Európai Foglalkoztatási Stratégia	15
A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása	16
Digitális Oktatási Stratégia (2016)	18
Szakképzés 4.0 stratégia (2019)	18
Simmelweis-Terv	20
Egészséges Magyarország 2014-2020 Egészségügyi Ágazati Stratégiája	20
Járási elemzések	22
Romák, mélyszegénységben élők.....	22
Nők	23
Gyermekek	24
Idősek	26
Fogyatékkal élők.....	27
Problémák megyei szintű beazonosítása célcsoportonként, megoldási javaslatokkal	29
Együttműködések.....	44
Családvédelmi Kerekasztal	44
Megyei szintű foglalkoztatáspolitikai együttműködés	46
Pénzügyi tudásbázis.....	48
Civil tudásmegosztás	50
Jó gyakorlatok.....	51
Biztos Kezdet Gyerekház - Mezőtárkány	51
Tanoda program – Kerecsend	52

BARI SHEJ – NAGYLÁNY program	53
Jelenlét program (Tarnabod) - Magyar Máltai Szeretetszolgálat.....	54
Otthoni Segítés Szolgáltatás (Fecske szolgálat).....	56
Kerecsendi roma integrációs program	57
Szociális segítő hálózat kialakítása, működtetése Kiskunhalason	59
Kedvesház esélyteremtő program	64
EFOP-1.1.3-17 - Nő az esély – foglalkoztatás - Nő az esély - foglalkoztatás az MPE OCM verpeléti telephelyén.....	65
EFOP-1.2.1-15 - Védőháló a családokért - Értékek a családban.....	66
EFOP-1.2.9-17 - Nők a családban és a munkahelyen - Gyöngyvirág Nő-Köz-Pont.....	67
EFOP-1.2.11-16 - Esély Otthon - Életpálya ösztönzés Füzesabonyban	68
EFOP-1.3.5-16 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével - Középiszkolás és főiskolás korú diákok támogatása önkéntes családok bevonásával	69
EFOP-1.4.2-16 - Integrált térségi gyermekprogramok - Integrált térségi gyermekprogramok a Hevesi járásban	71
EFOP-1.5.3-16 - Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek – Észak-hevesi területi különbségek mérséklése komplex szolgáltatásfejlesztéssel	72
EFOP-1.6.2-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) - Szegregált élethelyzetek felszámolása Mezőtárkány községben	77
EFOP-3.7.1-17 - Aktívan a tudásért	78
EFOP-1.2.7-16 - Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása	79
EFOP-2.2.14-17 - Nevelőszülői hálózatok infrastrukturális és szakmai fejlesztése.....	81
EFOP-3.1.2-16 A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében	82
EFOP-3.1.5-16 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása.....	83
EFOP-3.1.6- A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése	84
Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv.....	85
A családvédelmi akcióterv keretében benyújtható támogatások – lakossági tájékoztatás.....	86
TOP-1.4.1 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével	86
TOP-5.1.2-15-HE1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések.....	87
TOP-5.1.1-15-HE1 - Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések	90
Pénzügyi tudatosságra nevelő iskola pályázat (PM_PÉNZÜGYI_TUDATOSSÁG_2019).....	91
Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat kialakítása, működtetése	91
Innovációs és Technológiai Minisztérium – Kormányhivatal együttműködés a lakosság pénzügyi tudatosságának növelése érdekében.....	92

EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása a Hevesi járásban	93
EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása Hort Nagyközségi Önkormányzat vezetésével	94
EFOP-1.8.2-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - alapellátás fejlesztése (Gyöngyöspata)	96
EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása Egerben.....	98
EFOP-1.8.20-17 - A hatvani EFI tevékenységeinek bővítése a mentális egészség területén	99
EFOP-1.8.20-17 - Füzesabonyi EFI bővítése	100
EFOP-1.8.20-17 - Lelki Egészségközpont létrehozása és működtetése a Pétervásárai járásban	101
EFOP-1.8.6-17 - A felnőtt lakosság prevenciós célú egészségfejlesztése a Magyar Fitnesz- és Egészségfejlesztési Szövetségnél.....	103
EFOP-1.8.7-16 - Célzott prevenciós programok a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében Hatvanban	106
EFOP-1.8.7-16 - Drogprevenciós projekt Gyöngyösön és vonzáskörzetében	107
EFOP-1.8.9-17 - "Legyen más a szenvedélyed 2!" - prevenciós program megvalósítása Heves megyében (HEVES MEGYEI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT ÉS TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT).....	109
EFOP-2.2.0-16 - Pszichiátriai és addiktológiai gondozóhálózat fejlesztése (ÁLLAMI EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓ KÖZPONT – Gyöngyös)	109
Székesfehérvár MJV - Kégl György Városi Egészségügyi Program	111

Vezetői összefoglaló

Magyarország Kormánya az 1430/2011. (XII. 13.) Korm. határozattal elfogadta a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (NTFS), amelyben az európai iránymutatásokkal, alapelvekkel összhangban hosszútávú felzárkózási politikáját fogalmazta meg. A stratégiában kitűzött célok elérését számos intézkedéssel és pályázati forrás bevonásával igyekszik biztosítani. Ezzel a törekvéssel konszenzusban az Emberi Erőforrás Minisztériuma meghirdette a „Megyei szintű felzárkózási politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan” című felhívást, amire a Heves Megyei Önkormányzat támogatási kérelmet nyújtott be EFOP-1.6.3-17-2017-00019 kódszámon „Felzárkózási politikai együttműködési program megvalósítása Heves megyében” címmel. A pályázat pozitív támogatói döntést nyert és a megvalósítás 3 évére összesen 60 millió Ft összegű, 100 %-os támogatás intenzitású, vissza nem térítendő támogatásban részesült. A projekt megvalósulási időszaka 2018. január 01. – 2020. december 31. A felzárkózási politikai együttműködési projekt célcsoportjai a mélyszegénységben élők és romák, a gyermekek, a nők, az idősek és a fogyatékkal élők. A felhívás alapvető célja megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítása annak érdekében, hogy a felzárkózási politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás középső szintjén, megyei szinten is kialakuljanak, rendszeressé váljanak és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére, növelve a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Megyénkben 31 taggal alakult meg a Heves Megyei Felzárkózási Fórum, melynek tagjai önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok, hatóságok, köznevelési intézmények fenntartói és a szociális szféra szereplői. A széleskörű rálátással rendelkező grémium célja munkacsoportok létrehozása és megállapításaik megvitatása, a szolgáltatási hiányosságok elemzése és javaslatok tétele, mellyel e dokumentum tervezésében fontos szerepet töltött be.

A projekt keretében két dokumentum készül el: a Szolgáltatási Út Térkép (SZÚT) és a Megyei Esélyteremtő Paktum (MEP). A Szolgáltatási Út Térkép a Megyei Felzárkózási Fórumok üléseinek kimeneteként létrehozásra kerül a Szolgáltatási Út Térkép dokumentum, melynek célja a megyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata, különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra (pl. a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban beazonosított szolgáltatás hiányok alapján). A Heves Megyei Közgyűlés 75/2019. (XII.13.) közgyűlési határozatával a dokumentumot támogatta. Az ezt követő társadalmi szűrés során a beérkező javaslatokat, észrevételeket a Heves Megyei Felzárkózási Fórum 2020. február 26-i ülésén megtárgyalta. A Megyei Esélyteremtő Paktum dokumentum a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, melyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására. A MEP elkészítése során feltérképezésre került az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő stratégiai környezet, melyek közül a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia kiemelkedik mindközül átfogó tematikájával. A Szolgáltatási Út Térkép alapján megtörtént az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő, a településtől magasabb szintű megoldást igénylő problémák beazonosítása. Mindezeket összegezve a dokumentumban a következő tématerületeken került javaslat kidolgozásra együttműködések kialakítására: képzés-foglalkoztatás, pénzügyi ismeretek, család-, és gyermekvédelem, civil tudásmegosztás. Ugyan a felhívás nem írja elő a megyei önkormányzatok kötelező szerepvállalását a kialakításra kerülő együttműködésekben, de a megfogalmazott javaslatokban a Heves Megyei Önkormányzat a fő kezdeményező, funkciója elsősorban koordinátori. Az együttműködések megoldásokat nyújthatnak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, tudásbázis felhasználásával. A dokumentum az elvárásoknak megfelelően tartalmaz jó gyakorlatokat, melyek között található megyei és a megyénken kívüli példaértékű programok.

A tervezés módszertana

A Megyei Esélyteremtő Paktum (MEP) dokumentumhoz sem útmutató, sem jogszabályban rögzített tartalmi elvárás nem került megfogalmazásra. A tervezés támogatásaként az Emberi Erőforrások Minisztériuma, majd a Belügyminisztérium társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkársága illetve a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Közösségi Integrációs Főosztálya, majd a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság szervezett szakmai találkozót, melyeken pontosításra kerültek a szakmai elvárások illetve bemutatásra kerültek egyes tervezési jó gyakorlatok.

A MEP – eltérően a Szolgáltatási Út Térképtől – célcsoporti irányból összesíti a problémákat és megoldási lehetőségeket, megtartva azonban azokat a vizsgálódási tématerületeket – oktatás, egészségügy, szociális helyzet, lakhatás és foglalkoztatás –, amire a SzÚT épült. A MEP tervezése során is azokat az imputokat kerültek feldolgozásra:

Szolgáltatási Út Térkép

A SzÚT azonosította a településeken meglévő problémákat a települések Helyi Esélyegyenlőségi Programjai, a munkacsoport- és fórum ülések, illetve statisztikák és dokumentumok elemzése alapján.

Helyi Esélyegyenlőségi Programok elemzése

Hasonlóan, mint a SzÚT-nál most is megvizsgálásra került a megye összes Helyi Esélyegyenlőségi Programja, de alapvetően a megfogalmazott intézkedések, megoldási javaslatok kerültek a fókuszba, melyekről a járási szintű differenciákat is figyelembe vevő elemzés készült.

Munkacsoport és Fórum ülések

Természetesen nem csak a probléma felvetésekről, hanem a megoldási javaslatok megfogalmazásáról is szóltak a projekt során megrendezésre került ülések. Az itt elhangzott javaslatok is szükség szerint beemelésre kerültek a dokumentumba. Az viszont megjegyzendő, hogy a 2020. tavaszán kialakult pandémiás helyzet miatt az év első felére tervezett, tematikájában a Fórum által javasolt együttműködések tématerületére koncentrálnó munkacsoport ülések elmaradtak.

Megvalósult munkacsoport ülések:

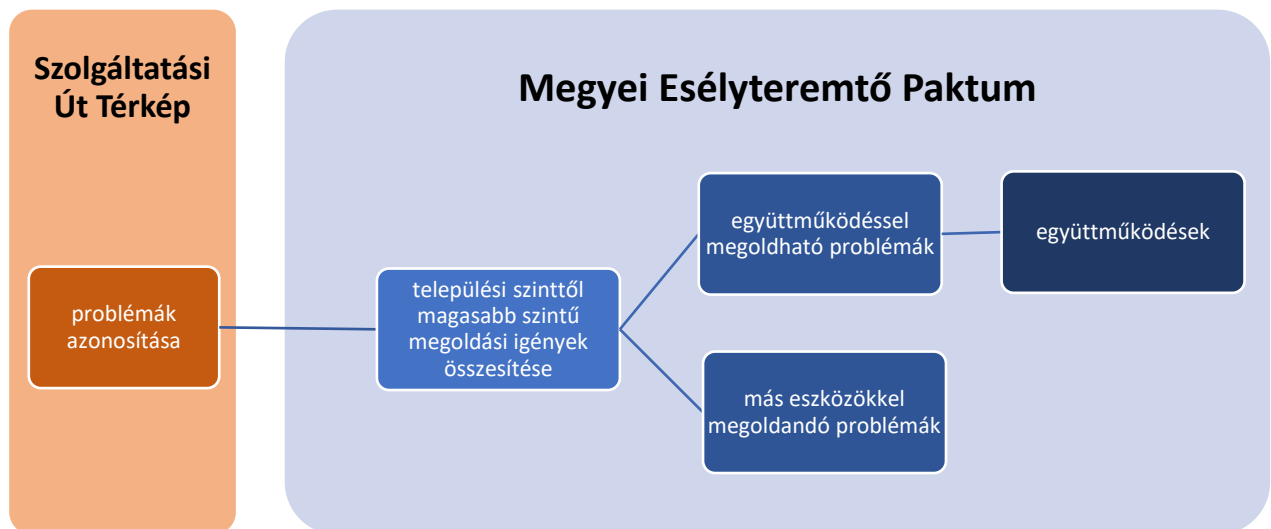
<i>ülés száma</i>	<i>téma</i>	<i>időpont</i>
I.	<i>vitaindító beszélgetés</i>	2018. I. negyedév
II.	<i>Hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkózási lehetőségeinek vizsgálata a képzés és a foglalkoztatás területén</i>	2018. II. negyedév
III.	<i>Mélyszegénységben élő – és roma gyerekek helyzete az oktatás területén</i>	2018. III. negyedév
IV.	<i>Hátrányos helyzetű- és fogyatékkal élő gyerekek helyzete az oktatás területén</i>	2018. IV. negyedév
V.	<i>A gyermekjóléti - és szociális alapszolgáltatások és a szociális szakosított ellátások</i>	2019. I. negyedév
VI.	<i>Egészségügyi alapellátások hiányosságai</i>	2019. II. negyedév
VII.	<i>Lakhatási problémák és jó gyakorlatok</i>	2019. III. negyedév

Megvalósult Megyei Felzárkózási Fórum ülések:

ülés száma	téma	időpont
I.	alakuló ülés, projekt ismertetése	2018. I. negyedév
II.	képzés és foglalkoztatás témakörének áttekintése	2018. III. negyedév
III.	civil szervezetek és jó gyakorlatok bemutatkozása	2019. I. negyedév
IV.	Heves megyei Szolgáltatási Út Térkép tervezésének előrehaladása, illetve az előző munkacsoport ülések áttekintése	2019. III. negyedév
V.	Szolgáltatási Út Térkép dokumentumhoz érkezett észrevételek és a Megyei Esélyteremtő Paktum tartalmára vonatkozó javaslatok megtárgyalása	2020. I. negyedév

Beavatkozási logika

„A Megyei Esélyteremtő Paktum dokumentum a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, melyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.” A tervezés során azonosításra kerültek a települési szinten nem megoldható problémák, majd átgondolásra került, hogy ezek közül melyek azok, amihez – lehetőség szerint egyéb forrás bevonása nélkül – az együttműködés megfelelő megoldást hozhat. Ehhez a megfelelő kompetenciával és/vagy kapcsolatrendszerrel rendelkező partnerek felkutatása is szükséges volt, így a javasolt együttműködések szereplői között nem csak Fórum tagok szerepelnek.

1. ábra: A Megyei Esélyteremtő Paktum felépítésének elvi sémája

Kapcsolódás a hazai stratégiákhoz

Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát (a továbbiakban: NTFS) 2011. november 31-én fogadta el Magyar Kormány, amely 2014. novemberében frissítésre került.

A NTFS megalkotása során arra törekedtek, hogy az megfelelően tartalmazza mind a jelenlegi helyzet felmérését, mind a 10 éves időszakra vonatkozó célkitűzéseket, illetve az első három évre vonatkozó konkrét kormányzati intézkedéseket, felelősöket, forrásokat. A stratégia célterületeit illetően a korábban született „Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiára, illetve Roma Integráció Évtizede Programra (RIÉP) épül.

A stratégia a Kormányprogramhoz illeszkedve erősíti azon célokat, melyek a szegénységben élők, közöttük a roma népesség, az idősek, gyermekek, nők és fogyatékkal élők munkaerő-piaci -, szociális -, egészségügyi helyzetét, az oktatáshoz való hozzáférést és a lakhatás körülményeit javítja.

Az intézkedések alapeleme az együttműködés, a társadalmi kohézió, a közösségért, a személyes sorsért vállalt felelősség megerősítése. A problémákat nem csupán szociális kérdésként, hanem nemzeti ügyként kezeli.

A stratégia alapelvei:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- a szegregációmentességet.

A NTFS több szakterületen átívelő, horizontális stratégia, mely a következő felzárkózási célokat határozta meg:

Családpolitika:

- a szegénység átörökítésnek megszakítása a lehető legkorábbi életkorban
- szükséglet alapú szolgáltatások biztosítása (se többet, se kevesebbet, mint amire éppen szükség van)
- a családok számára folyamatos „családmenedzseri” támogatás biztosítása

Szociálpolitika:

- az "eltartott" segélyezett szerepből az "adófizetői" szerepbe kerülés elősegítése
- roma nők többszörös diszkriminációjának csökkentése

Oktatáspolitikai:

- óvodai nevelés biztosítása minden gyermek számára
- a tanulók képességei alapján biztosítani a hozzáférést a továbbtanuláshoz
- biztosítani a hozzáférést az integrált oktatáshoz
- végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, kiemelten a roma lányok körében

Foglalkoztatáspolitikai:

- komplex programokkal (képzés + munkatapasztalat) elősegíteni a munkaerő-piaci alkalmasság fejlesztését
- célcsoport- és egyén-specifikus aktív munkaerő-piaci módszerek alkalmazása
- a célcsoport foglalkoztatásának támogatása
- elősegíteni a helyi piaci igényekhez igazodó önfenntartó (atipikus) foglalkoztatási lehetőségek fejlesztését, vidéken elsősorban a mezőgazdaság területén

Vidékfejlesztés:

- a helyi szükségletekhez és lehetőségekhez igazított fejlesztés biztosítása

- a leszakadó térségek aktív eszközökkel történő felzárkózása

Egészségügy:

- az egészséges életmóddal kapcsolatos információk, szolgáltatások elérhetővé tétele (pl.: helybe vinni a szűréseket; megismertetni az egészségügyi szolgáltatásokat stb.)
- egészségügyi prevenció
- az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása a leginkább hátrányos helyzetű kistérségekben élők számára is

A stratégia tartalmazza a célkitűzéseket és számba veszi a felzárkózáspolitikai szervezeti és intézményi hátterét, valamint az Unió finanszírozás kereteit 2014-2020 közötti időszakra.

„Legyen jobb a gyermekeknek!” Nemzeti Stratégiára

A Magyar Köztársaság Országgyűlése 2007. május 31-én elfogadta a "Legyen jobb a gyermekeknek!" Nemzeti Stratégiáról 2007-2013 sz. 47/2007. (V. 31.) OGY határozatot. A stratégia megvalósítása érdekében háromévente kormányzati cselekvési program készül. Ezek a rövidebb távú cselekvési tervek a megvalósított célok függvényében (gördülő tervezéssel) folyamatosan a változó helyzethez igazodnak.

A Stratégia legfőbb célja a gyermekek szegénységének csökkentése, esélyeik javítása és a szegénységi ciklus megtörése. A „Legyen Jobb a Gyerekeknek” Nemzeti Stratégia egyszerre irányul arra, hogy a gyermekek életfeltételei jobbak legyenek, és hogy a gyermekekkel foglalkozó, nekik szolgáltatásokat nyújtó intézmények javuljanak, korszerűsödjenek. A Nemzeti Stratégia egy generáció alatt három átfogó célt kíván elérni:

- Jelentősen, a jelenleginek töredékére csökkenjen gyermekek és családjaik szegénységének aránya, és ezzel egyidejűleg közeledjenek egymáshoz a gyermekek továbbtanulási esélyei, életkilátásai.
- Radikálisan enyhüljenek a gyermeki kirekesztés, szegregálás és mély szegénység szélsőséges formái, csökkenjen az életésélyeket romboló devianciák előfordulása.
- Alapvetően alakuljon át azon intézmények és szolgáltatások működés módja és szemlélete, amelyek ma hozzájárulnak a szegénység és kirekesztés újratermelődéséhez. Ezeknek az intézményeknek és szolgáltatásoknak a mainál sokkal nagyobb mértékben kell hozzájárulniuk a gyermekek képességeinek kibontásához, ahhoz, hogy felnőttként értelmes tevékenységek révén, teljes jogú polgárként kapcsolódjanak be a társadalom életébe.

A stratégia fejlesztési területei a munkaerő-piaci helyzet -, a lakhatási körülmények -, a gyermekes családok anyagi helyzetének javítása, a gyermekes családokat célzó személyes szolgáltatások és szakellátások fejlesztése, a képességek kibontakoztatását, a sikeres iskolai pályafutást segítő intézmények és szolgáltatások, szegregáció csökkentése, valamint az egészségesebb gyermekkor biztosítása. A különböző fejlesztési területekhez a dokumentum meghatározza a célokat és a hozzá tartozó indikátorokat.

Roma Integráció Évtizede Programra

A Roma Integráció Évtizede Program (RIÉP) 2005-2015, a roma emberek társadalmi-gazdasági helyzetének, társadalmi befogadásának erősítése céljával létrejött nemzetközi kezdeményezés jelentős roma lakosságú európai országok között. Kormányzatokat, civil szervezeteket és kormányközi szervezeteket tömörít. A Program az oktatás, foglalkoztatás, egészségügy és lakhatás prioritásokra összpontosít, a szegénység elleni küzdelem és az anti diszkrimináció szükségességére hívja fel a figyelmet.

2005. februárjában az első nyolc résztvevő tagállam miniszterelnökei aláírták a Roma Integráció Évtizede Deklarációját. Jelenleg 12 ország vesz részt a programban: Albánia, Bosznia-

Hercegovina, Bulgária, Horvátország, Csehország, Magyarország, Macedónia, Montenegró, Románia, Szerbia, Szlovákia és Spanyolország. Szlovéniának, illetve legújabban az Egyesült Államoknak megfigyelői státusza van. A tagországok mindegyike kialakította RIÉP Akciótervét, amely célokat és indikátorokat határoz meg a prioritási területeken. 2012-ben USA, Koszovó és Moldávia is jelezte csatlakozási szándékát. Az Évtized nemzetközi partnerei között van a Világbank, az OSF (Open Society Foundation), a UNDP, az Európa Tanács, a European Roma Information Office, a European Roma and Traveller Forum, a European Roma Rights Centre (ERRC), a UN-HABITAT, az UNICEF és a WHO. A résztvevő tagállamok vállalták, hogy szakpolitikáikat a RIÉP céljainak megfelelően alakítják, ennek érdekében kétéves akcióterveket állítanak össze. A program működéséhez szükséges forrásokat elsősorban a résztvevő tagállamoknak kell előteremteniük. A program központi eleme az ún. Roma Oktatási Alap (Roma Education Fund, REF), amelyet 2005-ben hoztak létre azzal a céllal, hogy szélessítse a roma emberek oktatási lehetőségeit Közép-Kelet-Európában. A REF-ből támogatott programok forrását a kormányok és a nemzetközi szervezetek adományai és magán források alkotják. A kormányzatok, civil szervezetek és magán szervezetek által végrehajtott, az iskolai deszegregációt, a roma és nem-roma gyermekek közti különbségek mérséklését célzó projekteket támogat. A RIÉP legfőbb koordinatív szerve a Nemzetközi Irányító Testület (International Steering Committee –ISC), amely évente kétszer ülészik. 2006-ban hozták létre az Évtized Titkárságát, melynek székhelye Budapest. A Titkárság segíti a mindenkori soros elnökséget a program megvalósításában. A program elnöksége évente rotálódik, július 1-től következő év június 30-ig tart egy ciklus. Magyarország 2007-2008 között volt az Évtized elnöke, illetve 2003 és 2005 közötti előkészítő szakaszban Magyarország önkéntesen vállalt „informális előkészítő elnökséget”.

A program 2015-ben zárult.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

Az Országgyűlés 2009. október 26-án elfogadta a Nemzeti Ifjúsági Stratégiáról készült dokumentumot. E Stratégia részletezi az ifjúságpolitika hosszú távú társadalmi céljait, megvalósításukhoz az egyes területeken a horizontális és specifikus célokat, valamint ezekhez kapcsolódó részcélokat határoz meg. A Kormány ehhez kapcsolódóan kétéves ciklusokra fogad el Nemzeti Ifjúsági Stratégia végrehajtását szolgáló cselekvési tervet. A szoros horizontális tárcaközi együttműködés megvalósítása érdekében a Kormány Ifjúsági Koordinációs Bizottságot hozott létre.

A stratégia hosszútávú célja, hogy hazánk ifjúsága a demokratikus értékek ismerete és elismerése mellett jogaival tudatosan élő, a társadalomba zökkenőmentesen beilleszkedő, s azt innovatív szemlélettel folyamatosan megújítva biztosítsa saját maga és közössége boldogulását, érvényesülését.

A cselekvési program az Ifjúság 2008 kutatás által feltárt legégetőbb problémák (lakhatás, demokratikus döntéshozatalban való részvétel, érdekérvényesítés, esélyegyenlőség) kezelésére is tartalmaz intézkedéseket, annak figyelembevételével, hogy e problémák megoldása csupán hosszútávon lassú építkezéssel lehetséges.

Új Nemzedék Jövőjéért Program

A Nemzeti Együttműködés Program alapjaira építve, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban folyó szakmai munka eredményeként 2011. decemberében az Új Nemzedék Jövőjéért Program vált a kormány által elfogadott ifjúságpolitikai keretprogrammá.

Az Új Nemzedék Jövőjéért Program legfőbb célja az ifjúságpolitikával kapcsolatos szemléletváltás mind a döntéshozók, mind a fiatalok tekintetében. Nem kíván sem a fiatalokat érintő gazdasági intézkedések fölé helyezkedni, sem a még érvényben lévő Nemzeti Ifjúsági Stratégia és annak aktuális cselekvési terveinek helyébe lépni. Mindinkább közvetítő szerepet vállalni a magyar fiatalok és a politikai faktorok között; egyben lefordítani a bonyolult jogi nyelvezetet érthető, befogadható üzenetekre. Bátorítani kívánja a felnövekvő nemzedék tagjait, hogy kreatív szereplőkként járuljanak hozzá a jelenleg és a jövőben zajló politikai, gazdasági és társadalmi folyamatok alakításához.

Az Új Nemzedék Jövőjéért Program nem a legfelső szinteken meghozott döntések alapján dolgozza ki az ifjúságpolitika cselekvési programját, hanem maguk a fiatalok mondják el, az élet mely területein néznek szembe nehézségekkel, és ezeket hogyan oldanák meg. Alulról jövő kezdeményezésekből, előremutató hozzászólásokból és véleményekből, az érintettek meglátásaiból állt össze a keretprogram széles körű egyeztetések eredményeként, ahol a legnagyobb korosztályos ifjúsági szervezetek meglátásai mindvégig kiemelt hangsúlyt kaptak.

A program beavatkozási területei:

- Állampolgársággal kapcsolatos ismeretek közérthetővé tétele, társadalmi aktivitás növelése, felelősségvállalás;
- Érzékenyítés, önkéntesség, önérvényesítés képességének elősegítése;
- Ifjúsági kerekasztal, ifjúsági önkormányzat létrehozása;
- Otthonteremtés és családalapítás elősegítése;
- Karrier és egzisztencia tudatosság kialakítása.

Idősügyi Nemzeti Stratégiát

Az Országgyűlés a 81/2009.(X.2.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát 2009-2034-ig terjedő időszakra (I. ütemterv 2010–2022-ig, a II. ütemterv pedig 2023–2034-ig terjed, mely több, párhuzamosan folyó cselekvési tervvel valósul meg a szükséges fejlesztés). Az Idősügyi Nemzeti Stratégia meghatározza a fejlesztendő területeket, a benne foglaltak komplex gyakorlati végrehajtásának megvalósítását. A Stratégia célja hosszú távon biztosítani, hogy időben és megfelelő módon tudjunk felkészülni az idősödésre, hogy az idősek minél tovább tudjanak aktívak és függetlenek maradni.

A Stratégia lényege egy paradigmaváltás elfogadtatása és érvényre juttatása, mely szerint az idősekről való gondoskodásban a korábbi deficitmodell (veszteségekre történő összpontosítás) helyett a fejlődésmodellben (a meglévő képességek megőrzése, szunnyadó készségek előhívása) szükséges gondolkodni és cselekedni.

A Stratégia reálisan és széles palettán tárja fel az idősödéshez kapcsolódó területek adottságait annak érdekében, hogy a fejlesztés irányai a valós helyzethez igazodjanak, ugyanakkor a már meglévő és működő jó gyakorlatokat is felsorolja.

A stratégia beavatkozási területei:

- Az idős emberek hátrányos megkülönböztetésének csökkentése különösen a munkaerő-piac tekintetében.
- Az egészségügyi és szociális ellátásokhoz -, szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása;
- Aktív időskor (a sportolási lehetőségekhez és kulturális programokhoz való hozzáférés biztosítása) az elmagányosodás csökkentése;
- Biztonságérzet kialakítása.

Országos Fogytékosságügyi Program

A Program a kormányzati stratégiai irányításról szóló 38/2012. (III. 12.) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően szakpolitikai stratégiaként került előkészítésre.

Az Országos Fogytékosságügyi Program (OFP), mint a fogyatékos emberek életkörülményeinek javítását, társadalmi befogadását és esélyegyenlőségük biztosítását célul kitűző stratégia a 2015-2025. közötti időszakra határozza meg az állam és intézményrendszerének feladatait a területen. A programhoz középtávú intézkedési tervek tartoznak, melyek 3-4 éves időszakokban fogalmazzák meg a célok elérése érdekében szükséges lépéseket és rendelnek azokhoz határidőket, erőforrásokat. Az első ilyen középtávú intézkedési terv a 2015-2018. közötti időszakra határozta meg a teendőket, 2019-2021. között pedig egy újabb cselekvési terv lesz hivatott irányt mutatni a szakmapolitika és a kormányzat számára.

A fogyatékos személyek életminőségét javító intézkedések hozzájárulnak a célcsoport képzettségi szintjének emelkedéséhez, foglalkoztatottsági szintjük növekedéséhez, és ezáltal a teljes társadalom számára hasznos és értékes eredményeket hoznak.

A Program főbb beavatkozási területei és tematikus céljai a következők:

- A fogyatékos emberek társadalmi befogadását támogató adatgyűjtések és kutatások, szemléletformáló programok megvalósítása;
- Egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, valamint az egészségügyben dolgozók részére továbbképzések szervezése;
- Korai fejlesztéshez, oktatáshoz, képzéshez való egyenlő esélyű hozzáférés;
- Fogyatékkal élő emberek foglalkoztatás;
- Szociális szolgáltatások és ellátások biztosítása;
- Komplex rehabilitáció biztosítása;
- Önrendelkezés, önálló életvitel kialakításának elősegítése, támogatása;
- Fogyatékos személyek és családjaik támogatása;
- Közlekedéshez való hozzáférés;
- Sportolási lehetőségekhez, kultúrához, turizmushoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása, elősegítése.

Magyarország Digitális Gyermekevédelmi Stratégiája (DGYS)

A program létjogosultságát a Kormány által kezdeményezett 2015. évi internetről és a digitális fejlesztésekről szóló nemzeti konzultáció alapozta meg, mi szerint a világháló ne fenyegetse gyermekeink biztonságát. A programot a Digitális Jólét Program részeként a 1488/2016. (IX.2.) Korm. határozattal fogadták el.

A gyermekek már nem csupán passzív befogadók, hanem aktívan kommunikálnak, ezért saját aktivitásukkal sodorhatják veszélybe magukat. Tájékozottságuk, tudatosságuk az internetes kommunikációban tehát fontosabb, mint valaha.

A DGYS célja, hogy megvédjük gyermekeinket az internet káros tartalmaitól és módszereitől, a kockázataitól, valamint felkészítsük a gyermekeket, szüleiket, tanáraikat a tudatos és értékteremtő internethasználatra. A DGYS megalkotásakor fontos szempont volt, hogy ne csak kiküszöbölhetőek legyenek az internethasználat során a gyermekeinkre leselkedő kockázatok, hanem hogy mindeközben az internet nyújtotta lehetőségekkel minél hatékonyabban tudjanak élni. Éppen ezért a stratégia alapvető szerepet szán a médiaműveltség, médiatudatosság fejlesztésének.

A DGYS keretében kidolgozásra kerül egy kortárs segítő képzési rendszer, amelyben az internethasználat előnyeit és az annak során felmerülő kockázatokat a leginkább érintettek

számára a velük hasonló korú társaik mutatják be és adott esetben segítséget is tudnak nyújtani. Az országszerte megtalálható Digitális Jólét Program Pontokon (DJP Pontok) a szülők számára térítésmentes médiaműveltség-képzések indulnak, amelyek felkészítést nyújtanak az internethasználat kockázataival kapcsolatban és bemutatásra kerülnek olyan módszerek is, amelyekkel a szülők hatékonyabban segíthetik gyermekeiket a digitális médiakörnyezet biztonságos használatában. A gyermekekkel foglalkozó rendőrségi, ügyészségi, bírósági dolgozók képzése is folyamatosan zajlik. A cél, hogy a készülő Nemzeti Alaptantervbe (NAT) bekerüljenek a digitális biztonsággal kapcsolatos kérdéskörök is.

A DGYS középpontjában a gyermekek állnak, de ezzel együtt a társadalom szinte valamennyi csoportja érintettnek tekinthető, ezért az állami eszközrendszer meghatározása mellett a kölcsönös tudásmegosztás és tanítás, valamint a társadalom különböző szereplőinek összefogása együttesen teheti sikeressé a stratégia gyakorlati megvalósítását.

Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia egy olyan (a továbbiakban: NBS) 2013-2023-ig tartó időintervallumot felölelő komplex stratégiai dokumentum, amely a jelenlegi magyar és nemzetközi helyzet, valamint a prognosztizálható jövőbeli trendek alapján meghatározza a következő tíz év jogalkotási, szervezetfejlesztési, képzési, szemlélet- és tudatformálási feladatait, valamint a szükséges össztársadalmi fellépés elősegítésének lehetőségeit a bűnmegelőzés területén. A változó körülmények követése céljából két évente intézkedési terv készül, annak érdekében, hogy jelentősen csökkenjen a bűncselekmények száma, növekedjen az emberek biztonságérzete.

A NBS kiemelt beavatkozási területei:

- a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok,
- a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos célok,
- az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítésével kapcsolatos célok és
- a bűnisméltés megelőzéséhez szükséges célok elérésére fókuszál.

Az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból és a társadalomban betöltött szerepüknél fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, mindazonáltal a gyermeknek és fiataloknak való példamutatással összefüggésben aktivitásuk kiaknázható tőkét rejt magában. Ezért a stratégia valamennyi prioritásában horizontális szempontként előtérbe kell helyezni az idősek védelmét, segítését, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba. A stratégia hosszú távra tervez, ezért nem követ statikus szemléletet. Emiatt a stratégia támogatja a gyakorlat-centrikusságot, a reflexivitást, az innovatív kezdeményezéseket, így teret enged annak, hogy az időközben felbukkanó, vagy megerősödő közbiztonságot érintő kihívásokra a jövőben adekvát válaszokat lehessen adni.

Telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia 2014–2020

A stratégia legfőbb célja a lakhatásra szinte alkalmas telepek felszámolása. A szakpolitikai dokumentum 2020-ig kívánja a stratégiai tervhez kapcsolódó intézkedések bizonyos lépéseit meghatározni. A dokumentum elsődleges hivatkozási alapja Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia, így alapvető kötődése van a Megyei Esélyteremtő Paktumhoz is.

A szakpolitikai stratégiában meghatározott jövőkép és célrendszer választ kínálhat a Heves Megye Szolgáltatási Úttérképében rögzített lakhatási problémákra is, így hozzájárul a lehetséges, jövőbeni megoldási javaslatok kidolgozásához. Az átfogó célok között találjuk a szegénységben, kirekesztettségben élők arányának csökkentését, a szegénység újratermelődésének akadályozását, illetve a társadalmi gazdasági javakhoz való egyenlő

hozzáférést és a társadalmi összetartozás erősítését. A Szolgáltatási Úttérképben detektált térségi, helyi szintű problémákkal ez a fajta célmeghatározás erős párhuzamosságot mutat. A „specifikus célok” között szereplő lakhatási körülmények és biztonság javítását, továbbá a lakhatási lehetőségek megteremtését előirányzó elhatározások jól beleilleszthetők az Esélyteremtő Paktum térségi-települési specifikus problémákra koncentrálnak szellemiségébe. A megye jellemzően déli és északi hányadában feltárt, lakásállomány minőségi hiányosságait érintő problémák, mindamellett a városokban tetten érhető bérlakás-állomány mennyiségi hiátusai esnek ebbe a körbe. A települési és térségi szegregáció csökkentése pedig Heves megye számos településén fellelhető – sok esetben korábbi TOP, vagy EFOP forrásból megvalósuló fejlesztéssel már érintett – telepének, településrészének jelenthet új esélyt.

Telepszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia a megvalósítást a 2014-2020-as tervezési időszakra vonatkozó pénzügyi tervezésbe ágyazta be. A dokumentum elkülönített a telephez közvetlenül kapcsolódó komplex (több szektort is érintő) beavatkozásokat, úgynevezett „magprogramokat”, amelyeket egy adott Operatív Program kiírása finanszíroz. A stratégia értelmében a magprogramokat a tervezés folyamán szükséges kiegészíteniük olyan egyéb beavatkozásoknak, amelyeket más prioritások, operatív programok vagy akár hazai ágazati források finanszíroznak. Ezen belül két típus került meghatározásra. Az egyik ezek közül a *területi/térségi kiegészítő program*, amely markánsan kötődik jelen dokumentum jellegéhez, hiszen térségi tervezésen nyugszik, amely több település lakosságát szolgálja ki, egyben javítja az elmaradott településeken élők életlehetőségét. A másik az ún. *ágazati kiegészítő program*. Ebben az esetben beszélhetünk egyfelől projekt jellegű beavatkozásokról (pl. foglalkoztatási együttműködésekről), ugyanakkor magasabb szintű, ágazati politikát érintő (pl. nemzeti szintű lakáspolitikai) elképzelések is megvalósulhatnak.

A stratégia mindemellett javaslatot tesz a telepfelszámolási/teleprehabilitációs programok lehetséges tartalmáról is. A komplex program elemeit illetően – figyelembe véve az Operatív Programok sajátosságait – elkülönülnek az infrastrukturális beavatkozások és az úgynevezett szoft tevékenységek. A dokumentum ajánlásai hozzájárulnak a Heves Megyei Esélyteremtő Paktum beavatkozási rendszerének tervezéséhez és kidolgozásához. A szakpolitikai dokumentum komplex programokkal foglalkozó fejezetében az elmaradottság oldása érdekében javaslatot tesz a település (települések) integrált lakókörnyezetében lakásépítés és/vagy vásárlás támogatására. Mindehhez ma már komoly segítséget nyújt a Heves megye szerte 104 településen elérhető Falusi CSOK. Választ kínálhat a nem felszámolandó nagyobb teleppel rendelkező településeknek az akcióterületen található lakások lépcsőzetes rendszerben történő felújítása, komfortosítása. Az életveszélyes, lakhatásra alkalmatlan lakások ugyanakkor a megvásárlást követően elbontásra kerülhetnek. A lakóépületek minőségi helyzetével sokszor együtt jár, de mégis elkülönülő problémakört képez az elmaradott településrészen a lakhatás legalizálása, telkek, épületek tulajdonviszonyának rendezése. Az otthonok komfortfokozatának javításán túl a dokumentum ajánlást tesz a lakókörnyezet rehabilitációját érintő beavatkozásokra is. A stratégia az infrastrukturális fejlesztések mellett a következő témákban javasolt szoft tevékenységeket: közösségfejlesztés, szociális munka, foglalkoztatás, egész életen át tartó tanulás, koragyermekkorai fejlesztés, egészségnevelés, közbiztonság és antidiszkrimináció.

A térségi kiegészítő programok elemei és koordinációja kapcsán a dokumentum a megyei jogú városok és térségük tekintetében különös figyelmet fordít az antiszegregációs tervekre, amelyeknek a települések vonzáskörzete esetében is feltárja a szegregációs problémákat, folyamatokat, és fogalmazza meg a kívánatos beavatkozási irányokat. A megyei szintű tervezés folyamán az Integrált Területi Programok gazdaságfejlesztő elképzelésein túl törekedni kell

arra, hogy az elmaradott településrészek, települések igényei is megjelenjenek, valamint érvényesüljenek. A közösségvezérelt helyi fejlesztések szintén több operatív programban megjelennek, és elviekben alkalmat adnak az alulról szerveződő kezdeményezések térségi összefogásban történő tervezésére és megvalósítására.

A szakpolitikai stratégia ugyanakkor javaslatokat kínál az úgynevezett ágazati kiegészítő intézkedésekre is. A lakáspolitikai eszközök közül a munkavállalási mobilizációt szolgálja a lakhatási támogatás nyújtása, így az alacsonyabb jövedelmű rétegeknek a városokban, jobb potenciállal rendelkező településeken való lakhatási lehetőségeinek elérhetővé tétele valósulhat meg. Az előre fizetős mérőórák szélesebb körben való elterjesztése is jelentős intézkedésnek kínálkozik a szegényebb rétegek rohamos eladósodásának megakadályozása érdekében. A lakhatási biztonság, a megfizethető lakhatás és a mobilizáció szempontjából az egyik legfontosabb lakáspolitikai intézkedés a szociális célú bérlakásszektor megerősítése, növelése. A lakhatási célú fejlesztésekkel párhuzamosan jövedelemteremtő és foglalkoztatással kapcsolatos javaslatok is helyet kaptak az ágazati kiegészítő intézkedések között. A lakhatással összefüggő programok terén elért eredmények ugyanis veszélybe kerülnek, ha gyakorlatilag azonnal újra termelődik az adósságspirál. Éppen ezért elsősorban a szociális gazdaság, illetve ahol erre lehetőség van, a nyílt munkaerőpiac irányába szükséges bővíteni a foglalkoztatási elemeket.

Európai Foglalkoztatási Stratégia

Az Európai Foglalkoztatási Stratégia (EFS) hosszú múltra tekint vissza, 1997-ben indult útjára. Az évek folyamán az Európai Tanács számos alkalommal ráerősített a stratégia európai polgárok számára elérhető több és jobb minőségű munkahely megteremtésében betöltött szerepére. Az EFS központi feladata, hogy iránymutatást kínáljon a tagállamoknak az EU-szinten vállalt foglalkoztatáspolitikai prioritásokhoz. A tagállami foglalkoztatáspolitikák ilyen, uniós szinten történő összehangolása az EU-Szerződés 1998-as módosításakor meghatározott éves folyamat köré épül, amely a lisszaboni stratégia 2005-ös újraindítása óta egy meghosszabbítható hároméves ciklusba illeszkedik.

Az EFS jellemzőit illetően a *társadalmi dimenzió* kapcsán a gazdasági fellendülés alapvető feltétele, hogy a tagállamok lakossága folyamatosan alkalmazkodjon ahhoz az új környezethez, amelyet a nagyobb nemzetközi verseny, a demográfiai helyzet és a tudáson alapuló új paradigmára való áttérés alakít ki. Az EFS alapvető célja, hogy a gazdasági és a társadalmi dimenziók, hatékonyság és az igazságosság, illetve a termelékenység és a foglalkoztatás terén kompromisszummentes, mindenre kiterjedő szakpolitikai csomagot kínáljon. A foglalkoztatás kérdésköre mind társadalmi, mind gazdasági szempontból vitális kérdés, hiszen csak akkor biztosítható, hogy a társadalom megbirkózzon a demográfiai változással, ha több ember jut munkához. A stratégia kiemelt figyelmet fordít a szociális kiadások fedezésére, amelynek legfőbb mozgatója a munkanélküliséggel leginkább veszélyeztetett generációk, társadalmi csoportok munkaerő-piaci integrációja. A gazdasági növekedés ugyan része a társadalmi kirekesztés elleni küzdelemnek ám önmagában nem elégséges, szükség van az egyenlőtlenségek visszaszorítására is. A szegénység, társadalmi különbségek oldására akkor kerülhet sor, ha jobb minőségű munkahelyek jönnek létre, és nő a humán tőke és a társadalmi tőke kihasználtsága.

Az oktatással és képzéssel fejlesztett *humán tőke* elengedhetetlen az EU hosszú távú fejlődése kapcsán. Éppen ezért a stratégia ajánlásokat tesz a tagállamok oktatási és képzési rendszereinek mind a hatékonyságot, mind pedig az igazságosságot érintő javítása terén. A szakpolitika azáltal, hogy növeli a társadalom képzettségi szintjét hamarabb megtalálhatja az összeköttetést a

munkaerőpiacon érzékelhető újuló igények és a munkavállalók között. A szegmens célcsoportjai a leginkább rászoruló, hátrányos helyzetű társadalmi rétegek közt keresendőek. Ezáltal idővel az összes uniós állampolgár egyenrangú félként vehet részt a gazdasági életben. A stratégia ebben az esetben sem köt kompromisszumot a társadalmi igazságosság, a hozzáférés és kiváló minőség, illetve a kitűnőség között.

Az ifjúság foglalkoztatására vonatkozó politikák terén sikerként könyvelhető el, hogy az összes tagállamban csökken az iskolaelhagyók aránya, ám összeurópai szintű probléma továbbra is a fiatalok munkavállalása. Az EU jövőbeli gazdasági növekedésének és társadalmi kohéziójának előfeltétele, hogy a fiatalok teljes potenciálját kihasználják az államok.

A helyi szintű cselekvés: helyi szereplők bevonásának elképzése jegyében már az 1997-es luxemburgi foglalkoztatási csúcsertekezletől kezdve a tagállamok konkrét iránymutatásokat kapnak annak érdekében, hogy az EFS megvalósításába vonják be a regionális és helyi szintű szereplőket. Az ekkor elindított folyamat számos alkalommal és fórumon (Európai Bizottság, Európai Unió Elnöksége, Európai Parlament, Régiók Bizottsága, a Gazdasági és Szociális Bizottság stb.) megerősítésre lett. Ennek folyamányaként különféle, közösségi és tagállami szintű programok keretében folytatódott a helyi foglalkoztatásfejlesztés lehetőségeinek feltárása.

A szabad mozgás, mint az Európai Unió egyik alappillére azon a meggyőződésen nyugszik, hogy a munkaerő szabad áramlásának eredményeként jobban össze lehet hangolni a rendelkezésre álló munkaerő-kínálatot a munkáltatói kereslettel. A munkaerő nagyobb mobilitását ösztönzi, hogy a munkavállalók javítani akarnak saját gazdasági helyzetükön, a mobilitás pedig elősegítheti az európai gazdaságot a globális környezetben történt változásokra történő gyors válaszadásra/alkalmazkodásra.

A „rugalmas biztonság” új perspektívát nyitott a munka világában. Elmondható, hogy a foglalkoztatás atipikus formáinak terjedésével (pl. részmunkaidő, határozott idejű foglalkoztatás) egyértelműen jelentős mértékben járultak hozzá a foglalkoztatás bővüléséhez. A munkavállalók között egyre csekélyebb azoknak a száma, akik egész életükben egy munkahelyen szeretnének dolgozni, annál inkább felértékelődött a foglalkoztatásuk biztonsága. Ugyanakkor az európai kis- és középvállalatoknak is lépéseket kell tenniük annak érdekében, hogy az alkalmazásukban állók képesek legyenek alkalmazkodni a változó gazdasági környezethez.

Az EFS prioritásait folyamatos összhangot mutatnak az *Európai Szociális Alap (ESZA)* prioritásaival. Az ESZA az EFS olyan fontos prioritásait támogatja, mint az aktív munkaerő-piaci politikák, az emberi erőforrások fejlesztése, a kiszolgáltatott csoportok integrálása, valamint a nemek közötti munkaerő-piaci egyenlőség. A támogatható tevékenységek között szerepel továbbá a vállalati szintű képzés és az aktív munkaerő-piaci intézkedések, beleértve a munkanélküliek részére az álláskereséshez nyújtott segítséget, az egész életen át tartó tanulást, valamint az önálló vállalkozás és a vállalkozás előmozdítását.

[A 2014-2020 közötti időszak foglalkoztatáspolitikai célú fejlesztéseinek megalapozása](#)

A szakpolitikai stratégiai dokumentum célja a 2014-2020 közötti uniós programozási időszak foglalkoztatáspolitikai és képzési intézkedéseinek megalapozása a fejlesztési szükségletek felméréseivel, valamint a munkaerő-kínálatra fókuszáló szakpolitikai javaslatok megfogalmazásával. A stratégia alapvetően a foglalkoztatáspolitikát érintő főbb kihívásokról, eszközökről és beavatkozásokról szól. A dokumentum elsősorban a foglalkoztatáspolitikai munkaerő-kínálatra fókuszáló beavatkozásait vizsgálja. A stratégia mindamellett, hogy képet nyújt az akkor aktuális munkaerőpiaci-helyzetről, a demográfiai és a gazdasági környezet

alakulásáról, beazonosítja a legjellemzőbb munkaerő-piaci kihívásokat is. Ezt követi a munkaerő-piacot befolyásoló hosszabb távú trendek, előrejelzések, külső környezet és a demográfiai aspektusok bemutatása.

A stratégiából kimaradt az olyan – a foglalkoztatáspolitikai szempontjából fontos – célcsoportok helyzetének bemutatása, mint például a megváltozott munkaképességűek, vagy a roma népesség. E célcsoportokhoz kapcsolódó speciális intézkedések (megváltozott munkaképességűek esetében a foglalkoztatási rehabilitáció; romák esetében a társadalmi befogadást és a diszkrimináció csökkentését segítő beavatkozások) intézményi sajátosságok és a beavatkozások OP-k közti lehatárolása miatt az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP) keretein belül kerültek megtervezésre. A Megyei Esélyteremtő Paktum céljaival és beavatkozásaival párhuzamosan e fejlesztéspolitikai dokumentum is minden társadalmi hátránnyal küzdő munkanélküli számára biztosítani igyekszik a hozzáférést a megvalósuló foglalkoztatási programokhoz és azok keretében használt személyre szabott munkaerő-piaci eszközökhöz.

A foglalkoztatáspolitikai célok és prioritások meghatározása esetében a stratégia figyelembe vette a 2014 utáni Európai Szociális Alapra (ESZA) vonatkozó rendelet tervezetének cél és prioritás struktúráját és a forrás felhasználásra vonatkozó előírásokat. A szakterület által kijelölt prioritásokkal, jövőképpel, célokkal és specifikus célokkal jelen megyei fejlesztési dokumentumban előirányzott beavatkozások közül több átfedést mutat. Figyelembe véve az ország akkori demográfiai-gazdasági helyzetét, s az uniós foglalkoztatási elképzelésekkel való konvergencia jegyében a Kormány legfontosabb gazdaság-és fejlesztéspolitikai céljának a foglalkoztatás bővítését tűzte ki. Mindehhez hazai szinten mind a munkaerő kereslet bővítése, mind a munkaerő kínálat mennyiségi és minőségi fejlesztése vált szükségessé. A *munkanélküliek és inaktívak munkába állásának ösztönzése* specifikus cél munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű és alacsony részvétellel jellemezhető csoportok munkavállalásának ösztönzését és segítését, foglalkoztathatóságuk javítását erősíti. A *fiatalok aktiválása, munkába állásuk ösztönzése és foglalkoztathatóságuk javításával* célkitűzés a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű célcsoportok közül a nem tanuló és nem dolgozó 15-24 éves fiatalok munkaerő-piaci aktiválását igyekszik fokozni. A *'munkaerő-piaci szolgáltatások hatékonyságának és minőségének javítása'* specifikus céllal a stratégia a munkaerőpiacon nem jelen lévők aktiválásában, valamint a kereslet és a kínálat megfeleltetésében játszik fontos szerepet. A *munkaerő versenyképességének javítása* olyan cél, amely a gazdaság és a vállalkozások versenyképességének javításához és növekedési lehetőségeik kihasználásához szorosan kötődik. Abból az alapvetésből indul ki, hogy a megfelelő képzettséggel, tudással, kompetenciákkal rendelkező munkaerő a modern, versenyképes gazdaság elengedhetetlen feltétele. Az *egész életen át tartó tanulás ösztönzésének* célja, hogy a felnőtt lakosság minél nagyobb aránya vegyen részt oktatásban/képzésben, és munkaerő-piaci szempontból releváns készségeket, kompetenciákat szerezzenek, ezáltal javuljon foglalkoztathatóságuk, alkalmazkodóképességük. A *gazdasági igényekhez igazodó szak-és felnőttképzési intézményrendszer kialakítása* olyan cél, amely szorosan kapcsolódik a munkaerő versenyképességének javításához. A munkaerő-piaci körülményekhez alkalmazkodó szak- és felnőttképzés egyaránt szükséges a jövő generációk és a munkavállalási korúak tudásának és kompetenciáinak fejlesztéséhez és a gazdasági és társadalmi változásokhoz való alkalmazkodásuk segítéséhez. A *vállalatok alkalmazkodóképességének javítása* mindamelllett, hogy elengedhetetlen az ország versenyképességének fejlesztéséhez a családbarát munkahelyi környezet kialakításában is markáns előrelépést eredményezhet. Ez a kisgyermekes nők foglalkoztatására is pozitív hatást gyakorolhat, ami összhangban áll a nők munkaerő-piaci

részvételének ösztönzésével. A *szociális gazdaság fejlesztése* fontos a hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása szempontjából. Cél, hogy a szociális gazdaság hosszabb távon átvezessen a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatásba, és fenntartható munkalehetőségeket teremtsen a korábban segélyezett, illetve a közfoglalkoztatásból kikerülő emberek vagy más hátrányos helyzetű munkanélküliek számára.

A foglalkoztatási–képzési terület szempontjából az alábbi prioritások kerültek kiválasztásra:

- Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára
- A nem dolgozó és nem tanuló fiatalok fenntartható munkaerő-piaci integrációja
- Az egészeleten át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása
- A munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez
- A szociális gazdaság és társadalmi vállalkozások ösztönzése

Digitális Oktatási Stratégia (2016)

A stratégia abból az alapvetésből indul ki, hogy napjaink a digitalizáció a versenyképesség, a fejlődés és a jólét egyik legfőbb letéteményese. Az oktatási rendszer digitális átalakítását célzó dokumentum a 21. század kihívásaira készíti fel a jövő munkavállalóit. A célok között szerepel, hogy függetlenül a családok anyagi háttérétől minden tanulónak lehetősége legyen arra, hogy elsajátíthassa a jövő technológiáit, ezzel is oldva a társadalmi különbségeket.

A Digitális Oktatási Stratégia (DOS) a teljes magyar oktatási–képzési struktúrára kiterjed, így a beavatkozási területek/pillérek között a köznevelés, szakképzés, felsőoktatás, felnőttkori tanulás egyaránt megjelenik.

Az egyes pillérek elemzése egységes szerkezetben, a folyamatokat leginkább meghatározó alábbi tényezők figyelembe vételével történt:

- fizikai infrastruktúra, hozzáférés, belső hálózatok;
- oktatási intézmények eszközellátottsága;
- pedagógusok digitális felkészültsége és attitűdjei;
- alkalmazott módszertan (tanárképzés és –továbbképzés, valamint intézményi fejlesztések)
- tartalom (NAT és kerettantervi felülvizsgálat, digitális tartalomfejlesztés)
- oktatásirányítás (adminisztráció és minőségirányítás, törzsinformációs rendszer, tanulói mérés-értékelés, vezetői információs rendszer)

Szakképzés 4.0 stratégia (2019)

A szakpolitikai stratégia abból az alapvetésből indult ki, hogy a szakképzés és felnőttképzés átalakítása a foglalkoztatói elvárások, a makrogazdasági tényezők és a munkaerő-piaci helyzet átalakulása miatt elengedhetetlenné vált. Az iparban használt technológiák, eljárások és anyagok fejlődése elengedhetetlenné teszi a szakképzés innovációját. Másrésről a munkakörök is átalakulnak, elsősorban a robotizáció, automatizáció miatt. Csökken a szakképzetttség nélkül is ellátható betanított munkahelyek száma, miközben nő az igény a rendszerek tervezésével, építésével, üzemeltetésével foglalkozó informatikai, robotikai képzettségű szakemberek iránt. A változó körülmények a tudásalapú társadalom erősítésére van szükség.

A stratégia jövőképe 2030-ra meghatározta a szakképzés és felnőttképzés működését. Válaszolva arra kérdésre, hogy milyen szakképzésnek és felnőttképzésnek kell működnie 2030-ban Magyarországon a következő célok kerültek meghatározásra:

- Aminek segítségével javul az ország versenyképessége, ami hozzájárul a fenntartható növekedéshez.
- Ami hozzájárul ahhoz, hogy további, minőségi munkahelyek jöjjenek létre.
- Ami növeli a magyarországi vállalkozások hatékonyságát, erősíti azokat.
- Ami ösztönzi a magyar vállalkozásokat a kutatás-fejlesztési tevékenység és a vállalati innováció támogatására, valamint, hogy nemzetközi termelési láncokba bekapcsolódjanak, minél magasabb szinten.
- Amire a magyar emberek, mint lehetőségre tekintenek, ami hozzásegíti őket ahhoz, hogy szakmailag ki tudjanak teljesedni és a megszerzett tudásuk alapján biztos megélhetést tudjanak teremteni maguknak és családjuknak.

A szakmai képzés presztízsének, minőségének és eredményességének fejlesztéséhez sok egymással összefüggő beavatkozásra van szükség. A rendszer átalakításának tervezése során azt *a három területet kell kiemelni*, ami a legnagyobb mértékben hozzájárul az érdemi változáshoz.

1. *A vonzó környezet*

Olyan minőségű épületeket, oktatótermeket, tanműhelyeket, sport- és szabadidős tereket kell kialakítani, amely valós, vonzó alternatívát jelent a pályaválasztás előtt álló fiatalok és szüleik számára.

2. *A karrier lehetősége*

A fiatalok és a felnőttek számára is rugalmas, kiszámítható karrier lehetőségét kell megalapozni a szakmai képzéssel. A technikum befejezésekor a diákoknak versenyképes végzettséget, a gazdaság által elvárt tudást kell kapniuk, ami biztos egzisztenciát és magas jövedelmet nyújt. A technikus szakmai vizsgát követően a diákok a szakmai vizsgájuk eredményétől függően jelentős többlet pontszámot kapnak, ami alapján egyenes út vezet a szakirányú felsőoktatásba.

3. *Naprakész tudású oktatók*

Nem lehet minőségi képzési rendszert működtetni elkötelezett, felkészült pedagógusok nélkül. A szakmai képzésben kiemelt jelentősége van annak, hogy az elméleti és gyakorlati szakmai oktatók tudása naprakész legyen, képesek legyenek követni az ágazat technológiájának fejlődését.

Az új iskolai rendszerű szakmai képzésben a stratégia két iskolatípust határoz meg.

Technikum

A gazdaság visszajelzése alapján a szakgimnázium helyett a technikum elnevezés kerül bevezetésre, amely egyértelműbb, sokak számára a minőségi szakmai képzést jelképezi napjainkban is, így hívó szó lehet a szülők, diákok számára. Nevében jelzi a végzettséget, mivel itt a végzettek technikusok lesznek. A képzés egységes szervezése, dualitása és felsőoktatáshoz erősebb kapcsolása indokolttá teszi a változtatást. A technikusképzés 5 éves. Az első két év ágazati ismereteket adó képzése után a második ciklusban duális képzés folyik. A képzés időszakájában a tanuló szerződés átalakul munkaszerződéssé, amely a képzés alatt jövedelemhez juttatja a tanulót. A négy kötelező közismereti tárgyból tesznek érettségi a diákok, a technikus szakképesítés szakmai vizsgája lesz egyben az ötödik érettségi tárgy. Így 13. év végi sikeres vizsga után két végzettséget igazoló bizonyítványt kap. Kézhez kapja az érettségi bizonyítványát, és a technikus végzettségét igazoló oklevelét. A technikumban megszerzett tudás megteremti

a lehetőségét, hogy a jó eredménnyel végzetek a szakmai vizsgájuk eredményének figyelembevételével továbbtanulhassanak felsőoktatásban azonos ágazaton belül.

Szakképző iskola

Az elmúlt időszak egyértelművé tette, hogy a szakközépiskola elnevezés a diákok, szülők, foglalkoztatók számára nem volt értelmezhető, az iskolatípus elnevezése a következőkben szakképző iskola. A szakképző iskola 3 éves. Az első év ágazati ismereteket adó képzés, az azt követő két évben duális képzés folyik, elsősorban munkaszerződés keretén belül. A végzés után itt is nyitott a lehetőség az érettség vagy akár a technikus képzettség megszerzésére.

Semmelweis-Terv

A Semmelweis Terv egy olyan koncepcionális dokumentum, mely azonosította az egészségügyi ágazat strukturális és funkcionális problémáit, felvázolta a kitörési pontokat, prioritási sorrendet alkotott a fejlesztési irányok között. A szakpolitikai dokumentumnak alapvető kötődése van a Heves Megyei Esélyteremtő Paktumhoz.

A Semmelweis terv prioritásaihoz igazodó stratégiai fontosságú területek:

- az alapellátás es járóbeteg-szakellátás megerősítése, a human erőforrás veszélyek kezelése, a kompetencia szint növelése, a kapuőri rendszert biztosító finanszírozási és motivációs rendszer kiépítése,
- a népegészségügy fejlesztése,
- az állami tulajdon biztosította szakmai es gazdasági standardizálási lehetőségek maximális kiaknázása a hatékonyságnövelés es ellátás minőség növelés érdekében,
- a meglevő források kihasználásának optimalizálása a betegút szervezés az alapellátás szerepének növelése, a finanszírozási módszertan fejlesztése, a magánforrások strukturálásán es a kapacitástervezésen keresztül,
- az egészségturizmus összehangolt kihasználása, jogszabályi formák kialakítása, lehetőségek optimalizálása az ellátórendszer számára,
- az egészségbeli egyenlőtlenségek csökkentése, az állampolgári felelősség érvényesítésének megteremtése az egészségfejlesztés folyamatában,
- az ágazati informatikai fejlesztések kiaknázása az egészségügyi adatok komplex kezelése, es a hatékonyság növelést biztosító szabályozott átlathatóság megteremtése, a telehealth es telecare módszerekben rejlő minőség es hatékonyság növelési lehetőségek kiaknázása.

Egészséges Magyarország 2014-2020 Egészségügyi Ágazati Stratégiája

Magyarország Kormánya a 1039/2015. (II.10.) Korm. határozattal elfogadta az „Egészséges Magyarország 2014—2020” Egészségügyi Ágazati Stratégiát, amely 2020-ig meghatározza hazánk egészségügyi ágazati céljait es nevesíti az új Népegészségügyi Program kidolgozását, mely a népegészségügyi stratégiai célok es az eléréséhez szükséges cselekvések es erőforrások kereteit fogja megadni.

Jelen ágazati stratégia a Semmelweis Terv által felvetett es aktualizált beavatkozási területekre fókuszálva jött létre a célból, hogy végrehajtsa a terv koncepcionális célkitűzéseit, melyek végrehajtására eddig nem, vagy nem teljes mértékben került sor, megerősítve es kiterjesztve a dokumentum által megfogalmazott népegészségügyi célokat.

„A 2014-20-as fejlesztési ciklusra olyan jövőkép fogalmazódott meg, amely a társadalom és az ágazat számára is egyértelművé teszi az egész egészségügyi rendszer megújításának irányát. A Stratégia prioritásai között nevesítésre került többek között

- az alapellátás megerősítése az alap- és a szak- (azon belül a járóbeteg) ellátás feladatköreinek pontos kialakításával, az ehhez illeszkedő működési feltételek megteremtésével, a betegút menedzsment optimalizálása mentén,
- a szolgáltatói működés professzionális irányítása és kiszolgálása, a döntéshozatali decentralizáció szintjének jogszabályi környezetének kialakítása,
- országos és térség szintű kapacitástervezés, betegút menedzsment köré szerveződő, a szükségleteket leképező ellátó rendszer felépítésének és működésének kialakítása,
- a népegészségügyi szolgáltatások megújítása, középpontban az egészség választását előmozdító ismeretek és készségek fejlesztése. Egészségünk érdekében önmagunk környezetünk felelősségének növelése az egészség társadalmi meghatározóinak bevonásával,
- a stratégiai prioritásokat szolgáló uniós fejlesztési irányok

A Stratégia a következő célok elérését célozza:

1. a születéskor várható, egészségben eltöltött életevek növelése 2 évvel 2020-ra (EU-átlag elérése 2022-re);
2. a fizikai és mentális egészség egyéni és társadalmi értékének növelése;
3. az egészségtudatos magatartás elősegítése, egyéni felelősségvállalás érvényesítése;
4. a területi egészség-egyenlőtlenségek, illetve a születéskor várható élettartamban mutatkozó különbségek csökkentése.

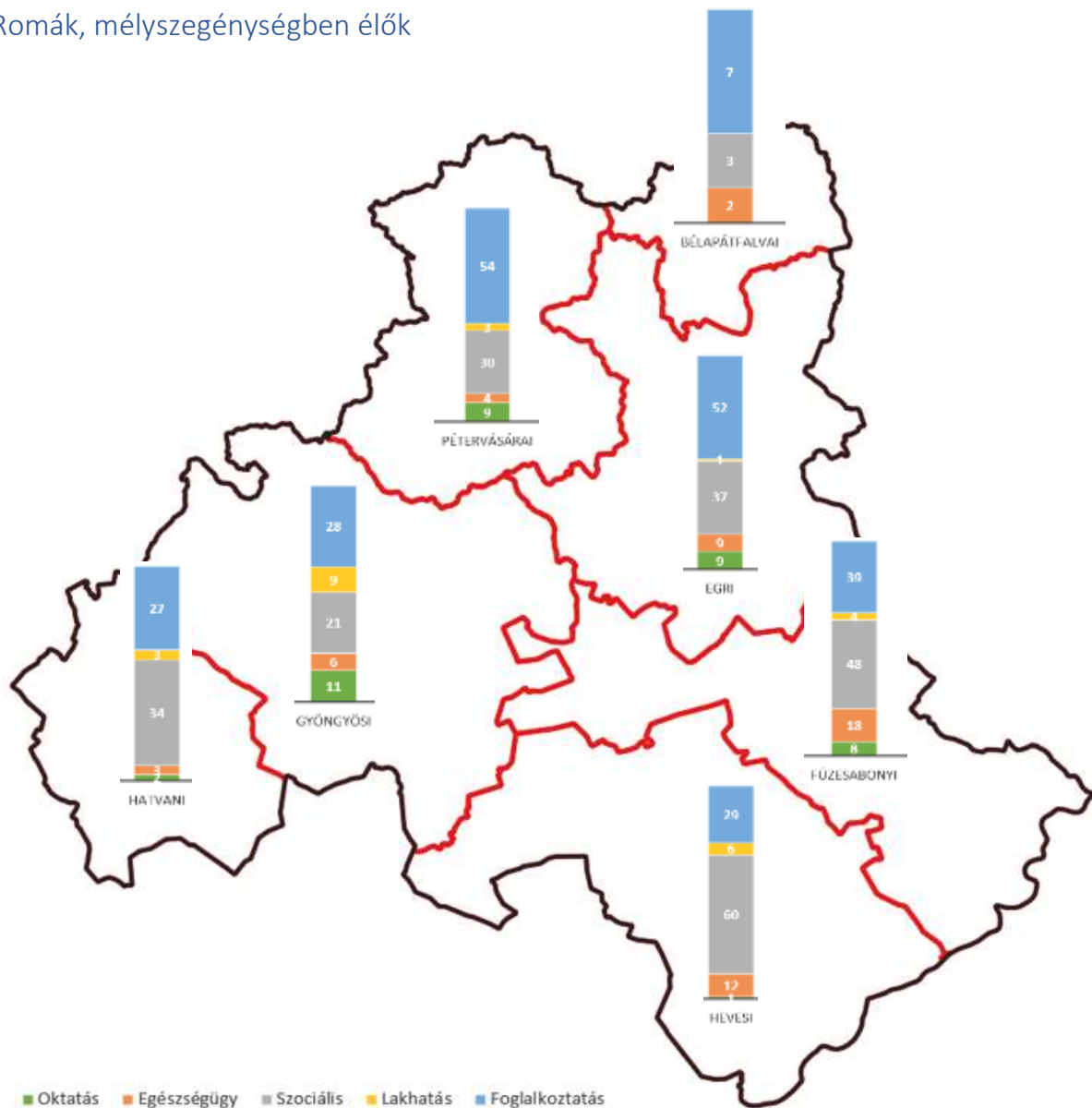
A fenti stratégiai célok elérésére a népegészségügy területén öt fő prioritás került nevesítésre:

1. keringési betegségek, cukorbetegség, krónikus légzőszervi és mozgásszervi betegségek megelőzése és gondozása;
2. daganatos betegségek kockázatának csökkentése, korai felismerése és kezelése;
3. lelki egészség fejlesztése, fenntartása, helyreállítása, a mentális zavarok megelőzése;
4. a környezet-egészségügyi biztonság fejlesztése;
5. további népegészségügyi prioritást jelentő beavatkozások (pl.: baleset megelőzés, járványügyi biztonság erősítése stb.).

A célrendszer és a prioritások fentiek szerinti deklarálása egyben azt a döntéshozói szándékot is jelzi, amely a felelős és együttműködő állampolgári részvételt az egészség fejlesztésében, az egészséges életmód választásában, és ha szükséges, a gyógyításában, valamint a gyógyulásában ösztönözni kívánja. Ezen túlmenően szándékként fogalmazódik meg az egészséggel kapcsolatos széles körű ismeretek és készségek elsajátítása lehetőségének biztosítása, valamint a betegek időben és megfelelő helyen történő minőségi ellátása.

Járási elemzések

Romák, mélyszegénységben élők

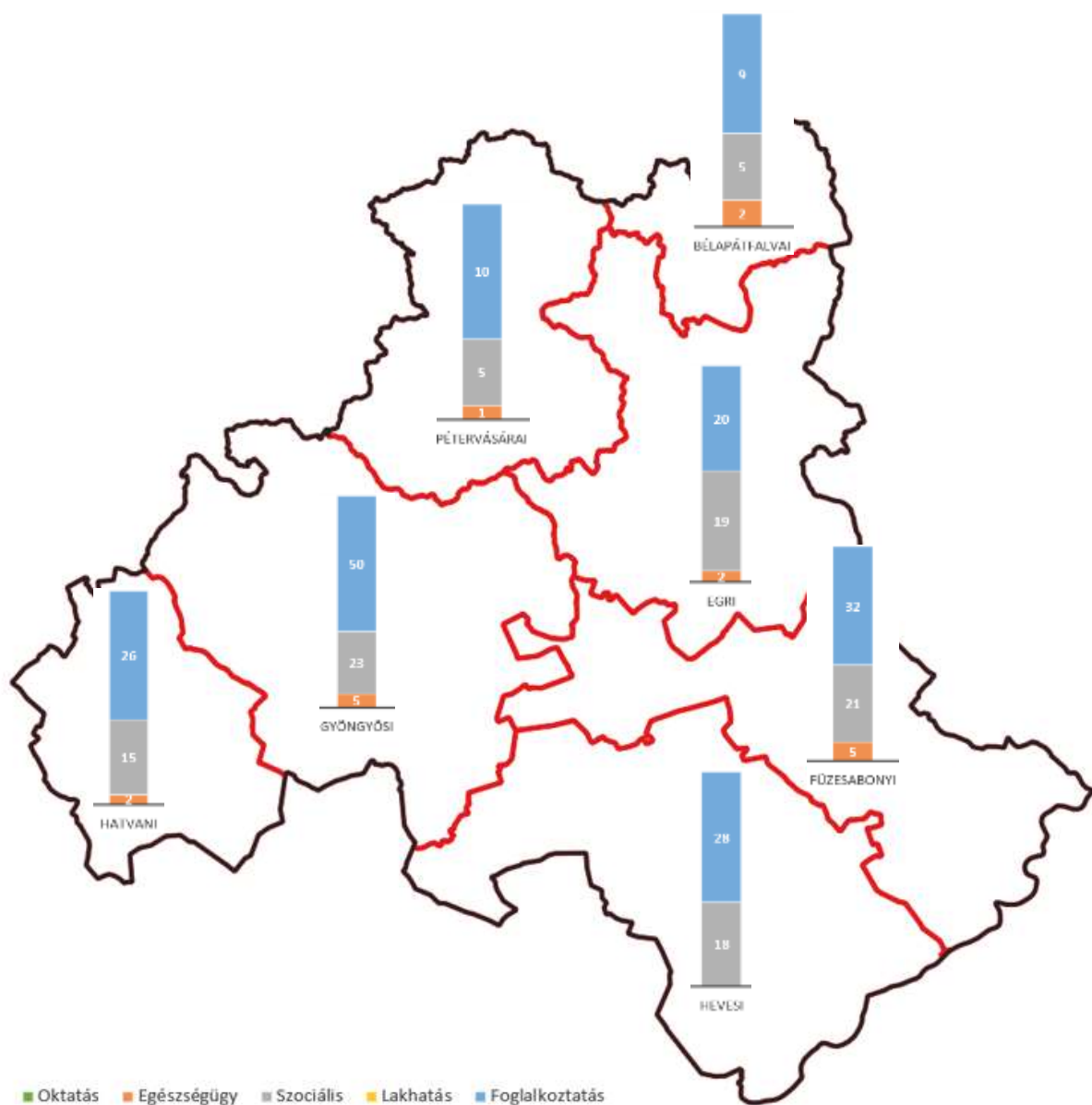

2. ábra: Romákkal, mélyszegénységben élőkkel kapcsolatos esélyegyenlőségi intézkedések

A roma lakosságot érintő intézkedések jelentős eltéréseket mutatnak járasonként. A BÉlapátfalvai, a Pétervásárai, az Egeri és a Gyöngyösi járásban a foglalkoztatás, a Hatvani, a Hévesi és a Füzesabonyi járásban a szociális helyzet javítását célzó intézkedések a legnagyobb arányúak. Jellemzően a foglalkoztatás és a szociális helyzetet érintő kérdéskörök jelennek meg a legnagyobb arányban. A foglalkoztatás témakörében leggyakrabban a közmunka programok folytatása merül fel, mint a településen belül történő foglalkoztatás legfontosabb eszköze. Ezen kívül a felnőttképzés, a munkaerő piaci folyamatoknak, igényeknek megfelelő szakmák megszerzését támogató tanfolyamok a legtöbbször felmerülő megoldási lehetőségek a foglalkoztatási problémákra. Egy-két településnél a foglalkoztatók érzékenyítése, illetve a mentorálás biztosítása is megjelenik. A szociális helyzetet érintően az életvezetési tanácsadás,

családi költségvetés tervezéssel kapcsolatos foglalkozások, programok a leggyakoribb intézkedések. Több helyen megjelenik a további információgyűjtés fontossága, mint a megfelelő intézkedések megtalálásának alapfeltétele. Ezen kívül a szociális ellátórendszer infrastruktúra fejlesztése, valamint a közösségi programok szervezése szerepel a települési intézkedések között. Az oktatással kapcsolatosan majd minden járásban szerepelnek intézkedések. Leginkább a felzárkóztatás szüksége, a motivációhiány és az informatikai tudás hiánya jelenik meg. A felnőtt lakosságot érintően az általános iskolai szint megszerzése jelent kihívást. A vizsgált célcsoportok közül a roma lakoságnál jelenik meg a lakhatási körülményekből adódó problémacsoport. A mélyszegénységben élők közül sokan élnek alacsony komfortú vagy komfort nélküli lakóépületekben, jövedelmük sem az állagmegóvást, sem a komfortfokozat növelését nem teszi lehetővé. Alapvetően szociális bérlakások – jellemzően pályázati forrásból – építésével oldanák meg a települések ezt a problémát.

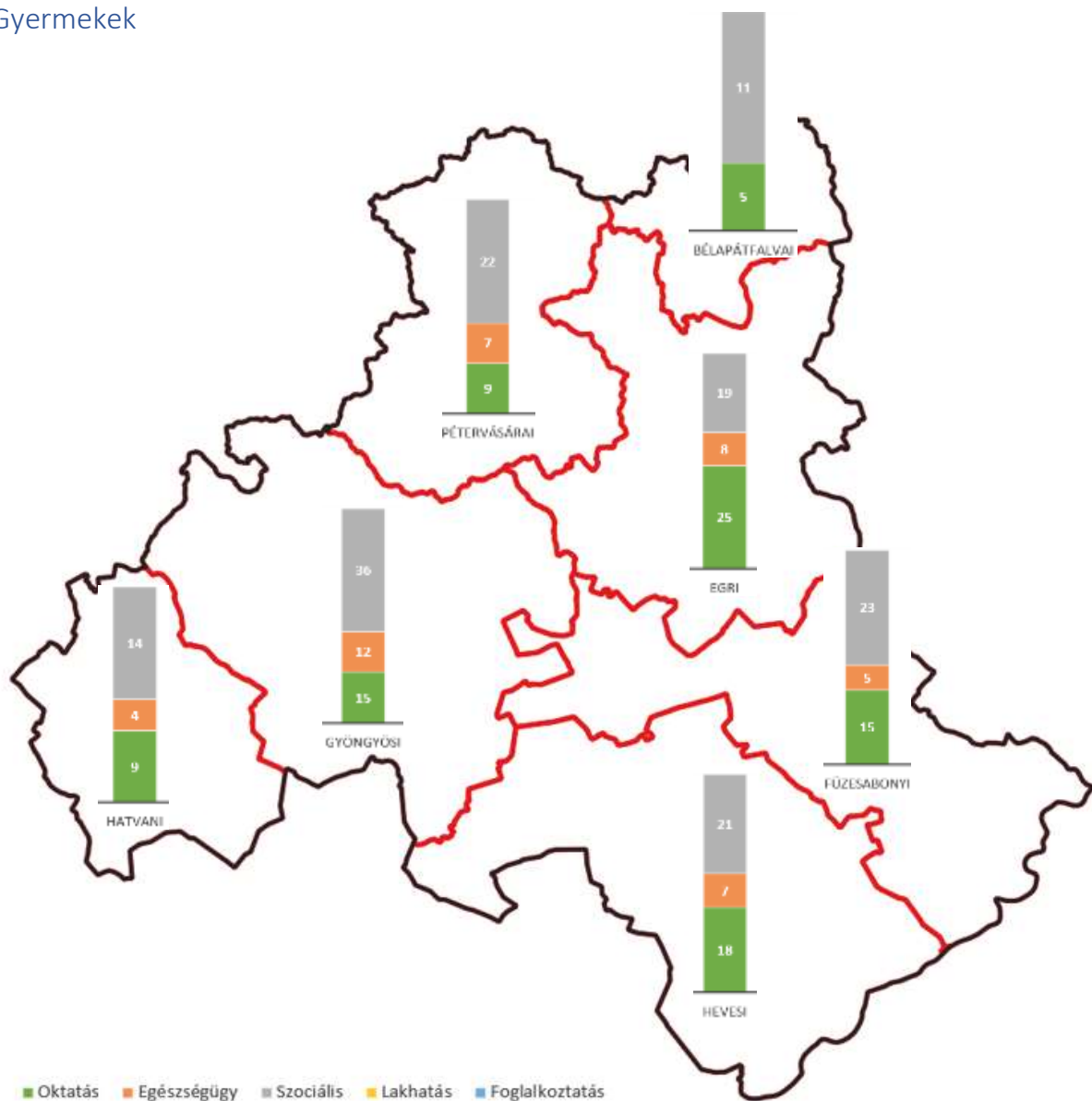
Nők

3. ábra: Nőkkel kapcsolatos esélyegyenlőségi intézkedések

A nők esetében minden járásban a foglalkoztatás jelentkezik a legnagyobb problémaként. Számosságukban leginkább a gyermekvállalás miatt megváltozott munkaerőpiaci helyzethez köthető intézkedések a leggyakoribbak, így például a rugalmas munkaidő kialakítása a munkahelyeken, atipikus foglalkoztatási formák bevezetése, bölcsődefejlesztés. Szintén ebben a tárgykörben jelenik meg egyes nők alacsony iskolai végzettsége, ami a gyermekvállalással együtt jelentősen megnehezíti az elhelyezkedést. A szociális helyzet a megye középső és déli járásai esetében nagyobb arányú problémakör. Jellemzően a családon belüli erőszak, a krízishelyzetek kezelése jelenik meg az intézkedések között, de a nők elszigetelődésének megakadályozása is gyakran előfordul (mentálhigiénés foglalkozások, baba-mama klub, stb.).

Gyermekek

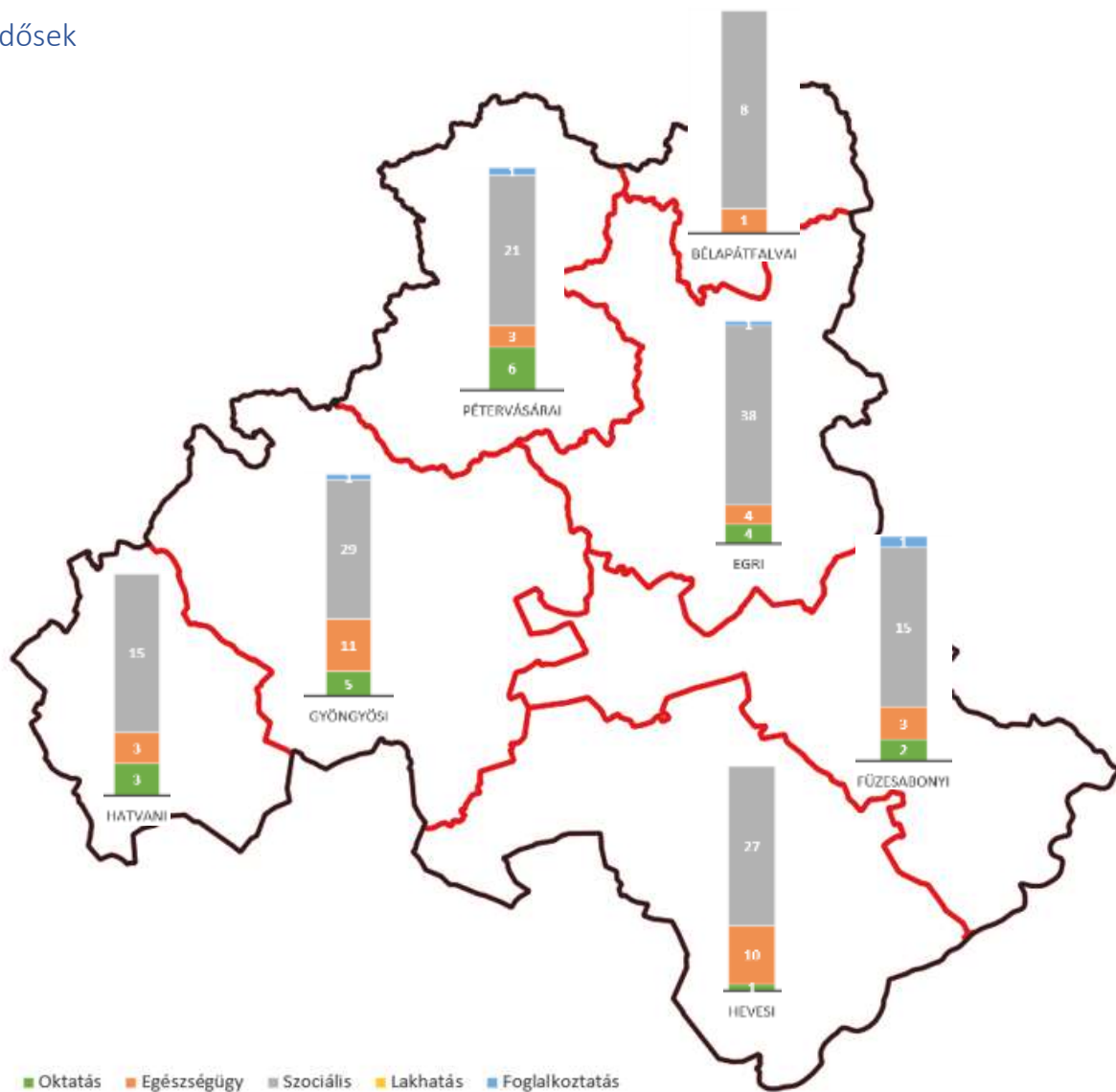

4. ábra: Gyermekkel kapcsolatos esélyegyenlőségi intézkedések

A gyermekek helyzetét tekintve a megyében – az Egri járáson kívül, ahol az oktatási problémák és intézkedések a legnagyobb arányúak a szociális körülmények a leghangsúlyosabb

problémakör. Második leggyakoribb intézkedéscsoport – a célcsoport életkori sajátosságából is adódóan – az oktatáshoz kapcsolódik. A szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokkal kapcsolatban több szakember foglalkoztatását tartanának szükségesnek a települések. A jelzőrendszer hatékonyságának növelését is gyakran megjelenítik a Helyi Esélyegyenlőségi Programok, melynek megoldásaként elsősorban az érintett szervek közötti intenzívebb információcserét jelölik meg. Problémaként jelenik meg több helyen, a gyermekek szabadidős elfoglaltságának hiánya, beleértve a nyári szünidő hasznos eltöltését is. Ennek is lehet a következménye a fiatalkori bűnelkövetés megjelenése, melynek kezelése preventív programokkal történhet. Több településen probléma még, hogy a nehéz anyagi helyzetben lévő szülők gyakran nem is tudnak az igénybevehető ellátásokról, így többen nem veszik igénybe például a gyermekek nyári ingyenes étkeztetését. Az oktatást tekintve a hátrányos helyzet kezelése jelenti a leggyakoribb problémát. Gyakori probléma a HH/HHH és SNI-s gyerekek számára szükséges fejlesztő pedagógus – beleértve a korai fejlesztést is – és egyéb szakember hiánya. Az Egri Tankerületi Központ lehetőség szerint biztosítja az SNI gyerekek számára szükséges fejlesztő pedagógusok alkalmazását. Több településen megjelenik az iskolai lemorzsolódás problematikája, a tanoda és biztos kezdet gyerekház szükségessége. Alapvető probléma sok helyen gyermekek alulmotiváltsága, az iskolai teljesítményük alacsony szintje. Számosságát tekintve a harmadik témakör az egészségügy, ahol a korai szexuális élet, a preventív programok hiánya, védőnő hiány, szenvedélybetegségek megjelenése a leggyakrabban előforduló problémák.

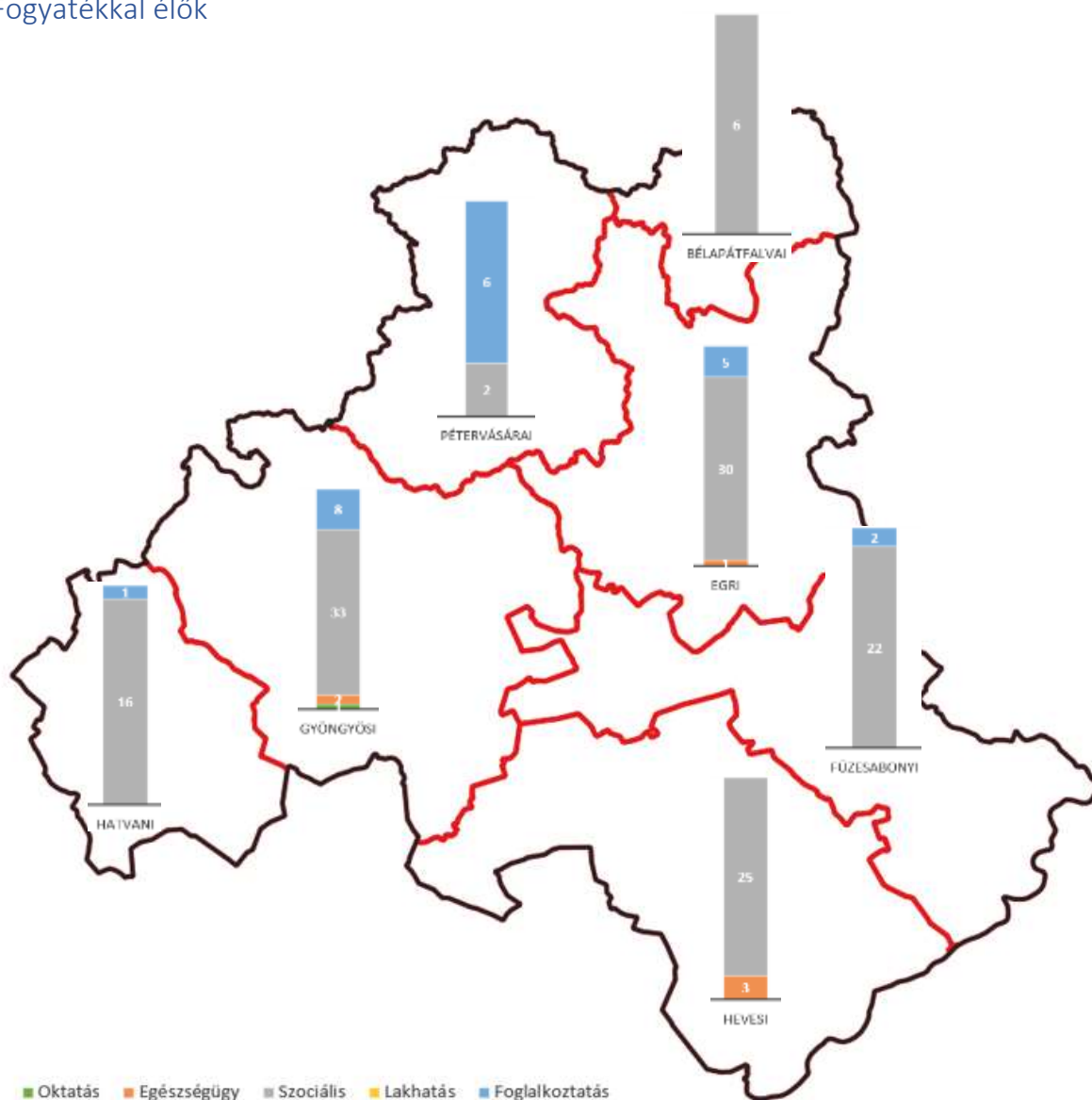
Idősek

5. ábra: Idősekkel kapcsolatos esélyegyenlőségi intézkedések

Az idős korosztállyal kapcsolatos problémaköröket vizsgálva túlnyomó többségben vannak a szociális helyzethez köthető intézkedések. Gyakorlatilag minden járásban az egyik leggyakoribb probléma az elmagányosodás, a Pétervásárai, a Hatvani, az Egri és a Hevesi járásokban a bentlakásos intézmények férőhelyhiánya, a többi járásban a nappali ellátások kapacitásfejlesztése jelenik meg. Minden járásban előkerül a bűncselekmények áldozatává válásának megelőzése. Az egészségügy tekintetében az ellátások nehézkes igénybevétele több helyen előkerül, de leginkább a prevenciós programok, szűrések azok, amire mindenhol igény jelentkezik. Oktatás témakörében szinte minden járásban az informatikai készségek, képességek megszerzése kerül fókuszba. Négy járásban jelentkezik az 55 év feletti munkanélkülisége megoldandó kihívásként.

Fogyatékkal élők

6. ábra: Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos esélyegyenlőségi intézkedések

A fogyatékkal élőket érintően a szociális helyzettel kapcsolatosan született a legtöbb intézkedés a Helyi Esélyegyenlőségi Programokban. Ezek túlnyomó többsége a szolgáltatások elérhetőségének javítását célozza, ami a közintézmények és a közterületek akadálymentesítését jelenti első sorban. Néhány településen megjelenik a honlapok akadálymentesítése, informatikai ismeretek átadása, mely sokat segíthetne az érintett célcsoporton, hiszen nem kellene fizikailag felkeresni az egyes hivatalokat, szolgáltatókat. Egyes települések speciális gépjármű beszerzésével próbálnák a fogyatékkal élőknek elérhetőbbé tenni a szolgáltatásokat, illetve a célcsoport közösségi életbe való bekapcsolódását is ezzel segítenék. Sok településen jelentkezik problémaként az, hogy a döntéshozók nem rendelkeznek információval sem arról, hogy pontosan ki tartozik a célcsoporthoz, sem az igényeiről, szükségleteikről. Sokan fogalmazták meg az elszigetelődés veszélyét, melyet közösségi programok szervezésével, valamint az infokommunikáció eszközeinek használatával enyhítenének. Az egészségügy területén mind a szűrővizsgálatokon való részvétel, mind a

speciális ellátások rendelkezésre állása, elérhetősége megjelenik problémaként. A célcsoport munkához jutása is jelentős akadályokba ütközik, hiszen számukra sokszor speciális munkakörülmények szükségeltetnek.

A problémák, illetve intézkedések egy bizonyos hányada viszont nem köthető egy adott célcsoporthoz. Ezek alapvetően a településfejlesztés köré csoportosulnak, azaz közműfejlesztések, intézményi korszerűsítések, közúthálózat állapotának javításával, közterek, közösségi terek fejlesztésével az adott település népességmegtartó képességét növelnék.

Problémák megyei szintű beazonosítása célcsoportonként, megoldási javaslatokkal

Romák, mélyszegénységben élők

sorszám	probléma	megoldási lehetőség	együttműködéssel megoldható-e a probléma?
R1	Életvezetési problémák, szocializáció – és a motiváció hiánya. Ehhez a problémakörhöz sorolható a mentális problémák és a szenvedélybetegség. Ezek a célcsoport sajátosságos szociokulturális háttérre vezethetők vissza.	Minden településen, ahol élnek romák és mélyszegénységben élők, általuk választott (roma) vezető(ket)/felelőseket kell kijelölni, akik segítik a szociális szakemberek munkáját. (Lásd. „Jó gyakorlatok” fejezet: Szociális védőháló kialakítása Kiskunhalason.)	
R2	Alacsony jövedelem, amely az alacsony iskolai végzettségre (alulképzettségre), szakképzetlenségre is visszavezethető. Ez által a szegénység generációkon keresztül öröklődik.	A 8. általános iskolai végzettség és piacképes szakma elsajátításának ösztönzése, támogatása, mentorálása. Ösztöndíj rendszer bevezetése akár általános iskolától kezdődően, különös tekintettel a szakképzésben résztvevő diákok részére (akár külföldi gyakornoki ösztöndíjprogramokkal). Az általános iskolai felnőttoktatás biztosításával lehet csökkenteni azon aktívkorú felnőtt munkanélküliek számát, akik annakidején kimaradtak az általánosiskolai oktatásból vagy nem tudták azt befejezni egyéb okok miatt. Ez alapfeltétele egy piacképes szakma megszerzésének és a munkába állásnak.	
R3	Az alacsony iskolai végzettséghez és a szociokulturális háttérhez köthető az eladósodás veszélye (adósság csapda) és a pénzgazdálkodási ismeretek hiánya.	Pénzgazdálkodási ismeretek fejlesztése széles körben már általános iskolás kortól. Felnőttkorúak számára adósságkezelés, tanácsadás, mentorálás.	X
R4	A mélyszegénységben élők, romák gyakran szegregátumokban élnek a településen belül, rossz lakáskörülmények között, rendezetlen környezetben (leromlott ingatlanok, szemetelés stb.)	Az EFOP-2.4.1-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal” és a „EFOP-1.6.2-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal” elnevezésű projektek folytatása, az elért eredmények fenntartása érdekében kiemelten fontos. Még több települést kell bevonni az ilyen felzárkózást elősegítő projektekben a jövőben, de a bevonhatók körét rugalmasabban kell meghatározni.	

R5	Nehéz beazonosítani azokat az embereket, akik valóban hajléktalanná váltak, hiszen egy részük rokonoknál húzza meg magát, mások napjaikat az utcán töltik, ám külsejük alapján nem feltétlen lehet megmondani róluk, hogy fedél nélküliek. Eger Megyei Jogú Városban 90 férőhelyes hajléktalan szálló működik, ezzel szemben kb. 150 ember él életvitelszerűen az utcákon. A tél beálltával pedig kiemelt célponttá válik a város.	Egerben férőhelybővítésre van szükség, a megye városaiban pedig hajléktalanszállókat kell kialakítani és helyben kezelni a problémát. A tél beálltával szaporítani kell a megyeszerte elérhető nappali melegedők számát.	
R6	A hajléktalanságot gyakran a lakóköörülmények hirtelen megromlása okozza (tetőszerkezet megrongálódása, rossz nyílászárók), amely a tél közeledtével válik akuttá.	A problémát helyben kell kezelni, még az előtt, hogy az ingatlan lakhatatlanná válna. A településvezetőknek, főleg kistelepülés esetében természetbeni juttatásokkal szükséges támogatni a kárelhárítást, bevonva a munkálatokba az ingatlan tulajdonosát, ez utóbbinak akár a szemléletformálás tekintetében is fontos szerepe lehet a későbbi állagromlás megelőzésében.	
R7	Lakhatási problémából adódóan nagy igény lenne a szociális bérlakásokra, de az ilyen típusú lakásokból kevés található a településeken, vagy egyáltalán nincs.	Szociális bérlakások, krízislakások, krízisalap létrehozása.	
R8	A romák lakta településeken, vagy közvetlen környezetében csekély számban van munkalehetőség, ezáltal tartós munkanélküliség alakul ki. A romákra jellemző, hogy nem szívesen utaznak távolra sem a tanulás, sem a munkavégzés miatt.	Helyben kell kialakítani opciókat mind a tanulás, mind a munkavégzés tekintetében, de legalább kisebb körzeteket lehetne létrehozni, ahová 10-15 kilométeres sugarú körben elérhetővé válnak ezek a lehetőségek. Több programra lenne szükség, amely a romák foglalkoztatását segíti elő a sajátosságaik figyelembevételével. Emellett a romák szemléletváltására irányuló programokra is nagy hangsúlyt kell fektetni. E tekintetben kifejezetten fontos szerepet tölthetnek be a megyei és helyi foglalkoztatási paktumok.	X
R9	Egészségügyi szűrővizsgálatokhoz való egyenlőtlen hozzáférés, mely területi hátrányokból és az ismeretek hiányából adódnak. A romák és a mélyszegénységben élők halálozási mutatói rosszak, mely az egészségtelen táplálkozásra, káros szenvedélyekre, mozgáshiányra és a szűrővizsgálatok hanyagolására vezethető vissza elsősorban.	Prevenációs szűrőprogramok népszerűsítése, helyben a lehetőség megteremtése (szűrőállomások, szűrőbuszok), ismeretterjesztő programok, életmód tanácsadás, gyermekek óvodában-iskolában egészségre nevelése, mozgáskultúra kialakítása, sportoláshoz a lehetőségek biztosítása, helyi sportközösségek létrehozása. Fontos a káros szenvedélyekkel összefüggésbe hozható kockázatok, betegségek tudatosítása, és a szűrőprogramokon való részvétel	X

		elősegítése, alternatívák megismertetése. Az elérendő megoldások között szerepel a pro-szociális magatartásmódok és értékek fejlesztése, az antiszociális tendenciák visszaszorítása, az öndestruktív megnyilvánulások megelőzése.	
--	--	--	--

Nők

sorszám	probléma	megoldási lehetőség	együttműködéssel megoldható-e a probléma?
N1	Alacsony iskolai végzettség, iskolai lemorzsolódás, melynek legfőbb oka a roma kultúrában keresendő. A lányok fokozottan ki vannak téve az iskolaelhagyás veszélyének, mert hagyományosan korán férjhez adják őket, hogy minél hamarabb gyermeket szüljenek. A családalapítást látják egzisztenciájuk biztosítékának és elvárás is velük szemben.	Elsősorban ezt a hagyományos, mély gyökerekkel rendelkező attitűdöt kell megváltoztatni a nők és családjuk tekintetében szemléletformáló programok útján, melyek új lehetőségekkel, alternatívákkal ismerteti meg a fiatal lányokat. Ilyen program volt az „EFOP-1.4.4-17 - BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ” című program, mely kifejezetten ezt célozta meg.	X
N2	Rugalmas képzési formák és atipikus munkalehetőségek hiánya helyben. A családok női gyermekeiktől nem szívesen utaznak messzire tanulás vagy munkavégzés miatt. Azokban a családokban, melyekben hagyományosan a nő feladata a háztartás vezetése és a gyermeknevelés, ott a napi 8 óra munka akár még helyben is nehezen megoldható.	Olyan képzési programokat és munkalehetőségeket kell kialakítani kisebb körzetek létrehozásával, melyekben a tanulásra vagy munkára fordított időt rugalmasan tudják beilleszteni mindennapjaikba a családanyák. Kifejezetten roma nők számára vonzó, rugalmas foglalkoztatási formák kialakítása a lakóhely területén, vagy annak közelében. Így viszonylag rövid betanulás után munkát tudnának vállalni a szociális, vagy éppen az egészségügyi ágazatban (idősgondozás, egészségőr).	X
N3	Családok átmeneti otthonában tapasztalható zsúfoltság, várólisták. Heves megyében nincs titkos menedékház, „félutasház”, védett anyaotthon.	A lakhatási krízisbe került családok, vagy gyermekeivel otthonról elmenekülő anyák számára biztosított intézményi elhelyezés biztosítása fontos feladat. A vészhelyzetben a gyors cselekvés létfontosságú, ezért ezen intézmények bővítésére és létrehozására forrásokat kell biztosítani és együttműködési lehetőséget kell keresni helyi szinten civil szervezetekkel, egyházi szervezetekkel.	
N4	Hiányos egészségügyi ismeretek, szűrővizsgálatokon való alacsony részvétel, tudatos családtervezés hiánya.	Egészség megőrző, preventív programok. A hosszú egészséges élethez szükséges az egészséges életmód alapjainak ismerete (táplálkozás, testmozgás, káros szenvedélyek mellőzése). A tudatos családtervezés egészségügyi szempontból is fontos épp	X

		<p>úgy, mint a szűrővizsgálatokon való rendszere megjelenés. Ismeretterjesztő, felvilágosító programokon keresztül lehet felhívni a figyelmet az egészségkárosító szenvedélyek kockázataira, a várandóságra való felkészülés fontosságára, a szűréseken való részvétel megelőző funkciójára. Heves megyében több helyen is létesült Egészségfejlesztési Iroda (EFI) és Lelki Egészség Központ (LEK), melyek működésükkel egy-egy régió egészségfejlesztését és annak koordinálását tudja ellátni, együttműködéseket tud létrehozni, de működésükre egységes módszertant kell kialakítani, hogy hatékonyan működjenek. (EFOP-1.10.2-17 - Egészségügyi humánerőforrás-fejlesztés; EFOP-1.8.20-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése a mentális egészség területén.)</p>	
N5	<p>A nők csecsemő- és gyermekápolási (nevelési) ismereteinek hiánya, védőnők számának csökkenése.</p>	<p>Ismeretterjesztő programok, tanácsadás, szakemberek, védőnők számának növelése. A védőnői szakma vonzóbbá tétele, anyagi és erkölcsi megbecsülésen keresztül. „Otthon segítség” program létrehozása kisgyermekes családok részére. Gyermekvállalás, családalapítás előtt álló roma fiatalok részére szemléletformáló program létrehozása elősegítheti a születendő gyermek megfelelő fejlődését.</p>	X

Gyermekek			
sorszám	probléma	megoldási lehetőség	együttműködéssel megoldható-e a probléma?
GY1	Iskolai lemorzsolódás, melynek legfőbb oka az, hogy a hátrányos helyzetből induló kisgyermek már az óvodában lemarad a társaihoz képest, mivel ingerszegény környezetből lép a közösségbe, ahol kommunikációs problémák is adódhatnak. Ez a lemaradás és a nem megfelelő szocializáció hátráltatja a tanulmányainak sikeres elvégzésében, mely iskolai sikertelenséghez vezet. Alul motivált az iskola elvégzésében.	Biztos Kezdet Gyerekházak, Tanoda programok folytatása az eredmények hosszútávú fenntartása érdekében. EFOP-1.4.3-16 - Biztos Kezdet Gyerekházak; EFOP-3.3.1-16 - Tanoda programok támogatása.	
GY2	Nő a hátrányos helyzetű (HH/HHH) és a sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekek száma.	A Biztos Kezdet Gyerekházak, és a Tanoda programok csökkenthetik a hátrányokat, ezért a programok folytatása indokolt. A SNI gyermekek speciális pedagógiai szükségleteik tekintetében nélkülözhetetlenek a jól képzett szakemberek (gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember) de a pedagógusok továbbképzése is szükséges az ilyen gyermekek diagnosztizálása, megfelelő kezelése érdekében.	
GY3	Szakemberhiány (gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember). Koragyermekkori intervenció (gyermekek testi és lelki, képességbeli fejlődésében mutatkozó eltérések esetén beavatkozások, fejlesztések) nem, vagy nehezen érhetőek el.	Szakemberképzés (gyógypedagógus, korai fejlesztő szakember) vonzóvá tétele, a szakma erkölcsi és anyagi megbecsülésének erősítése hozzájárulhat a fejlesztő szakemberek pályán tartásához és számuk növeléséhez. A munkavégzés tárgyi feltételeinek fejlesztése szükséges (például az utazó pedagógusok számára, szolgálati autó biztosítása).	
GY4	SNI gyermekek ellátásához szükséges eszközök mennyiségi és minőségi hiánya. Különös tekintettel a diákok utaztatását szolgáló gépjárműparkra, amely számos esetben nem felel meg egy mozgássérült gyermek	Kifejezetten a speciális igényeknek megfelelő gépjárművek vásárlására kiírt pályázati konstrukció. Az Egri Tankerületi Központ fenntartásában lévő köznevelési intézmények esetében a fenntartó folyamatosan igyekszik	

	fejlesztésre történő eljutására. A speciális igények miatt a bérlet is nehézkes. Ezen felül az utazó gyógypedagógusok számára sem áll rendelkezésre megfelelő számú gépjármű a helyben végzett fejlesztésekhez.	biztosítani az SNI gyermekek ellátásához szükséges eszközöket.	
GY5	Gyakori a nevelési és szocializációs problémák a nevelési-oktatási intézményekben. Ez hátráltatja az érintett gyermek iskolai beilleszkedését és negatív hatással van a tanulmányi eredményére. Emellett az iskolai környezetét is visszaveti és terheli.	Kora gyermekkortól támogatni, ösztönözni kell a bölcsődei-óvodai nevelésben való részvételt. Bölcsődei-óvodai férőhelyek bővítése, biztosítása alapvető feltétele a korai szocializáció kialakításában. Ezt a korai szocializációt támogatják a Biztos Kezdet Gyerekházak. Ezen kívül a szülők részére elérhetővé kell tenni a nevelési tanácsadó szakembereit, ezeknek a szakembereknek a számát növelni kell annak érdekében, hogy ne csak a legproblémásabb esetekkel tudjanak foglalkozni, hanem időbe be tudjanak avatkozni olyan helyzetekbe is, ahol a szülők tanácsadásával is korrigálható a probléma.	
GY6	Pályaorientációs tanácsadás az általános iskolások részére csak a 8. osztályosokra koncentrálódik, illetve az ide vonatkozó rendelet (27/2020. (VIII.11.) EMMI rendelet) évente egy napot ír elő kötelező jelleggel a pályaorientáció témájára. Ennek ellenére HEP-ek és a munkacsoport üléseken hiányosságként jelent meg.	Az általános iskola felső tagozatos tanulói részére több pályaorientációs tanácsadást kell biztosítani. Gyárlátogatásokkal be lehet mutatni a különböző szakmákat, hogy időben orientálódhassanak az iskoláskorú gyerekek.	X
GY7	Környezettudatossághoz kötődő ismeretek hiányosak.	Már óvodás és általános iskolás korban el kell kezdeni a gyerekek környezettudatos nevelését, melyet bele kell építeni a pedagógiai programba. Fontos az élményszerű nevelés ebben a témában is. Környezetvédelmi feladatokat ellátó civil szervezetek bevonásával lehet megoldani a humánerőforrás kérdését.	X
GY8	Egészségtudatossághoz kötődő ismeretek hiányosak. Korán megjelenő szenvedélybetegség, függőség (dohányzás, alkohol és drogfogyasztás).	Egészségre nevelést el kell kezdeni az óvodáskorú gyermekeknél, az iskoláskorú gyerekeket életkoruknak megfelelő felvilágosításban kell részesíteni, egészségügyi kockázatok ismertetésével és az egészséges életmód ösztönzésével. Ezt a feladatot az iskolák és az Egészségfejlesztési Irodák (EFI) együttműködésével lehet	X

		hatékonyan megoldani. A megye serdülő korú leány lakosainak méhnyakrák és egyéb rosszindulatú daganat megakadályozására alkalmas, évről-évre megszervezett oltásán kívül lehetővé kell tenni e korosztályon túli lakossági csoportok kedvezményes árú vakcinálásának biztosítását is. A fertőző betegségek elleni nem kötelező oltási kampányok eredményességét is fokozni szükséges a gyermekek körében. Különböző pályázati forrásokból az elmúlt években számos egészségnevelésre, szemléletformálásra irányuló program futott. (TÁMOP 6.1.2.-11 - Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok - lokális szintek, EFOP-1.8.7-16 - Célzott prevenciós programok a szennyezőbetegség megelőzése érdekében, EFOP-1.8.19-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése – népegészségügy helyi kapacitás fejlesztése)	
GY9	Kevés a gyermekorvos a megyében és gyermekügyelet is csak Egerben működik.	A házi gyermekorvosi körzetek áttekintése, esetleg korrekciók a rendelkezésre álló személyi állomány, az egészségügyi ellátás minőségének megtartása és a gyermeklétszámok alakulása függvényében. A gyermekorvosi praxisokat vonzóvá kell tenni: szolgálati lakások kialakítása, versenyképes bér, szolgálati gépjármű biztosítása stb. A 24 órás gyermek háziorvosi ügyelet járási központokban történő létesítésével, az orvosok folyamatos rendelkezésre állásával biztosítani szükséges a lakosság magas színvonalú, biztonságos sürgősségi alapellátását.	
GY10	Szünidei felügyelet hiánya, elfoglaltság és étkezés hiánya. Szabadidős programok -, sportolási lehetőségek -, közösség-szervezés hiánya.	A gyermekek szünidei felügyeletét, programok szervezését, szünidei étkeztetését meg kell szervezni (sport és kulturális programok, kirándulások). Ebbe a feladatba az önkormányzat és a településen található helyi civil szervezetek a humán és anyagi-, tárgyi erőforrásaikat bevonva közösen megoldhatják a gyerekek szünidei felügyeletét.	X
GY11	Védelemben vett gyerekek száma nő, ennek ellenére a gyermekvédelemi szakellátás intézményeiben (befogadó	A gyermekvédelmi szakellátás intézményi férőhelyeinek bővítése indokolt, illetve a kiemelt gyermek lehetőleg	

	<p>otthon, gyermekotthon) kevés a férőhelye. Sok esetben a családjából ideiglenesen kiemelt gyermek nagy távolságra kerül a családjától, ami megnehezítheti a szülő-gyermek kapcsolattartást (különösen, ha anyagi okok miatt kerültek abba a helyzetbe, hogy a gyermeküket/gyermeküket védelembe vették). Ez eredményezheti azt, hogy a gyermek végleg elszakad az otthonától, családjától.</p>	<p>családjához legközelebb kerüljön elhelyezésre. A családoknak segítséget kell nyújtani a kiemelt gyermekével való kapcsolattartásban, amennyiben erre igény van.</p>	
--	--	--	--

Idősek

sorszám	probléma	megoldási lehetőség	együttműködéssel megoldható-e a probléma?
11	A szűrőprogramokhoz való hozzáférés egyre körülményesebb, szakorvosi ellátást, szűrést biztosító városok nehézkes elérhetősége miatt. Emellett a támogató szolgálat kapacitása nem elégséges (ebben a tekintetben a Hevesi járásban a legrosszabb a helyzet).	A támogató szolgálatra nagy igény van, ezért a támogató szolgálatok megszervezése és valamennyi megyei település részére a szolgáltatás elérése indokolt.	X
12	Nagy nyomás hárul a támogató szolgálatra, nem elégséges a kapacitásuk. A megyében vannak járások - főleg a hevesi járás -, ahol nehezen érhető el a szolgáltatás. Vannak szolgálatok, melyek együttműködnek, összedolgoznak egymással, de a rugalmas szervezést megnehezíti a szabályzás miszerint, két társulás szolgáltatásának összehangolását ugyan azon személy azonos napi szállításában nem teszi lehetővé. Vagyis a Költségvetési törvényben meghatározott „ütközések” körébe beletartozik az az eset, amikor egy személyt egy napon belül két szolgáltató nem láthatja el, jelen esetben nem szállíthatja. Ez megnehezíti a logisztikát és nem költséghatékony.	A támogató szolgálatok kapacitás bővítése szükséges. Jogszabályi módosítás javasolt annak érdekében, hogy a szolgálatok össze tudjanak dolgozni, ezáltal hatékonyabban tudják ellátni feladatukat.	
13	Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés nehézkes (egyre több betöltetlen állandó orvosi praxis van a megyében).	Az orvosi praxisokat vonzóvá kell tenni: szolgálati lakások kialakítása, versenyképes bér, szolgálati gépjármű biztosítása stb.	
14	Demencia (szellemi leépülés) fokozódó aránya. Az ellátórendszer (idősek nappali ellátása, idősek otthona) számára ez új kihívást jelent, ez a szakemberek, az ellátásban dolgozók továbbképzését teszi szükségessé, a meglévő tárgyi eszközök nem elégségesek.	Az ellátórendszerben dolgozók szakmai felkészítésével, tovább képzésével szakszerű ellátást biztosíthatnak a megnövekedett számú demens idősebbek részére. A speciális tárgyi eszközök beszerzését pályázati forrásból lehet megvalósítani. (EFOP 2.2.3.-17 – Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése.)	

15	Elmagányosodás, szabadidős programok hiánya.	Közösségi terek kialakításával, civil szervezetek bevonásával csökkenthető az idős emberek elmagányosodása. „Szívesség közösség” létrehozásával egy településen belül az idős emberek is bekapcsolódhatnak a közösségi életbe. Felajánlhatnak például gyerekelügyeletet, gyümölcsöt a kertből cserébe kérhet bevásárlást, felolvasást, stb.	X
16	Az aprófalvak – ahol túlnyomóan idős emberek élnek – szolgáltatásokban deficitesek települések. A hiánypótló falugondnoki, illetve tanyagondnoki szolgáltatás 600 fő alatti (+ 10%) községekben lehet csak kialakítani.	A falugondnoki és tanyagondnoki szolgálat létrehozásának kritériumát - a lakosság számát -, 600 fő fölött magasabb számban kell megállapítani.	
17	Bentlakásos intézmények hiánya és hosszú a várólista.	Bentlakásos intézmények férőhelyének bővítése, új intézmények létrehozása.	
18	Biztonságérzet hiánya. Az idős emberek fokozottan kívánnak téve a bűncselekményeknek.	Fokozott polgárőri jelenlét, rendőrség illetve civil szervezetek által szervezett rendezvények, melyeken az idős embereket információval, tanácsokkal látják el, hogy ne váljanak csapók, bűncselekmények áldozatává.	X
19	Adósságcsapdából, vagy munkahelyvesztésből következő ingatlanvesztés, elszegényedés veszélye. Kevés a szociális bérlakás, a bérlakások esetében méltányosság (gyógyszerköltségek figyelembevétele) nem működik.	Szociális bérlakások, nyugdíjasházak kialakítása, bővítése.	
110	55 év felettiek munkanélkülisége. Feltételezhető, hogy az időseket hátrány éri a munkavállalás terén. Tevékeny idős kor program nem létezik (foglalkoztatás, élethosszig tartó tanulás).	A munkáltatók részére kedvezményeket, támogatásokat kell biztosítani, ha 55 év feletti ember foglalkoztat. Tevékeny idős kor program létrehozása.	X
111	Informatikai jártassággal rendelkezők száma alacsony.	Informatikai ismeretterjesztő programok szervezése idős emberek részére.	X

Fogyatékkal élők

sorszám	probléma	megoldási lehetőség	együttműködéssel megoldható-e a probléma?
F1	A fogyatékosok mértékéről, fajtájáról fogyatékosok számáról nincs információ.	Szükséges egy felmérés elvégzése a fogyatékkal élők tekintetében, amely a feltérképezi az egyes településeken élő érintettek számát és a fogyatékosok jellegét, mértékét. Erre a felmérésre alapozva lehet az összes többi intézkedést megtervezni.	
F2	Magas az iskolai lemorzsolódás a fogyatékkal élő gyermekek körében. A szülők nem viszik el a gyermeket a Pedagógiai Szakszolgálat elé, így nem történik meg a megfelelő intézmény kijelölése sem.	Szemléletváltásra van szükség a szülők körében, ezért már a gyermek korai vizsgálata során beigazolódó fejlődési eltérések (értelmi, testi) esetén a szülőket információkkal, tanácsokkal kell ellátni az erre kompetens szakembernek.	
F3	Szakember hiány (fejlesztő pedagógus, utazó pedagógus). Az utazó pedagógus nehezen éri el a településeket, mert nincs szolgálati autó, vagy rossz állapotú a „géppark”. Rehabilitációs foglalkozások hiánya.	A fejlesztő szakemberek számára erkölcsi és anyagi megbecsülés szempontjából vonzóvá kell tenni a pályát. Ezt versenyképes bérezéssel és szakmai rendezvényekkel, elismerő díjak, jutalmak kiosztásával lehet elérni. A munkavégzést elősegítő tárgyi eszközök biztosítására, - mint például a szolgálati autóra – pénzforrást kell juttatni a szektorba.	
F4	Nehézkes közlekedés (különösen a falvakban). A támogatószolgálat kapacitása nem elégséges és speciális tárgyi eszközök hiánya a szállításhoz.	Újabb támogató szolgálatokat kell létrehozni és a meglévőket tovább kell fejleszteni, bővíteni.	
F5	A prevencióra és szűrővizsgálatokra való eljutás nehézségekbe ütközik.	A prevenció szűrővizsgálatokat a kisebb településeken élő részére is elérhetővé kell tenni mozgó szűrőállomások által.	
F6	Elmagányosodás, elszigetelődés (fogyatékkal élő személy és családja). Kevés a számukra kínált közösségi-, szabadidős program. Ezzel összefüggő probléma: Nő a pszichiátriai problémákkal	Egy-egy településen, fogyatékkal élő emberek számát és fogyatékosok jellegét, súlyosságát fel kell térképezni és ennek megfelelő programokat, akadálymentesített közösségi tereket kell kialakítani. A helyi civil szervezeteket be kell vonni a fogyatékkal élők és családjuk segítésébe.	

	küzdők és a szenvedélybetegek száma a fogyatékkal élők körében.	A Fecske Szolgálat vagy Otthoni Segítés Szolgáltatás fogyatékos személyt ellátó családok esélyegyenlőségét rugalmasan és megbízhatóan segíti otthoni felügyelet és kísérés biztosításával. A családtagok, szülők munka világába való integrációját elősegíti, ezáltal a családok erősebbé válnak. A szolgálat közösségi háttérrel is biztosít mind a fogyatékkal élők részére, mind pedig a családtagok részére.	X
F7	A fogyatékkal élő emberek nehezen jutnak hozzá az információkhoz (munkalehetőség, szolgáltatás, szociális ellátás).	Az információ szolgáltatói feladatokat civil szervezete el tudják látni, erre a szolgáltatásra velük lehetne együttműködési megállapodást kötnie a települési önkormányzatoknak. Erre a célra mobil applikációt lehet kialakítani. Ilyen jó gyakorlat Heves megyében az EFOP-1.1.5-17-2017-00003 Infokommunikációs alapú távszolgáltatás kialakítása az ÉFOÉSZ-nél.	X
F8	Kevés a fogyatékkal élők számára biztosított rehabilitációs (védett) munkalehetőség, alacsony jövedelem.	A foglalkoztatókat támogatni, ösztönözni kell a rehabilitációs (védett) munkalehetőség létrehozásában, fenntartásában. Erre pénzforrást, kedvezményeket kell biztosítani a munkaadónak annak érdekében, hogy egyre több ilyen jellegű munkalehetőség jöjjön létre, ezáltal a fogyatékkal élők bekapcsolódhatnak a munka világába, jövedelmi helyzetük javulna és az elmagányosodás, elszigetelődés problémáját is kezelné. Az információáramlást a munkavállaló és a munkáltató között meg kell teremteni.	X
F9	Bentlakásos intézmények hiánya és a meglévő bentlakásos intézményekben hosszú a várólista (tárgyi feltételek -, humánerőforrás hiánya).	A jövőben olyan pályázati forrásokat szükséges létrehozni, melyek a bentlakásos intézmények infrastrukturális beruházásait teszi lehetővé, mely elősegíti az ilyen típusú intézmények korszerűsítését, férőhely bővítését, újak kialakítását. (EFOP 2.2.3.-17 – Átmeneti és rehabilitációs intézmények korszerűsítése.)	
F10	Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés korlátozott, hiányos szolgáltatások a fogyatékkal élők részére.	A fizikai – és infokommunikációs akadálymentesítés kiépítése a közszolgáltatást biztosító épületekben, valamint a közszolgáltatók webes felülete akadálymentesítése szükséges. Ezáltal otthonról is el tudják intézni a hivatalos ügyeiket.	

<p style="text-align: center;">F11</p>	<p>Lakhatási nehézségek. A fogyatékos személy lakhatási problémája a szülőkre hárul.</p>	<p>Önálló életvitelre képes/részben képes fogyatékkal élők részére lakóotthonok kialakításával lehet a lakhatási problémákat megoldani, illetve a szülőket tehermentesíteni. Civil szervezetek részére is forrást kell biztosítani, hogy létre tudjanak hozni lakóotthonokat. Erre jó példa Heves megyében a Legyen Mindig Otthonunk Alapítvány által létrehozott és működtetett lakóotthon. Erre jó példa Heves megyében a Legyen Mindig Otthonunk Alapítvány által létrehozott és működtetett lakóotthon. Az alapítvány a gyöngyösi önkormányzat, a helybeli vállalkozások és magánszemélyek adományaiból egy tíz fogyatékkal élő, fiatal felnőtt befogadására alkalmas lakóotthont hozott létre az önkormányzattól kapott ingatlanban. Az otthonba olyan fogyatékos fiatal felnőttek költözhetnek be, akik családban éltek, de szüleik már idősek és szerették volna gyermeküket biztonságban tudni akkor is, ha ők már nem tudnak gondoskodni róluk.</p>	
---	--	--	--

Együttműködések

Családvédelmi Kerekasztal

A települési HEP dokumentumukból és a SZÚT-hoz készített települési interjúkból is kiderül, hogy a lakosság sok esetben nincs tisztában azzal, hogy milyen jellegű támogatások illetik meg az állampolgárokat a családalapítás tekintetében. A megújult családtámogatási modellt illetően – szakmai összefogással – olyan ismeretanyagot lehetne felhalmozni és nyilvánossá tenni, amely bármikor és bárhol elérhető a megye lakossága számára. A helyi szintű szakmai tájékoztatás hiánya pedig eseti jelleggel a helyben történő tájékoztatás (lakossági fórum, tudásmegosztás, népszerűsítés) igényét veti fel.

A SZÚT kidolgozása során összehívott szakmai fórumok alkalmával fény derült egy olyan szervezetközi egyeztető fórum hasznosságára, amely az gyermekvédelem területén amúgy egymással párhuzamosan dolgozó szervezeteket tömöríthetne. A mindenki számára ismert, fiatalokat érintő aktuális problémák így egy kötetlenebb formában működő fórumon kerülhetnének megvitatásra, ki-ki sajátos nézőpontján keresztül.

Az együttműködés tartalma

A Családvédelmi kerekasztal alapvető szinergitát mutat a Kormány Családvédelmi Akciótervével. A kormányzati program 2019. június 1-én lépett életbe és négy új intézkedést tartalmaz: babaváró támogatás, nagycsaládosok autóvásárlási támogatása, családi otthonteremtési kedvezményhez (csok) kapcsolódó hitelek kibővítése és ingatlanfedezetű jelzáloghitelek mérséklése. 2020. január 1-én bevezetésre került a négy- vagy többgyermekes édesanyák mentességet kaptak a személyi jövedelem adó alól. A Heves Megyei Önkormányzat mindezzel összefüggésben és a Heves megyei családok, családalapítás előtt állók, gyermekvállalást tervező és gyermeket nevelő szülők megbecsülése érdekében alkotta meg Heves Megyei Családvédelmi Akciótervet, amelyet a Heves Megyei Közgyűlés 2019. április 26-i ülésén 17/2019. (IV.26.) számú határozatával fogadott el. A kerekasztal másik fontos célterülete a gyermekvédelem, amelynek kapcsán szervezetközi fórumot kíván biztosítani a Heves megyében működő szakmai szervezetek számára.

Családtámogatási szakmai fórum

A Családvédelmi kerekasztal egyrésztől szakmai fórumot kíván teremteni. A fórum tagsága olyan szakemberekből tevődik össze, akik megfelelő rutinnal rendelkeznek az új családtámogatási modellek végrehajtásában. A fórum tagsága a támogatási formák ismeretével, az ügyintézés menetével kapcsolatos munkatapasztalatával rálátással rendelkezik az ügyvitel során esetlegesen felmerülő problémákra. A kerekasztal így alkalmat kínál a tapasztalatcserékre is. A szakmai grémium a konzultáció során kialakíthat egy olyan, szélesebb körben terjeszthető ismeretanyagot, amely akár elektronikus (körlevelek, különböző internetes felületek), akár személyes formában alkalmas lehet a népszerűsítésre. Másrésztől a fórum tagsága megalkothat egy olyan innovatív javaslat csomagot, amely az elmúlt időszak ismereteire és a lakossági igényekre építve továbbfejlesztheti a családtámogatási lehetőségeket.

Információ megosztás, népszerűsítés

A Családvédelmi kerekasztal a Kormány családpolitikáját és a Heves Megyei Családvédelmi Akciótervet olyan formán is igyekszik elősegíteni, hogy a támogatási intézkedésekre vonatkozó új lehetőségeket népszerűsíti a megye lakossága számára. Az együttműködés keretében megyeszerte, esetei jelleggel megvalósuló „roadshow” keretében az érdeklődők szakemberektől kapnak tájékoztatást a családtámogatási formákról. A Heves Megyei Önkormányzat együttműködve a Heves Megyei Kormányhivatallal az információs fórumokra olyan szakemberek kerülnek delegálásra, akik jellemzően napi szinten foglalkoznak például babaváró hitel, csok, falusi csok és egyéb ügyintézésessel. Az előadók bemutatják a támogatási formák legjellemzőbb sajátosságait, ismertetik a jogosultak körét, az ügyintézés menetét, az ahhoz kötődő dokumentációt, a lehetséges kockázatokat és a különböző támogatási formák kombinációinak lehetőségét. A falusi csok bemutatása alapvetően hozzájárulhat azon települések vonzerejének növeléséhez, illetve az ottani demográfiai helyzet javításához, ahol elérhető ez a fajta lakhatási finanszírozás.

Gyermekvédelmi szakmai egyeztető fórum

A fórum szervezetközi jelleggel magában foglalja a Heves Megyei Önkormányzat mellett a Heves Megyei Kormányhivatalt, a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságot, a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálatot, a Heves Megyei Rendőr-főkapitányságot, illetve a megyében található szociális intézményfenntartó társulásokat. A Gyermekvédelmi szakmai egyeztető fórum olyan megyeszerte, vagy Heves megye bizonyos területein specifikusan felbukkanó problémákra kíván válaszolni. A fórum témáját képző kérdéskörök gyermekvédelem területén működő összes felsorolt szereplő mindennapi munkája során érzékelhető. A szereplők közötti kötetlenebb tapasztalatcsere azonban újfajta keretrendszerrel kínál a konzultációra. Minderre kiváló alkalmat kínálhat a Gyermekvédelmi szakmai egyeztető fórum. Sok más tématerület mellett a tematikus elemek között szerepelhet a drogfogyasztás, a családon belüli erőszak, a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai/iskolai nevelését érintő kihívások mellett a célcsoport tekintetében felmerülő korai iskolaelhagyás, vagy éppen a pályaaorientáció kérdésköre is.

Lehetséges együttműködő partnerek

- Heves Megyei Önkormányzat
- Heves Megyei Kormányhivatal
- Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
- Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
- szociális intézményfenntartó társulások
- tankerületi központok
- civil szervezetek

Az együttműködés eredményességét mérő indikátor: Megrendezésre kerülő rendezvények száma/év; elvárt célérték: 1 rendezvény/év

Az együttműködés a következő problémák megoldását segíti: R9, N1, N4, N5, GY8

Megyei szintű foglalkoztatáspolitikai együttműködés

A megyei munkanélküliségi mutatók visszaesése ellenére is az álláskeresők száma meghaladja az országos átlagot. A mélyszegénységben élők tetemes hányada továbbra is munkanélküli. A célcsoport sok esetben nem rendelkezik piacképes szakmával, szakképesítéssel, körükben nagyfokú motivátlanság tapasztalható. Önállóan nem feltétlen képesek helytállni a munkaerőpiacon. A jövőben induló foglalkoztatási együttműködésekhez kapcsolódó munkaerő-piaci szolgáltatás, bér és járulék támogatások oldhatják ez a fajta problémát és tovább javíthatják Heves megye munkaerő-piaci helyzetét.

Az együttműködés tartalma

A Megyei szintű foglalkoztatáspolitikai együttműködés célja, hogy a Heves Megyei Önkormányzat vezetésével – az elmúlt években sikeresen kialakított foglalkoztatási paktum tevékenységet továbbfejlesztve –, az egész megyére kiterjedően létrejövő foglalkoztatási együttműködés jöjjön létre annak érdekében, hogy források felkutatásával, partnereink bevonásával képzési és foglalkoztatási programokat valósítsunk meg.

A beavatkozás közvetlen célcsoportját az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek, közfoglalkoztatásból kilépők és inaktívak adják. A közvetlen célcsoport körébe tartoznak továbbá azok a megyei vállalkozások és foglalkoztatók, akik igényeiket megfogalmazva az együttműködés keretében részesülhetnek foglalkoztatási bértámogatásban, ezzel biztosítva a saját fejlődésüket. Kiemelt fontossággal bír a fogyatékkal élők munkaerő piacra történő beintegrálása, melynek első lépcsőfoka a megfelelő információáramlás kialakítása a leendő munkavállalók és munkaadók között. A beavatkozás közvetett célcsoportja a bevont munkanélküli személyek közvetlen környezete, családja, végső soron a megye lakossága.

A foglalkoztatási együttműködés alapvető hivatása, hogy megyei szintű munkaerő-piaci programot teremtsen, amely ösztönzi, előkészíti, segíti a helyi foglalkoztatási és gazdaságfejlesztési kezdeményezéseket. A program releváns szereplők bevonásával megyei partnerséget hozhat létre, amely pozitív munkaerő-piaci hatásai mellett növeli a fogyasztóerőt ezzel élénkítve a megye gazdaságát. A Heves Megyei Önkormányzat a partnerségen keresztül gazdaság- és foglalkoztatás-fejlesztési koordinációt végezhet, ezzel összehangolja a megyében elérhető gazdaságfejlesztési szolgáltatásokat, aktív kapcsolatot tart a munkaerőpiac szereplőivel, különösen a foglalkoztató és képző szervezetekkel. A munkaerő-piaci, képzési- és foglalkoztatási program megvalósításakor a partnerség kialakításakor különös figyelmet kapnak a Heves megyében tevékenykedő, munkaerő-piaci szolgáltatók és szervezetek. Az együttműködés ezen felül támogatja a szociális gazdaság fejlődését. A partnerségen alapuló foglalkoztatási együttműködés releváns válaszokat kíván adni a megyei vállalkozások munkaerő igényének kielégítésére, ami lehet egy kiemelt megyei ágazathoz, vagy több helyszínen megvalósuló fejlesztésekhez kapcsolódó projekt, továbbá egy kiemelt jelentőségű, nagy foglalkoztatás igényű pontszerű fejlesztés támogatása is. Az együttműködés során fokozott figyelem hárul a hátrányos helyzetű, közfoglalkoztatásból kilépni készülő lakosságra, illetve a nehezebben detektálható foglalkoztatási szempontból inaktív csoportjára. Mindamelllett, hogy az együttműködés a társadalmi felzárkózás szempontjából is fontos szerepet tölthet be a megye életében, a vállalkozások oldaláról is pozitív hatást gyakorol, hiszen a releváns képzési formák kialakításával csökkenti a munkaerőhiányt. A bér- és járulék támogatások így komoly gazdaságélénkítő hatást hordoznak magukban.

Lehetséges együttműködő partnerek

- Heves Megyei Önkormányzat
- Heves Megyei Térségfejlesztési Nonprofit Kft.
- Heves Megyei Területfejlesztési Nonprofit Kft.
- Heves Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási Főosztály
- helyi foglalkoztatási paktumok
- Munkaerő-piaci szolgáltatók

Az együttműködés eredményességét mérő indikátor: Megrendezésre kerülő rendezvények száma/év; elvárt célérték: 1 rendezvény/év

Az együttműködés a következő problémák megoldását segíti: R8, N2, GY6, I10, F8

Pénzügyi tudásbázis

Hazánk polgárai pénzügyi fogyasztókként fontos szerepet töltenek be a nemzetgazdaság működésében. Az elmúlt pénzügyi válság mély nyomot hagyott a lakosság pénzügyi biztonságérzetében és pénzügyi szolgáltatókba vetett bizalmában. Másfelől az elmúlt években elvégzett felmérések és a más országokban tapasztalt nemzetközi trendek azt támasztják alá, hogy ezt a bizonytalanságérzést a pénzügyi ismeretek, illetve azok gyakorlati alkalmazásának nem megfelelő szintje okozza. Mindezek miatt nagyon fontos elrendő célként fogalmazódott meg a lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztése megyénk területén is.

Általánosan jellemző a lakosság pénzügyi termékektől, szolgáltatásoktól való idegenkedése, a különböző pénzügyi lehetőségek összehasonlításának elmaradása, a tájékozódás nélküli, átgondolatlan pénzügyi döntések meghozatala, valamint az előrelátás hiánya, a kockázatok helytelen felmérése, továbbá a meglévő ismeretek alkalmazásának hiánya. Számos pénzügyi probléma abból adódik, hogy a pénzügyi szolgáltatások igénybevétele során előzetesen nem tájékozódnak megfelelően a szerződés tartalmáról, ezért nincsenek tisztában a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás jellemzőivel, illetve a jövőbeli kötelezettségeikkel sem. Mindezeket túl az elektronikus felületek használata is minimális, pedig ez jelentősen csökkentheti a pénzügyi szolgáltatásokhoz történő hozzáférés problémáit (pl. helyben nincs bankfiók). Fontos még a pénzügyi jellegű csalások megelőzése, melyben a tudatos lakossági magatartás kulcskérdés.

Jelenleg a lakosság megtakarítási és öngondoskodási hajlandósága alacsony, ezért különösen fontos, hogy az egyének megértsék ennek kiemelt jelentőségét és életükre gyakorolt hosszú távú pozitív hatását, figyelembe véve a várható élettartam és az életminőséggel kapcsolatos igények jelentős emelkedését is.

Az együttműködés tartalma:

Pénzügyi tudatosság elősegítését biztosító szakmai kerekasztal

Mindezen problémákat figyelembe véve a Heves Megyei Önkormányzat gesztorságával létrehozandó szakmai kerekasztal tagjainak célja a pénzügyi szektor jó gyakorlatainak, tapasztalatainak megosztása a célcsoportok irányába, együttműködések generálása, információ megosztás, népszerűsítés.

A pénzügyi tudatosság elősegítését biztosító szakmai kerekasztal a Kormány Pénzügyi tudatosság fejlesztésének stratégiája című dokumentumában megfogalmazott célkitűzéseket olyan formán is igyekszik majd elősegíteni, hogy azokat népszerűsíti a megye lakossága számára.

Az együttműködés megvalósításának szakaszait (mérőföldköveit) évi 1 rendezvényben kívánjuk meghatározni, melyet a projekt fenntartási időszakáig 2025. december 31-ig fenn kívánjuk tartani.

Az együttműködés keretében szükséges lesz növelni a pénzügyi kultúrát és tudatosságot az állampolgárok körében, mivel egész életünk folyamán kapcsolatban vagyunk a pénzzel. A helyes pénzügyi döntések meghozatalához elengedhetetlen a pénzügyi biztonság növelése és a gazdasági ismeretek bővítése. Az elsődleges célcsoportot a még iskolarendszerben tanulók jelentik, azonban nem elégséges csupán az iskolások szemléletformálására hagyatkozni,

szükség van a felnőtt és már nyugdíjas korosztály pénzügyekhez kapcsolódó, gazdálkodási tudásának és tudatosságának fejlesztésére is. Az egyéni és családi gyarapodás is eredményesebb lehet, ha tudatosabban, okosabban intézzük pénzügyeinket.

Az együttműködés további feladata az alábbi célkitűzésekhez a megfelelő végrehajtási eszközök megtalálása és alkalmazása:

Az első célkitűzést, a köznevelés rendszerén belüli valós pénzügyi nevelés kereteinek megteremtését, erősítését és általánossá tételét tettük időben is az első helyre. A második a tudatos pénzügyi magatartás alapjainak és a háztartások pénzügyi stressztűrő képességének erősítése. Ebben fontos rész a háztartási költségvetés, a megtakarítások és a hosszú távú gondolkodás alapjainak megteremtése, hogy a pénzügyi válsághelyzetekre felkészülten reagálhassanak. A harmadik a körültekintő pénzügyi döntéseket előmozdító szemlélet kialakítása és a tudatos pénzügyi fogyasztói magatartást támogató intézmények, infrastruktúrák létrehozása, valamint széles körű megismertetése. A negyedik célkitűzés a lakosság öngondoskodási szemléletének erősítése. Az ötödik a pénzügyi termékekhez, pénzügyi alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés és pénzügyi beilleszkedés mértékének növelése, vagyis, hogy a lakosság minél szélesebb körének legyen állandó banki kapcsolata. A hatodik a korszerű, készpénzkímélő fizetési eszközök használatának széleskörű ösztönzése. A hetedik pedig a körültekintő, felelős hitelfelvétel támogatása.

A szakmai szereplők közötti gördülékeny tapasztalatcsere azonban újfajta keretrendszert kínálhat a párbeszédre/véleménycserére. Mindezekre kiváló alkalmat kínálhat a pénzügyi tudatosság elősegítését biztosító szakmai kerekasztal.

Lehetséges együttműködő partnerek

- Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózat Eger
- Heves megyei Önkormányzat
- Magyar Államkincstár
- Állami Számvevőszék
- Pénz- és Hitelintézetek képviselői
- Heves Megyei Rendőr-főkapitányság
- Települések vezetői

Az együttműködés eredményességét mérő indikátor: Megrendezésre kerülő rendezvények száma/év; elvárt célérték: 1 rendezvény/év

Az együttműködés a következő problémák megoldását segíti: R3, I8

Civil tudásmegosztás

Heves megyében több, mint 2500 civil szervezet működik, amelyeknek célja a társadalom, a közösségek szolgálata, az állami, önkormányzati feladatok ellátásának támogatása. Az általuk végzett szolgálat haszna naponta érzékelhető, de nem mindig nyilvánvaló, hogy kik állnak a városi ünnepek, a jótékonyági kezdeményezések, a sportolási, kulturális, szabadidős lehetőségek vagy a speciális szociális szolgáltatások mögött. Ezért is fontos, hogy a civil szféra által végzett munkára nagyobb figyelem irányuljon. A működéshez pénzforrásra is szükségük van (pl. Nemzeti Együttműködési Alap), de a pénzügyi támogatás mellett segítséget jelent az is, ha a civil szervezetek információkhoz jutnak, képzési lehetőségekről kapnak tájékoztatást, megoszthatja a civil közösség egymás között jó gyakorlatokat, motivációt, ötletet merítenek a munkájuk folytatásához. Az is fontos, hogy a civil szervezetek tevékenysége és a társadalmi igény összhangban legyen. Erre kínál lehetőséget a Heves Megyei Önkormányzat a civil kerekasztal létrehozásával, mely teret biztosít a civil tudásmegosztás számára.

A Heves Megyei Önkormányzat EFOP-1.6.3-17-2017-00019 számú „Felzárkózás-politikai együttműködési program megvalósítása Heves megyében” című projektje keretében létrehozta a Felzárkózási Fórumot, melynek tagjai, illetve a munkacsoport ülések résztvevői több alkalommal is jelezték azt az igényüket, miszerint civil partnert keresnének bizonyos feladatok megvalósításához, de az ő kezükben sincs elég információ arra vonatkozóan, hogy a megyében mely civil szervezetekkel vehetik fel a kapcsolatot és működhetnének együtt a megvalósításban.

A civil tudásmegosztás célja a Heves megyében aktív civil szervezetek jó gyakorlatainak, tapasztalatainak megosztása más civil szervezetekkel, a civil szféra mozgósítása, együttműködések generálása. A megyei civil kerekasztal az elképzelések szerint a helyi civil szervezetek egyik kapcsolódási pontja lesz, amelynek közvetítésével összehangolhatják tevékenységüket, egy-egy cél érdekében egyesíthetik erőiket. A civil kerekasztal feladata felzárkózási célcsoportokat érintő problémák megoldási lehetőségeiről, működőképes mintaprojektek megvalósításáról való közös gondolkodás, lehetőségek-, kapacitás számbavétele. Ezzel kapcsolatos tudás és ismeretek megosztása a tenni akaró civil szervezetek irányába.

A Heves Megyei Önkormányzat által létrehozott civil tudásmegosztáson alapuló kerekasztallal szeretnék erősíteni az állami, vállalati és civil szervezetek közötti együttműködést, és megmutatni ezen szektoroknak az egymásban rejlő partnerség lehetőségét.

Lehetséges együttműködő partnerek

- Heves Megyei Önkormányzat
- Eger Sikeréért Egyesület (Civil Információs Centrum)
- egyéb civil szervezetek

Az együttműködés eredményességét mérő indikátor: Megrendezésre kerülő rendezvények száma/év; elvárt célérték: 1 rendezvény/év

Az együttműködés a következő problémák megoldását segíti: GY7, GY8, GY10, I1, I5, I8, I11, F6, F7

Jó gyakorlatok

Biztos Kezdet Gyerekház - Mezőtárkány

A projekt célja a településen élő, szocio-kulturális hátrányokkal küzdő, elsősorban a hátrányos helyzetű, vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek egészséges fejlődésének biztosítását támogató, fejlődési lemaradását kompenzáló, a szülői kompetenciákat erősítő, a szülő és különösen az óvodáskort még el nem ért gyermek számára együttesen biztosított társadalmi felzárkózást segítő prevenciós szolgáltatás biztosítása.

A Gyerekház elsődleges célja a képességfejlődés segítése, a kisgyermeket nevelő szülő minél korábbi szakzerű támogatása. A gyermek a születés pillanatától, vagy már azt megelőzően is fejleszthető, támogatható. A szülő feladata, hogy ezt ösztönös megérzései mellett, tudatosan is megtegye. Ennek alapja a gyerekekkel való bánásmód érzelmi és értelmi támogatása. A Biztos Kezdet Gyerekházak esetében kiemelkedően nagy hangsúlyt kap a szülők bevonása és a velük való együttműködés. A Gyerekház biztosítja a változatos tevékenységekhez szükséges játékokat és anyagokat, elérhetővé teszik a gyerekek mentális, fizikai fejlődéséhez szükséges eszközöket, környezetet, hogy nevelésük minél magasabb színvonalon valósuljon meg.

A Biztos Kezdet Gyerekház működésének az elindítása azért kiemelkedően fontos a településen, mert a célcsoport számára jelenleg nyújtott szolgáltatások mind minőségi, mind mennyiségi szempontból fejlesztésre szorulnak. A koragyerekkori szolgáltatások elérhetővé tétele nagyon fontos azon rászoruló családjaink számára, akik körülményeik miatt nem tudják gyermekük számára a fejlődését támogató, megfelelő körülményeket biztosítani, pedig az ekkor megteremtett esélyek az egész életútra pozitívan hatnak és megalapozzák az óvodai, iskolai esélyeket; a sikeres iskolai előmenetelt, illetve az egész életútját, pályafutását.

A Gyerekház szolgáltatásai:

- A gyermekek számára rendszeres képesség-kibontakoztató foglalkozás, állapotfelmérés, fejlesztés és étkeztetés biztosítása,
- Várandósok felkészítése a gyermek fogadására,
- A szülők a gyermekkel együtt történő részvételének biztosítása, valamint számukra személyiség- és kompetenciafejlesztést célzó, valamint egyéb preventív célú programok szervezése: egészséges életmódra nevelése, gazdálkodási, háztartástani ismeretek nyújtása,
- Mosás, tisztálkodási lehetőség biztosítása,
- Foglalkozások bevezetése (pl. nagyobb lánytestvérek önismereti csoportja, egyéb célzott foglalkozások a továbbtanulás érdekében)
- A gyerekek számára a foglalkozások idején a korosztályuknak megfelelő étkezés (tízórai) biztosítása a délelőtti nyitvatartás idején,
- A korszerű gyermeknevelési alapelvek folyamatos és tudatos közvetítése a szülőknek,
- Helyi partneri együttműködések kialakítása és működtetése a szakemberek között (védőnő, gyermekorvos, szociális munkás, óvónő, fejlesztő pedagógus),
- Részvétel a helyi közösség életében, közösségi rendezvények szervezése, elsősorban az igénybevevői kör számára,
- Együttműködés a család- és gyermekjóléti szolgálattal, valamint család- és gyermekjóléti központtal.

A gyerekház eddigi működésének tapasztalatai alapján a közösség építő aspektusa tagadhatatlan, ugyanis a gyerekek örülnek egymás társaságának, és tanulnak is a másiktól, például: könnyebben kezdenek el beszélni, vagy adott esetben olyan ételeket is elfogyasztanak

a tízórai alkalmával, amit otthon nem tennének – itt viszont látják, hogy a többiek is ugyanazt eszik, és ez által könnyebben kipróbálnak új dolgokat. A szülők számára is hasznosnak bizonyultak az informatív programok, tanácsadások – továbbá egyfajta kikapcsolódást is jelenthet nekik a gyerekház, ahol más szülőkkel és gyerekekkel lehetnek együtt ebben a 0-3 éves korig tartó intervallumban, amíg el nem kezdik az óvodát.

Tanoda program – Kerecsend

A tanoda program a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia alapján, a gyermek-jólét beavatkozási terület részeként működő program, de hozzájárul a Köznevelés-fejlesztési stratégia és a Végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni stratégia célkitűzéseinek megvalósításához.

A Kerecsendi Sólymok Tanoda 2017.08.01. – 2018.12.31. között Európai Szociális Alapból (EFOP-3.3.1-16 - Tanoda programok támogatása) nyert támogatást, melyet a Kerecsend Fiatalok Továbbtanulásáért Közalapítvány működtetett. A projekt végével egyéb anyagi források (Kerecsendi Önkormányzati Hivatal, központi költségvetés) igénybevételeivel a tanoda folytonossága biztosítva van.

Kiemelten fontos az alapkészségek fejlesztése, melynek alapja az egyéni fejlesztési terv. A fejlesztési tervek a bemeneti mérésekre épülnek. A tervek korrekcióját a visszamérések adják. A tanulók egyéni szükségleteinek megfelelően az alábbi kompetencia területekre fókuszál: szövegértés-szövegalkotás, matematikai-logikai gondolkodás, idegen nyelv, IKT, szociális kompetenciák, életpálya-építés. A tanulási részképesség fejlesztésére fejlesztő pedagógust is bevonásra került a programba. A nyelvi képességek, a szövegértés-szövegalkotás és a kommunikációs szint fejlesztése nagy hangsúlyt kap a tanoda programjába.

Fontos terület a logikai és matematikai gondolkodás elősegítése is, melyet szintén egyéni és csoportos keretekben, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve, életszerű feladatokon keresztül, élményszerűen valósítottak meg. Ezeket a feladatokat papír alapon, elektronikus felületeken és a szabadidős foglalkozásokon használt fejlesztő és társas játékok segítségével végzik. A mérés-értékelés terén az OKM (országos kompetenciamérés) digitális és papíralapú feladatait, illetve saját feladatban anyagát használják. Minden diák esetében egyéni haladási naplót vezetnek. Az önálló tanulás képességének javítása, ill. a megfelelő tanulástechnika elsajátítása érdekében tanulás-módszertani foglalkozásokat tartanak a szakember vezetésével.

A célcsoport igényeinek, szükségleteinek felmérése érdekében alkalmazásra kerültek kérdőíves felmérések, interjúk és az ötletláda. Készségfejlesztő tevékenységek közül a sport és művészeti tevékenységek folytatása mellett tánc oktatása (nép-, társas-tánc) is megvalósul. A tanulók identitásának erősítését szolgálják a cigány népművészeti foglalkozások, a megemlékezések, műsorok, vers- és mesemondó versenyek, valamint a településen kívül szervezett rendezvények.

A programban központi helyet foglal el a tehetséggondozás, az életpálya-építés és a pályaorientációs tevékenység. Pályaválasztással kapcsolatos beszélgető köreinket a középfokú és felsőfokú intézményekben tanuló tanodásaink jelenlétében tartjuk, meghívjuk a településünkön élő, már diplomával rendelkező roma fiatalokat. Élő kapcsolatot ápolnak van Eger középiskoláival. Közreműködnek abban, hogy tanulóink és a szülők megismerhessék ezeket az intézményeket. Az általános iskolával együttműködve szervezi a tanoda a

pályaválasztási kiállításokon, középiskolai nyílt napokon való részvételt, valamint a munkaerő-piaci szereplőkkel helyben szervezett programokat.

A szociális hátrányok kompenzálása és a közösségfejlesztés érdekében integrált közösségi programokat valósít meg a tanoda: település szintű, tanodai és iskolai kulturális- és sportrendezvények, megemlékezések, jó gyakorlatok megismertetése, egészséges életmód foglalkozások, PODO-HÍD roma-magyar diák kulturális fesztivál, nyitott napok, szakmai napok, konferenciák, szezonális és ünnepkörökhöz kapcsolódó projekt hetek, kirándulások, táborozás. Szabadidős tevékenységeinket színesítik a helytörténeti-, a közéleti-, az életmód-, a kreatív, vizuális és zenei kultúra-, és a táncfoglalkozások. A tanoda eszközfelszereltsége jó.

A Tanoda eddigi kapcsolatrendszerét tovább ápolják más tanodákkal, együttműködnek az Eszterházy Károly Egyetem Pedagógia Tanszékével és a Roma Szakkollégiummal. A helyi roma nemzetiségi önkormányzattal és iskolával szándéknyilatkozatban határozták meg az együttműködés területeit. A tanodában biztosítják a közösségi munkavégzés lehetőségét és a tanoda résztvevőinek a folyamatos mentorálását.

BARI SHEJ – NAGYLÁNY program

Bari shej, vagyis Nagylány nevet kapta az a mentorprogram, amely a cigány lányok iskolai lemorzsolódásának megakadályozását tűzte ki céljául. A program Európai Unió forrásból valósult meg az országban (EFOP-1.4.4-17 - BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ). Heves megyében 7 projekt valósult meg Kál, Heves, Tarnaszádány, Bodony, Átány, Poroszló, Kápolna településeken. Ebből 6 projekt civil vagy egyházi szervezésben és egy - a kápolnai – roma nemzetiségi önkormányzat irányítása alatt valósult meg.

A projekt elsődleges célcsoportja: 25 fő, elsősorban Kápolnán élő, hátrányos helyzetű, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 10-18 év közötti általános iskolás és középiskolás roma lányok, akik esetében jelen van valamilyen lemorzsolódási kockázat vagy tünet. Jellemzőik:

- iskolai pályafutások során előfordult tantárgyi bukás, évisméltés, sok hiányzás,
- testvérük korai iskolaelhagyó, o a szülők alacsony – legfeljebb 8 osztályos – iskolai végzettségűek,
- magántanulók,
- a család rossz anyagi körülmények között él, lakhatási hátrányokkal rendelkeznek,
- a szülők munkanélküliek, ill. közfoglalkoztatottak.

Másodlagos célcsoport: A programba bevont tanulók szülei, családtagjai. Harmadlagos célcsoport: korai iskolaelhagyással veszélyeztetett nem roma lányok. Tevékenységek: 1. Szükségletfelmérés – a célcsoport kiválasztása tekintetében a lemorzsolódási tüneteket mutató lányok toborzása, szükségleteik beazonosítása 2. A helyi közösség érzékenyítése, a döntéshozók tájékoztatása, helyi szakemberek bevonása a program megvalósításába 3. Egyéni és családi mentorálás biztosítása a célcsoport számára a támogatási időszak alatt folyamatosan: A mentor és mentoráltja minimum heti két alkalommal, szükség esetén többször is találkoznak. Az egyéni mentoráláson 25 fő, 10-18 éves lány/fiatal vesz részt. A családi mentorálás szükség szerinti rendszerességű. A családi mentorálás várható résztvevőinek száma: 20 fő. Mentorálás módja, módszertana - egyéni segítő beszélgetések, ill. családi konzultáció. Minden mentorált lány esetében a projekt ideje alatt min. 2 alkalommal családlátogatásra kerül sor. - Továbbá a lányok tanulásának támogatása érdekében közös tanulás, kompetencia-fejlesztés zajlik. A mentorálás folyamatáról a mentorok naplót vezetnek, amelyet a találkozások dátumát megjelölve

mentoráltjokkal is aláíratnak. A napló főbb eseményeit a mentor, a személyes adatok védelmére is figyelemmel (név, születési adatok helyett egyedi kód alkalmazása) a kiemelt projekt internetes felületének mentorrendszerében is rögzíti. 4. Csoport működtetése: Csoportfoglalkozások kétheti rendszerességgel, összesen 40 csoportfoglalkozás a program ideje alatt. A csoporton az összes mentor és az összes mentorált lány (25 fő) részt vesz. 5. Természetbeni támogatás biztosítása 25 fő mentorált lány számára: Közös színház és múzeumlátogatások szervezése, évente min. 3 alkalommal. Tanfolyamon való részvétel támogatása: 6 lány számára. 6. Kötelező együttműködés kialakítása a szakmai-módszertani támogatást biztosító EFOP-3.1.7. kódszámú "Esélyteremtés a köznevelésben" című kiemelt projekt megvalósítóival 7. Kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása, találkozók szervezése EFOP-1.4.4. megvalósító és a tevékenységeket megvalósító szervezetekkel Választott tevékenységek 10. Preventív célú (pl. drogmegelőzés) programokban való részvétel támogatása: A csoportfoglalkozások keretein belül foglalkozunk a deviáns viselkedések, a szenvedélybetegségek, függőségek, a bűnözés, börtön témákkal is. Résztevők száma: 25 fő. 11. Sport, kulturális és egyéb aktív szabadidős tevékenységek: Kézműves foglalkozások megvalósítása kétheti rendszerességgel; A nagyobb ünnepek (karácsony, húsvét) közös megünneplése; Sportfoglalkozások, kirándulások: kétheti rendszerességgel sportfoglalkozások megvalósítása (aerobic, fitness, labdajátékok stb.). Résztevők száma: 25 fő. 13. Egészségügyi szűrővizsgálatok szervezése. Résztevők száma: 80 fő. A tevékenység egyrészt a családi mentorálás keretei között valósul meg (alkalmazkodva a szülők igényeihez, szükségleteihez). Másrészt kétheti rendszerességgel a szülők számára beszélgető-kör megvalósítására kerül sor. 14. Egészséges életmódra való nevelés, tanácsadás a szülők számára: A tevékenység egyrészt a családi mentorálás keretei között valósul meg (alkalmazkodva a szülők igényeihez, szükségleteihez). Másrészt kétheti rendszerességgel a szülők számára beszélgető-kör megvalósítására kerül sor. Résztevők száma: 30 fő. 17. Pályaorientációs foglalkozások: Pályaorientációs beszélgető-kör (10 alkalom) lebonyolítása. Résztevők száma: 25 fő. Választható, önállóan nem támogatható tevékenységek (Felhívás 3.1.2.2.): A projekthez szükséges infrastrukturális feltételek biztosítása: 5 db bicikli beszerzése sportfoglalkozások, kirándulások tevékenységhez kapcsolódóan. Egyéb, kötelező tevékenységek: Projekt előkészítés Projektmenedzsment tevékenység ellátása Horizontális követelményeknek való megfelelés Kötelező tájékoztatás, nyilvánosság A projekt céljai Életesély-növelő program működtetése hátrányos helyzetű, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 10-18 év közötti általános iskolás és középiskolás roma lányok számára. Cél az iskolai bennmaradás és a továbbtanulás támogatása, és ezáltal a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése, ill. megelőzése. Cél a településen lévő, hátrányos helyzetű célcsoportok számára

Jelenlét program (Tarnabod) - Magyar Máltai Szeretetszolgálat

A Jelenlét program a leszakadó közösségek felemelkedését, a társadalom peremére szorult emberek integrációját segíti. A program alapja a városi nyomortelepeken, elszegényedett kistelepüléseken végzett állandó és intenzív szociális munka.

A bizalomépítés és helyzetfelmérés után, a helyi sajátosságok figyelembevételével olyan komplex program kerül kidolgozásra, amely érinti és megoldást keres az egészségügyi, oktatási, foglalkoztatási és lakhatási problémákra.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (MMSZ) rendelkezik a szükséges pénzforrásokkal és a szükséges apparátussal, humán erőforrással, amely lehetővé teszi a komplex beavatkozások viszonylag gyors megtervezését és kivitelezését.

A diagnózisra épülő fejlesztések végrehajtásában fontos az együttműködések kialakítása a különböző szektorokkal, mint az egészségügyi, gyermekvédelmi, oktatási-nevelési, foglalkoztatási ágazatokkal, szereplőkkel. A különféle fejlesztések elindulása után is alapvetően fontos a szociális munkás jelenléte, hiszen nem léphet ki a telepítési közösség életéből, nem adhatja fel az általa megépített, bizalom alapuló társadalmi-kapcsolati tőkét, mert az ő személye jelenti a hidat a többségi társadalom és a szegregátumban élők között. Személyes kompetenciái garantálják az egyes tevékenységek célra tartását, a fejlesztések koherenciáját és kellő ütemét.

Tarnabod a hetvenes évekig színmagyar falu volt. A Tarnóca 1974-es áradása után telepítették be ide az ártérben lakók, hajléktalanná vált tarnazsádányi romákat. A probléma a rendszerváltással és a demográfiai visszaeséssel kezdődött, ami átrendezte a megélhetési és etnikai viszonyokat. A település rossz földrajzi adottsága és közlekedése miatt nagyon sok a munkanélküli. A település halmozottan hátrányos helyzetű, nagyon magas a roma lakosok száma, iskolázottságuk alacsony. A gettósodott településen a lakosság nagy része él mélyszegénységben. Tarnabodon a Befogadó falu program kapcsán indult el a komplex fejlesztés településen. 2004. őszén a MMSZ kísérleti programot indított el a Tutor Alapítvánnyal közreműködve, melynek a lényege az, hogy az összetartó hajléktalanná vált családoknak biztosítottak lehetőséget az újrakezdésre, a MMSZ tulajdonában lévő családi házak által. Így hajléktalan családok intézményi ellátásának alternatívájaként biztos lakhatást, családsegítő és adósságkezelési szolgáltatást nyújtanak Heves megyében két településen (Tarnabod és Erk).

Elektronikai bontóüzemet 2006-ban hozta létre a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Befogadás Közhasznú Társaság Tarnabodon, amely 30 alacsony iskolai végzettségű helyi lakosnak ad munkát, akik mintegy 600 tonna elektronikai eszközt bontanak szét évente.

2007. szeptember 1-jén átadásra került a település központjában a Mip Tanti Játsszóház, ahol a helyi iskolások étkeztetése és délutáni szabadidős fejlesztése folyt. Kicsivel később Ifjúsági Információs Ponttá fejlődött az évek során, majd 2010-ben Ifjúsági Információs és Tanácsadó Irodává vált.

A Településen a Szeretetszolgálat és az LHH (Leghátrányosabb helyzetű kistérségek felzárkóztatási programja – „Nem mondunk le senkiről”) programnak köszönhetően 2010-től Biztos Kezdet Gyerekház működik, megújult a Népház és számos közösségi program elérhető. Máltai Óvoda és Általános Iskola: 2011-től a Magyar Máltai Szeretetszolgálat átvette az önkormányzattól a helyi oktatási intézményeket. Ez az egyetlen általános iskola és óvoda Magyarországon, amit a Szeretetszolgálat működtet.

Tevékenységek:

- szociális támogatás, családsegítés, adósságkezelés, alapszükségletek biztosítása, szenvedélybeteg közösségi ellátás működtetése;
- oktatás, képzés, helyi oktatási intézmények támogatása, iskolán kívüli gyerekprogramok, fejlesztések, szolgáltatások, koragyerekkori fejlesztések, gyerekházak, közösségi színterek, tanodák;
- foglalkoztatás elősegítése, képzésszervezés, foglalkoztatási mobilitás elősegítése, tranzitfoglalkoztatás, munkahelyteremtés, konyhakerti és háztáji programok;
- lakhatási segítségnyújtás, helyi házfelújítás, adomány eszközzel, kalákában, mobilitás elősegítése, kiköltözés támogatása;
- egészségügyi támogatás, közösségi fürdő létrehozása, szűrőprogramok, orvoshoz juttatás gyógyszerkiváltás segítése, gyógyászati segédeszköz biztosítása;

- közösségfejlesztés, közösségi terek működtetése, közösségi akciók, programok szervezése;
- közvetítés, pozitív üzenetek küldése a kirekesztett csoportról, szakmai párbeszéd kialakítása támogatók, önkéntesek bevonása, fordított integráció, konfliktuskezelés, mediáció.

A programhoz köthető projekt Heves megyében:

EFOP-5.2.4-17-2017-00012 - A Jelenlét program kiterjesztése három településre

Kedvezményezett neve: Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Megvalósítás (fő)helyszíne: 3295 Erk, Fő tér 1.

A projekt tervezett befejezési dátuma: 2022.04.30.

Otthoni Segítés Szolgáltatás (Fecske szolgálat)

A programot az Emberi Erőforrások Minisztériuma finanszírozza és a Fogyatékos Személyek Esélyegyenlőségéért Közhasznú Nonprofit Kft. koordinálja a Kézenfogva Alapítvány szakmai támogatásával. A szolgáltatás országos kiterjesztését célozta meg a program, így az ÉFOÉSZ Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Egyesületén kívül még 9 szervezet végez ilyen jellegű tevékenységet idén április és december között ebből a forrásból.

Az Otthoni Segítés szolgáltatás tevékenysége a fogyatékos gyermekek és fiatalok otthonukban történő felügyelete vagy kísérése köré koncentrálódik, ezzel tehermentesítve a szülőket és a hozzátartozókat a mindennapi terhek alól néhány órára. Lehetőséget biztosít a családtagok társadalmi integrációjához, a szülők munkaerő piaci visszatérésére, vagy meglévő munkájuk megtartására. A feltöltekés és kikapcsolódás biztosításával erősíti a család megtartóerejét, így új erőt meríthetnek a családtagok a teherhordozáshoz.

Az Országos Fogyatékosügyi Programhoz igazodva a szolgáltatás lehetőséget biztosít a résztvevő családokat körülvevő helyi közösségek erősítésére, a fogyatékos személyek társadalmi integrációjának megvalósulására.

A szolgáltatást a Kézenfogva Alapítvány és szolgáltató partnerei által kidolgozott, korábbi Fecske Szolgálat szakmai alapelvei szerint történik, melyek között szerepel az alapvető jogok érvényesülésének elve, a normalizáció elve, miszerint a fogyatékos személyeket is megilleti a többségi társadalom életminőségi szintje. A modell által képviselt szolgáltatás aktívan támogatja azokat a lehetőségeket, melyek lehetőséget kínálnak a helyi közösségi életben való aktív részvételhez, ez a participáció elve. A szolgáltatás nyújtása során fontos szempont, hogy más szolgáltatásokat kiegészítve rugalmasan és átláthatóan segítsék a családokat a valódi, személyes szükségleteik kielégítésében.

Igénybe vehetik a szolgáltatást:

- Fogyatékosággal élő gyermekeket és felnőtteket,
- sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeket,
- tartósan beteg gyermekeket (14 éves korig) nevelő családok.

Az **Otthoni Segítés Szolgálat** megbízható, felkészült segítőt küld a családhoz, aki kellő tapasztalattal és tudással rendelkezik fogyatékos személyek gondozása terén és akire a szülők nyugodtan rábízhatják gyermeküket. A szakember felügyel a fogyatékos személyre, ellátja a személyes szükségleteinek kielégítéséhez szükséges gondozási és alapápolási feladatokat (étkeztetés, tisztálkodás, öltözködés, mozgás-mozgatás, gyógyszerelés), elfoglaltságot biztosít számára ismerős tevékenységekkel (játék, séta), ha szükséges kíséri az otthona és az ellátó intézmény (iskola, óvoda, napközi) között. A szolgáltatás, rugalmasan alkalmazkodva a családok

élethelyzetéhez, a nap 24 órájában, a hét bármelyik napján igényelhető, havonta maximum 20 óra időtartamban. A szolgáltatást a fogyatékos típusára, súlyossági fokára, a fogyatékos személy nemére és életkorára való tekintet nélkül igénybe lehet venni.

A szolgáltatás díja 200, 400, 600 Ft/óra, a család jövedelmétől függően, melyről írásban nyilatkozik belépésnél. A jogosultságot minden esetben orvosi szakvéleménnyel, illetve egyéb dokumentumokkal kell igazolni belépésnél.

Kerecsendi roma integrációs program

A program 2006-ban valósult meg Kerecsend Község Önkormányzatának irányításával, melynek pillérei: lakhatási program, szociális program.

1. Lakhatási program

A programelem célja:

Integrált lakókörnyezetbe történő mobilizáció. A programelem megvalósításának tervezett módja: A falu integrált területén nem lakott lakóházak megvásárlása, felújítása, bérbeadása 3-5 évre 30 év alatti fiatal házaspárok számára oly módon, hogy a bérlők előtakarékoság (LTP) révén megteremtik a saját tulajdonú lakás felépítésének feltételeit. A saját tulajdonú ingatlanba tovább lépők helyére új családok kerülnek. A lakások tulajdonosa és bérbeadója az Önkormányzat. A program folytatása biztosított az által, hogy a lakásokba a bérleti idő letelte után új bérlők költöznek hasonló feltételekkel

2005 őszén az önkormányzat két ingatlant vásárolt meg a településen, melyekből 3 lakrészt lehetett kialakítani, továbbá a telkek mérete és elhelyezkedése lehetővé tette, hogy mási két építési telket válasszanak le azokból, melyek a későbbiekben a saját tulajdonú ház felépítésének helye is lehet azok számára, akik az előtakarékoskodás által tovább tudnak lépni.

A telekvásárlásnál a konfliktusok elkerülése érdekében olyan ingatlanokat vásároltak meg, melyek közvetlen szomszédságában nincs magántulajdonú lakóépület, vagy a szomszéd beleegyezett a projekt közvetlen közelébe történő megvalósításához.

Az építési munkálatokba helyi munkanélküli szakmunkás embereket alkalmazott az önkormányzat, mely a foglalkoztatási program részét is képezte egyúttal.

Lakókörnyezet rehabilitációja részét képezte a lakhatási programnak. A programelem célja:

A teletszerű területek infrastrukturális hátrányainak megszüntetése. Programelemek:

- Felújítási, életveszély-elhárítási programba: életveszélyes házak felújításához segítségnyújtás. A tervezett 18 lakás helyett 23 épületet vontak be a nagy érdeklődésre való tekintettel. Ezek az életveszélyesnek tekinthető ingatlanok a település szegregátumában helyezkedtek el, nagyrészüket jelzáloghitel terhelte. Ezért az épületek felújítása mellett ezek rendezése is megtörtént a program kereteiben. Programban a pályázati támogatás felhasználásával a veszélyhelyzetet elhárították.
- Út – és járdaépítés a szegregátumban.
- Gáz gerincvezeték kiépítése az érintett teletszerű területeken. A munkák eredményeként 110 család számára vált lehetővé a gázszolgáltatás igénybevétele;
- Közkutak rendbetétele;
- Közterek rendbetétele, park kialakítása;
- Játszóter kialakítása az érintett telepen;
- Árkok, átereszek, hidak kitakarítása.

A megvalósult beruházások átformálták az érintett településrészek arculatát, javították az életkörülményeket, szebbé tették a környezetet, jelentősen növelték az ingatlanok értékét. A program eredményeként a teleszerű lakókörnyezetben élő családok mindazon infrastrukturális feltételhez hozzájutottak, amelyekkel a falu integrált területein lakók rendelkeznek.

2. Szociális program

- Közhasznú foglalkoztatás:

A szociális integrációt segítő intézkedéseink között első helyen a közhasznú foglalkoztatás megszervezése állt. Ennek fontosságát az indokolta, hogy Kerecsend foglalkoztatási szempontból a hátrányos helyzetű települések közé tartozik, ahol a munkanélküliség az országos átlagot messze meghaladja. A foglalkoztatási programot az Önkormányzat a Heves Megyei Munkaügyi Központ segítségével oldotta meg. A foglalkoztatási költségeket 10 %-ban a Minisztériumtól elnyert pályázati támogatásból, 90 %-ban pedig a Munkaügyi Központ támogatásából fedezték.

A **négy közhasznú brigád** tevékenysége az illegális személtlerakó telepek felszámolására, a Laskó patak partjának és medrének tisztítására, közterületek karbantartására és erdősítési munkálatokra terjedt ki. Az önkormányzat erdőtelepítési támogatásra benyújtott pályázatát az MVH kedvezően bírálta el, amely mintegy 7 millió forintos utófinanszírozott támogatást nyert el.

Az oktatási intézményekben- két fő roma udvaros, egy-egy fő roma dajka és pedellus alkalmazására is sorkerült, akik hiánypótló feladatokat láttak el 12 hónapon át. A roma dajkát munkaviszony mellett beiskolázták dajkaképzőbe, amihez a Munkaügyi Központtól képzési támogatást igényelt az önkormányzat, és vállalták a dajka programot követő tovább foglalkoztatását. A dajka ezt követően az Óvoda kinevezett dolgozója lett, és középiskolai tanulmányait is elvégezte. Az Iskolában biztosítottak két korábban közhasznú munkásként dolgozó asszony számára kinevezett takarítói állást.

A programrészek sikeres megvalósítása érdekében alkalmaztak egy **programgondnokot**, aki figyelemmel kísérte a létrehozott vagyon állagmegóvását, a felújítási és karbantartási munkálatokat. Feladatait a Cigány Kisebbségi Önkormányzat által javasolt roma utcafelelősökkel, a programban közhasznúként foglalkoztatott emberekkel, valamint a menedzsmenttel szoros együttműködésben látta el.

A foglalkoztatási programrész eredménye, hogy szinte minden kerecsendi munkanélküli család számára hosszabb-rövidebb időre jövedelemszerzési lehetőséget biztosított, sok fiatal most létesített először munkaviszonyt, sok ellátatlan személy jutott a munka leteltét követően valamilyen típusú rendszeres szociális ellátáshoz, és néhányan tartós munkaviszonyt is létesítettek a programnak köszönhetően. A szociális program további elemei:

- *Ifjúsági klub*
- *Nyári napközi*
- *Falubusz vásárlása*

A program sikeres végrehajtását segítette a projektmenedzsment, szakmai mentor, szociális munkások (program idejére határozott szerződéssel voltak alkalmazva), telepen élők koordinátora.

Szociális segítő hálózat kialakítása, működtetése Kiskunhalason

A Kiskunhalasi Város Önkormányzata a közfoglalkoztatotti rendszer keretében utcabizalmi, valamint iskolai-óvodai szociális segítőhálózatot hozott létre 2014-ben.

Problémák a roma lakosság körében:

- a roma szülők és gyerekek nem tartották fontosnak az óvodai nevelést és az iskolai oktatást, érdektelenség, negatív hozzáállás volt a jellemző, mely értékrendjükből fakadt. Nem tartották a kapcsolatot a pedagógusokkal.;
- iskolai lemorzsolódás magas aránya, különösen a 16. életévüket betöltő lányok körében, ami korai gyermekvállaláshoz vezetett és közben iskolai végzettség nélkül maradtak;
- igazolatlan iskolai hiányzások magas aránya;
- bukások nagy száma;
- óvodai-iskolai magatartásproblémák;
- roma közösségen belüli konfliktusok;
- magas arányú munkanélküliség és alacsony iskolai végzettség a roma felnőtt lakosság körében;
- óvodában, iskolában egészségügyi problémák, mint például tetű stb.
- Szegregátumokban szemét probléma.

Célok:

- óvodás és iskolás korú roma származású gyerekek óvodába-iskolába járási arányának növelése;
- a roma szülők és a pedagógusok kapcsolatának javítása,
- jelzőrendszer kialakítása;
- iskolai lemorzsolódás csökkentése;
- igazolatlan hiányzások csökkentése;
- bukások csökkentése;
- roma gyerekek integrált fejlesztése, integrált közösségi élmények beindítása;
- nem roma származású gyermekek előítéletének csökkentése;
- roma, nem roma barátságok kialakítása;
- integrált helyi közösségi akciók elindítása (közös focimérkőzések, közös munkahelyi élmények stb.);
- a felnőtt korú roma lakosság iskolai végzettségének, szakképesítésének javítása;
- a roma emberek munkaerőpiacra való beintegrálása;
- a szegregátumokban a szemét eltakarítása, hosszú távú megoldása, a környezet, a házak rendbetétele;
- egészségügyi problémák kezelése, megelőzése.

A szociális hálózat három alappilléren nyugszik:

1. Utcabizalmi (kinti segítő)

A szegregátumban élő roma emberek utcánként választottak saját maguk közül egy tekintéllyel rendelkező roma férfit. Kiválasztásuk a következő képen történt Kiskunhalason:

1. A Cigány Nemzetiségi Önkormányzatelnöke lakossági fórumot hirdetett a többségében roma lakosokkal rendelkező utcákban. (Személyes, szóbeli meghívással érték el az embereket.)

2. A roma elnök az utcafórumon tájékoztatást adott a rendszer kialakításának céljáról, menetéről, valamint kérte a résztvevőket, hogy javasoljanak olyan személyt közfelkiáltással, akit eltudnának képzelni és fogadni utcabizalmi felelősnek.

3. A jelöltek egyeseivel szóbeli szavazásra bocsájtották, és a legtöbbszavazatot kapó lett az utcabizalmi felelős

Feladata:

- a rend fenntartása, konfliktusok kezelése;
- szemét probléma kezelése, környezet rendben tartásának megszervezése;
- óvodai-iskolai hiányzások okainak feltárása, intézménnyel kapcsolattartás;
- iskolába, óvodába való eljutás segítése, felügyelése;
- az iskolai-óvodai segítőkkel együttműködnek (segítik a gyerekeket a tankötelezettséggel kapcsolatos feladataik teljesítésében, vagy a szülőket bekísérik az oktatási intézménybe, hogy a szülő-intézmény kapcsolattartása zökkenőmentes legyen);
- együttműködik a hatóságokkal, mint a rendőrséggel, a tűzoltósággal, a polgárőrséggel, stb.
- reggelente átadja a gyerekeket az iskolajárat sofőrjének;
- a felnőtt korú roma lakosok rendhez szoktatása;
- közösségi programok szervezése, koordinálása;
- lakosok ösztönzése szűrővizsgálatokon való részvételre;
- munkába járás szorgalmazása;
- a Kiskunhalasi Város Önkormányzatával együttműködik, mint például a roma lakosság igényeinek feltérképezésével, különböző szolgáltatásokhoz való hozzáférés vizsgálatával, együttműködik az esélyegyenlőségi stratégia kidolgozásában.

A szociális hálózatban 28 utcabizalmi dolgozik Kiskunhalason.

2. Iskolai-óvodai szociális segítő (benti segítő)

Olyan roma nők bevonásával megvalósuló segítői tevékenység, akik minimum dajka és egyéb szakirányú okj-s végzettséggel és rendezett családi háttérrel rendelkeznek. A roma nemzetiségi önkormányzat elnöksége választotta ki az erre a feladatra alkalmas személyeket. A szociális segítő hálózatban 22 iskolai-óvodai szociális segítő dolgozik a településen.

Munkájuk sokrétű, főleg az óvodai csoportokban foglalkoznak a roma gyermekek felzárkóztatásával, segítenek a nyelvi nehézségek leküzdésében, a roma gyermekek szocializációjában, integrációjában. Jeleznek a szülők felé bármilyen probléma esetén, kapcsolatot tartanak velük. A roma segítők hatékonyabban, kevesebb konfliktussal tudnak a szülők felé közvetíteni.

Például 15 csoportos, 300 gyerekes óvodában 7 roma segítő dolgozik.

Az iskolában hasonló módon, a tanórákon segítik a roma tanulókat a felzárkózásban, hiányosságok pótlásában, készségek fejlesztésével, szocializálással, motiválással. A segítők a lemaradó, gyakorlást igénylő diákokkal külön foglalkoznak, korrepetálják őket, így a tanár haladhat a tananyaggal. A tanórákon kívül is sokat foglalkoznak a roma diákokkal a segítők, mint például jelen vannak a szüneteknél, az udvaron eltöltött időszakban, segítenek az öltözködésnél, étkezésnél, szabadidő eltöltésénél, rendrakásnál stb.

Egy-egy iskolában az alsó tagozaton több segítő dolgozik, mint a felső tagozatokon, hiszen a kisebbekre kell koncentrálni, azokat kell felzárkóztatni. Például egy iskolában az 5 segítő közül 4 alsótagozaton és 1 felsőtagozaton tevékenykedik.

A pedagógusok elfogadták a belső segítőkét és kollégaként emelik maguk mellé őket, munkájukat elismerik és hasznosnak tartják. Az iskolai-óvodai segítők együttműködnek a pedagógusokkal és az iskolaigazgatóval, de a szülők felé is kommunikálnak. A jelzőrendszer fontos részét képezik.

3. Külső segítők

Az ő elsődleges feladatuk az, hogy ha a jelzőrendszeren keresztül jelzés érkezik, hogy óvodából vagy iskolából hiányzik egy gyermek, akkor ők személyesen derítik ki, hogy mi a hiányzás valódi oka, azaz lakhelyén keresik fel a hiányzót. Ha betegségről van szó, akkor orvoshoz kísérik a gyermeket, igazolásról gondoskodnak a betegség miatt hiányzó részére. Ha egyéb okok miatt maradt ki a gyermek, diák az oktatási intézményből, akkor további lépéseket tesznek az utcabizalmi felelőssel és iskolai-óvodai segítőkkel, pedagógusokkal, koordinátorral összehangolva.

Központ

Rostás László Roma Közösségi Ház (Kiskunhalas, Tó u. 36.)

Szociális szakmai koordinátor

A szociális hálózatot a roma közösségi házból koordinálják a szociális szakmai koordinátorok, akik szintén roma származásúak. Az első időszakban heti megbeszélést tartottak, de mára a problémák csökkenésével havi egy megbeszélés is elegendő.

A **jelzőrendszeren** keresztül minden hétköznap 8.30-ig beérkezik a központba az összes óvodából és iskolából az információ, hogy mely gyerek jelent meg és ki hiányzik. A szülők is ide jeleznek gyermekeikről.

Iskolabusz

A gyerekeket minden nap kisbusszal szállítják iskolába és óvodába. A sofőr tartja a kapcsolatot az utcabizalmival és a segítőkkel, mivel a gyerekek átadásakor és átvételekor találkozik velük. (A jelzőrendszer része a sofőr is.)

Ösztöndíj rendszer

Pályázati forrásból az általános iskola 2-8. osztályban minden gyerek ösztöndíjat kap 3-as tanulmányi átlagtól. Ez középiskolások részére is biztosított. Az ösztöndíjat fél évente pályázhatják meg a gyerekek.

Nyári pótvizsga felkészítő

A bukott gyerekek 6 hetes nyári felkészítő programban vesznek rész évek óta. A tavalyi évben 29 gyerek vett részt ezen a felkészítésen és 26-an sikeresen pótvizsgáztak. A felkészítést fiatal roma pedagógusok végezték.

Foglalkoztatás

A közmunka program jól működött a településen, de a cél az volt, hogy a közmunkásokat a munkaerőpiacon integrálják. Ezért roma vállalkozókat erősítettek meg, segítették őket, hogy növekedjenek. Ezáltal egyre több roma munkavállalót tudtak felvenni, akiket nem ideány munkára alkalmaznak, hanem hosszútávon.

A szociális segítő hálózat a közmunkából nőtt ki, majd pályázati forrásokból továbbfejlesztették. Ilyen pályázatok:

EFOP-1.5.3-16 - Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek

- roma származású utcabizalmi hálózat foglalkoztatása a szegregátumokban (13 fő),
- szociális szakmai koordinátor biztosítása a segítő munkájának megszervezéséhez,
- roma származású aktív korúak munkaerőpiaci kompetenciáinak fejlesztése (kooperációs -, kommunikációs -, önismereti tréningek, munkaerőpiaci tréning, munkavállalási tanácsadás, stb.)
- egyéni fejlesztési tervek készítése, aktualizálása – családgondozó mentorok és az utcabizalmi hálózat tagjai közösen,
- egyéni kompetenciát fejlesztő roma közösségi akcióprogramok,
- ösztöndíj program hátrányos helyzetű, felsőoktatási intézménybe járó hallgatók részére.

EFOP-3.9.2-16 - Humán kapacitások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek

- szociális segítő foglalkoztatása az iskolákban, óvodákban (11fő)
- szociális szakmai koordinátor biztosítása a segítő munkájának megszervezéséhez,
- szociális segítő képzésének, szupervíziójának folyamatos fejlesztése, támogatása, rendszerének megszervezése,
- a szegregátumokban iskolabusz járatának megszervezése reggel és délután roma származású sofőrrel,
- ösztöndíj rendszer kialakítása és fenntartása a jobb tanulmányi eredmények ösztönzése érdekében,
- Malacpersely klub a roma származású hh és hhh gyermekek számára.

TOP-5.2.1-15-BK1 - A társadalmi együttműködés erősítését szolgáló helyi szintű komplex programok

- roma származású, alacsony iskolázottságú személyek szakmai képzésének megvalósítása,
- egyéni fejlesztési tervek elkészítése,
- roma közösségi programok szervezése,
- roma közösségi akciók szervezése.

12 szegregátumban lévő romák lakta házat újítanak fel a projekt során. A felújítási munkálatokba bevonják az érintett családot. Családonként egy embert beiskoláznak, hogy szakmát szerezzen (rövidített idő alatt megszerezhető okj képzés), és a gyakorlatát a saját háza felújításánál szerzi meg. Ezzel is motiválják arra a roma embereket, hogy a saját keze munkáját becsüeljék meg, vigyázzanak a felújított házra. A felújítás csak akkor kezdődik el, amikor a képzésben részt vett a beiskolázott személy és a gyakorlati idő következik.

EFOP-1.4.4-17 - BARI SHEJ - NAGYLÁNY – FÁTÁ MÁRÉ

- roma lányok iskolai lemorzsolódását megelőző komplex program
- munkaerőpiaci -, pályaválasztási -, egészségvédelmi -, önismereti -, családterápiás -, és egyéb tréningek

- egyéni mentorálás megvalósítása roma származású mentorokkal,
- roma lányok képzésben való részvételének segítése, korrepetálása, támogatása étkezési -, ruházati utalvánnyal, iskolakezdési támogatással.

A roma lányok körében gyakori jelenség, hogy amint betöltik 16. életévüket, elhagyják az iskolát, kilépnek a képzésből és gyermeket vállalnak. Szakképzettség nélkül a jövőben nehezen fognak tudni bekapcsolódni a munkaerőpiac világába.

Kiskunhalason 20 roma lány vesz részt a lemorzsolódást csökkentését célzó programban, melynek keretében 4 roma származású, pedagógus végzettségű mentor segíti őket, akik maguk is fiatal lányok, ezáltal személyükben hitelesek. A fent említett tréningeken kívül csoportos kirándulást is szerveznek a részükre, ahol megismerhetik tágabb környezetüket, Magyarország városait, tájait. Ezzel is erősítik a motivációjukat a fiatal roma lányoknak abban az irányban, hogy folytassák tanulmányaikat, ne a korai gyerekvállalás legyen az egyetlen perspektívájuk.

Filozófia

Csak úgy kaphat a romacsalád, felnőtt segítséget, ha kötelezettségeinek eleget tesz. 3 dolgot kell teljesíteni: a gyermek óvodába-iskolába jár, az aktívkorúak munkába járnak (képzésben vesznek részt) és a környezetüket és házukat rendben tartják.

Eredmények:

- Az utcabizalmi és a szociális segítő hálózat összesen 50 roma származású személy számára biztosít munkát.
- A segítőkön keresztül elért roma származású iskolások folyamatos támogatást kapnak, ennek köszönhetően csökken az iskolai lemorzsolódásuk, növekszik iskolai végzettségük, szakmát szereznek és ezáltal nő munkaerőpiaci értékük.
- Csökkent az igazolatlan iskolai hiányzások, illetve a bukások száma.
- Ösztöndíj rendszeren és egyéb támogatásokon keresztül a romák anyagi ösztönzést kapnak annak érdekében, hogy képezzék magukat.
- Bevont célcsoport-tagok szakképesítést szereznek és munkaerőpiaci kompetenciáik fejlődnek.
- A roma közösség és az egyének értékrendszere, szemlélete, motivációja pozitív irányú változásokat mutat.
- A szegregátumokban megoldódott a szemét probléma.
- Cselekvő közösség alakult ki a szegregátumokban.
- A romák körében versengés alakult ki abban a tekintetben, hogy ki lehet utcabizalmi, ki vehet részt egy-egy programban.
- Nagy mértékben csökkent a munkanélküliség, a gyerekek túlnyomó többsége iskolába jár. A program elején 600 gyereket koordináltak napi szinten, ami mára 100 gyerekre csökkent.
- Bács-Kiskun megyében 12 településen működik a szociális segítő hálózat, melynek keretében összesen 250 fő van foglalkoztatva.
- Kiskunhalason vannak roma rendőrök, akik nagy tiszteletnek örvendenek.
- Jó együttműködések jöttek létre a segítők és az intézmények, hivatalok, hivatalos szervek (rendőrség, tűzoltóság, közterületi felügyelet) között.
- Csökkent a távolság a roma-magyar lakosság között, javult a kapcsolat.

Kedvesház esélyteremtő program

A Kedvesház esélyteremtő program egy komplex program, melynek célja, hogy egyenlő esélyű hozzáférést biztosítson a roma/hátrányos helyzetű családoknak és gyerekeinek szociális, oktatási, családgondozói, preventív gyermekvédelmi, egészségügyi szolgáltatásokhoz. A program helyi kezdeményezésből jött létre, megalkotója Lázár Péter, volt állami gondozott, roma pedagógus. Magyarországon egyetlen Kedvesház programja Nyírteleken működik 25 éve, alapítványi fenntartásban.

A program filozófiája az, hogy a roma/hátrányos helyzetű népesség társadalmi befogadását, oktatási, társadalmi integrációját leghatékonyabban azok a programok mozdíthatják elő, melyek helyi társadalmi szinten adnak megoldásokat, helyi szükségleteket, hiányokat pótolnak. A Nyírteleki Kedvesház Esélyteremtő Program megalkotásánál stratégiai cél, hogy egy olyan programot alkossanak és tegyék fenntarthatóvá, amely - az iskola kompetenciáit meghaladóan komplex módon képesek kezelni és csökkentik a hátrányokat.

A program két pilléren keresztül működik. Az első pillér a szakmai háttérrel jelentő Kedvesház-pedagógia, a második pillér a szolgáltatások és tevékenységek színterét biztosító Kedvesház Kollégium.

Lázár Péter 1993-ban kezdett tanítania nyírteleki iskolában, többségükben túlkoros, cigány gyerekeket. Összegyűjtötte a tanyagokrokban élő, iskolából lemorzsolódott gyerekeket is, és a hagyományostól eltérő módszerekkel kezdte tanítani őket az iskolában, majd a szülőket bevonva létrehozta és beindította a Kedvesház Kollégiumot.

Később feleségével és alkotótársával, Bordács Margittal dolgozták ki a pedagógiai gyakorlat tapasztalataiból a Kedvesház – pedagógiát, melyet Kedveskönyv címmel 2002-ben jelentetett meg alapítványunk a Dinasztia Könyvkiadó gondozásában. A pedagógusoknak szóló kézikönyv tartalmazza a Kedvesház létrejöttének történetét, a Kedvesház-pedagógia elméletét és gyakorlatát.

A Kedvesház-pedagógia filozófiája a gyerekérett óvoda-iskola szemléleten alapul, mottója a "Kérlek szépen, nyisd ki" pedagógiai megközelítés. Lényegi ismérvei: a gyerek „megtanulására”, megismerésére, a "hozott tudás"-ra, az „én erősítés”-re építő pedagógiai gyakorlat; élményszerző - tevékenységközpontú tanulás és tanítás; KETHANO (cigány szó, azt jelenti: közös) módszer alkalmazása a közösségépítésben, az együtt-tanulásban, valamint a "hídépítés" intézmény és család között módszerei, technikái. A Kedvesház-kollégium pedagógiai programja is e szemléletet és gyakorlatot követi, kiegészítve a kollégiumi élethez kapcsolódó speciális tevékenységekkel.

A Kedvesház Kollégium a tanyagokrokban élő roma/hátrányos helyzetű gyerekeknek és családjaiknak nyújt szolgáltatásokat, tevékenységeket. Fókuszpontja az esélyteremtés, ehhez igazodnak a szociális, oktatási, család - és gyermekvédelmi, egészségügyi szolgáltatások, tevékenységek. A Kedvesház Kollégium csökkenti a szülők szociális terheit, ezzel hozzájárul a családok életésélyeinek, életminőségének javulásához.

A Kedvesházban 25 gyerek lakik hétfőtől péntekig iskolaidőben. Különböző korúak és képességűek, egy dolog közös bennük: mindannyian halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek. Az intézmény alapfunkciója, hogy szociális biztonságot, mentálhigiénés törődést, tanulási feltételeket nyújt a gyerekeknek, mindezt családias légkörben, megfelelő tárgyi, infrastrukturális környezetben. A Kedvesház nem csupán kollégium, egyedi pedagógiai programja (Kedvesházi Életprogram) révén preventív gyermekvédelmi modell, családsegítő ház; hídépítő szerepet tölt be az iskola, a kollégium és a család között. A szülők együttműködő partnerként vesznek részt a gyerekek nevelésében, aktív résztvevői a kollégiumi életnek. A támogatót, a segítőt látják a Kedvesházban, értéknek tartják az itt folyó munkát. Nem csak

azért, mert itt olyan lehetőségeket kapnak a gyerekeik, amiket otthon ők nem tudnak megteremteni, hanem azért is, mert velük együttműködésben, őket bevonva működik a program.

EFOP-1.1.3-17 - Nő az esély – foglalkoztatás - Nő az esély - foglalkoztatás az MPE OCM verpeléti telephelyén

A Magyar Pütkösdi Egyház Országos Cigánymisszió a egyházi jogi személy szervezeti egysége. A Magyar Pütkösdi Egyház Országos Cigánymisszió a Magyar Pütkösdi Egyház alapszabálya szerinti egyházi intézménynek minősülő szervezeti egysége, önálló jogi személy. Az MPE Országos Cigánymisszió tevékenységi területei kiterjednek az ország egész területére, valamint a Kárpát-medencére. A Cigánymisszió főbb tevékenységei hitéleti, szociális, oktatási, kulturális, felzárkózási, foglalkoztatási területen vannak jelen: nevelés, oktatás, készség- és képességfejlesztés, ismeretterjesztés, közösségépítés, a tanulóifjúság támogatása, gyermek- és ifjúságvédelem, gyermek- és ifjúsági érdekvédelem, hátrányos helyzetű, mélyszegénységben élő csoportok - köztük romák - támogatása, a társadalmi esélyegyenlőség biztosítása felzárkóztatásuk érdekében.

A MPE Országos Cigánymisszió küldetésének tekinti a hátrányos helyzetűek, a romák felkarolását, felzárkóztatását a többségi társadalomhoz. A Cigánymisszió meggyőződése, hogy az Evangélium átformáló ereje által integrálódhatnak leginkább a társadalomba a romák. A hitéleti tevékenységek mellett a legfontosabb terület a szociális ellátás, az oktatás, a munkaerő piaci szolgáltatások, munkahelyteremtés, a romák fizikai szükségleteinek a kielégítése.

A Misszió segítő Szolgálat a szociális alapszolgáltatások -, házi segítségnyújtás-, étkeztetés-, közösségi pszichiátriai ellátás megszervezésével segítséget nyújtanak a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

Jelenleg 16 telephelyen biztosítják a házi segítségnyújtást, 10 telephelyen a szociális étkeztetést. A munkatársak között jelenleg is többen roma származásúnak vallják magukat, és az ellátottak között szintén. A TÁMOP-5.3.1-B-1 kapcsán foglalkoztatott roma nők hasznos és építő tagjai lettek a munkahelyi közösségnek, ahol előítéletektől és diszkriminációtól mentesen végezhetik mindennapi munkájukat.

Az EFOP- 1.1.3-17 „Nő az esély-foglalkoztatás” felhívással kapcsolatos célok:

- a roma nők felzárkóztatása, egyéni életutak megváltoztatása, biztos munkahelyi környezet biztosítása, esélyegyenlőség javítása;
- a célcsoporttagok foglalkoztatásával még könnyebben elérhetővé váljanak a roma közösségek, ezáltal biztosítva a szolgáltatásokhoz való könnyebb hozzáférést részükre;
- jelenlegi munkatársaink tehermentesítése, a roma-nem roma közösségek közelítése;
- a projekt megvalósításával hatást gyakorolni a többségi társadalomra, az előítéletek lebontásában aktívan részt venni.

A projekt megvalósítása során 3 fő munkavállaló 24 hónapos heti 40 órás támogatott foglalkoztatását, valamint a 12 hónapos tovább foglalkoztatást vállalták és a célcsoport beilleszkedését segítő mentor alkalmazását 24 hónapon keresztül szintén biztosították. Továbbá vállalták a célcsoporttagok részére a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat és évenkénti

munkaruha biztosítását. Az 1 fő mentor részére egyéni szupervíziót biztosítottak a projekt teljes időtartama alatt 10 alkalommal. Annak érdekében, hogy ellátottjaink érdekei ne sérüljenek, és a gondozási folyamat teljes körű legyen, munkatársaknak a házi segítségnyújtás feladatellátása során lehető legrövidebb idő alatt és a leoptimálisabb útvonal megvalósulásával kellett elérniük egyik igénybe vevőtől a másikig. Éppen ezért a telephely tekintetében a házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatásban eszközbeszerzést (kerékpárok) hajtottak végre, melynek biztosításával a szolgáltatás minősége, az ellátotti elégedettség javult, a munkavégzés könnyebbé vált.

A 3 fő célcsoporttag bevonása mellett, a projekt teljes időtartama alatt szakmai felkészültséggel és tapasztalattal rendelkező 1 fő szakmai vezetőt és a kedvezményezett alkalmazásában álló 1 fő mentort biztosított a program. A megvalósítás a kevésbé fejlett régióban történt. A célcsoport tagokat a támogatott foglalkoztatás befejezését követő naptól 12 hónapig tovább foglalkoztatásuk biztosított.

EFOP-1.2.1-15 - Védőháló a családokért - Értékek a családban

Az „Értékek a családban” megvalósítója a CSILLAGBOJTÁR Kulturális és Oktatási Nonprofit Kft. konzorciumban az Eötvös József Református Oktatási Központtal. A projekt együttműködő intézményei: Újtelepi Katolikus Általános Iskola, Mozgáskorlátozottak Heves Város és Vonzáskörzetének Egyesülete, Magyar Vöröskereszt Heves megyei Szervezete, Tenki Községi Önkormányzat, JVZSE Egészségügyi Nonprofit Kft., Magyar Máltai Szeretetszolgálat Sorstárs Támogató Szolgálat Heves.

A projektet elméleti és gyakorlati tapasztalattal is rendelkező projektmenedzser irányította, a szakmai megvalósulásért a szakmai vezető által irányított szakmai team felelt. A projekt célja, hogy a tervezett tevékenységein keresztül hozzájáruljon a család társadalmi szerepének megerősítéséhez, az életvezetési kompetenciák fejlesztéséhez, a családi kohézió növeléséhez, a nők és férfiak társadalmi egyenlőségéhez és a generációk közötti párbeszéd és együttműködés javulásához.

A projekt feladata, hogy a szolgáltatásainkkal kezeljük azokat a problémákat, amelyek megakadályozzák a fiatalok gyermekvállalását, veszélyeztetik a családok stabilitását, megerősítik azokat a krízishelyzeteket (válás, munkahely-, lakáselvesztés, szenvedélybetegség kialakulás stb.), amelyek a foglalkoztathatóság csökkenéséhez, a családok hátrányos helyzetéhez, az elszegényedéshez, a hajléktalansághoz vezetnek.

A családi projekt résztvevőit a konzorciumi tagok és a partnerintézmények tevékenységeinek célcsoportjai adják: családalapítás előtt álló fiatalok; házasságkötésre, gyermekvállalásra készülő párok; gyermekes szülők; a gyermekvállalás után a munkaerőpiacra visszatérni szándékozó szülők; sajátos vagy nehéz helyzetben lévő családok; párkapcsolati, házassági és egyéb családi ügyekben segítségnyújtást igénylő személyek; nagycsaládok/családi közösségek tagjai. A projektidőszak alatt (2017. 02. 01.-2019. 07. 31.) 625 fő elérését tervezték be tanácsadásokon és csoportos foglalkozásokon. 13 db rendezvény valósult meg.

A projekt során megvalósult tevékenységek:

- Tanácsadás (1-7 fő/alkalom, összesen: 240 fő): családügyi tanácsadás tevékenységek alkalmain szakemberek egyéni tanácsadás keretében nyújtottak segítséget párkapcsolati, házassági és egyéb családi ügyekben.
- (140 fő) Családi hozomány kiscsoportos foglalkozásokon, az adott témában tapasztalt szakemberek előadásaival és tréningjeivel (100 fő).

- Csoportos foglalkozás (11-20 fő/alkalom, összesen: 385 fő): Életvezetés IKT eszközökkel engedélyezett 60 órás felnőttképzés során a fiatalok elsajátították önálló háztartásuk és családi életük kialakításának, hivatalos ügyeik intézéséhez szükséges ismeretek IKT eszközök alkalmazásával (15 fő).
- Családi teadélutánok (70 fő): Alkalmanként más-más témával, pl: életkori nevelési módszerek, családi szerepek, tanulásmódszertan.
- Családi közösségépítő klub (90 fő: a tevékenység célja a családok közös szabadidő eltöltésének segítése, családi közösségek építése, a szülő és gyerek kapcsolat fejlesztése.
- „Nők a térben” tábor (20 fő): női szerepek, erőforrások, generációs problémák, háztartástan, környezettudatos háztartás, karriertervezés, munka-magánélet összhangja témakörök mentén.
- Hevesi Tanyázó 2018–empátia tábor (15 fő): érzékenyítő tábor 3 db Családi Élet Tábor (60 fő): a tábor keretében családi közösségépítő és generációk közötti együttműködéseket szolgáló programok.
- Értékek a családban (15 fő): a drámapedagógia és tréning módszerével dolgozó kiscsoportos foglalkozás által a nők és férfiak közti harmonikus együttműködés előmozdítását szolgálta.
- „Nők a családban 2018” tábor (20 fő): a családalapítás előtt álló/gyermeküket egyedül nevelő/párkapcsolatban élő nők számára nyújtott segítséget az őket érintő témák terén.
- Rendezvények (21 fő felett alkalmanként, összesen: 13 db): Heveskedjünk! Családi nap (3 alkalom): családi közösségépítő program a generációk közötti együttműködés fejlesztésére.
- Egyén – család – közösség (3 alkalom): az egyéni célok és a családi élet összeegyeztetését segítő ismeretbővítés és kompetenciafejlesztés.
- „Hevesi hétfő” (1 alkalom): az SNI-s vagy krónikusan beteg gyermeket nevelő családok találkozója zajlott.
- Esélyegyenlőségi nap (2 alkalom): az esélyegyenlőség előmozdítását szolgáló program Helyi intézmények és a család (3 alkalom): a családi nap során a helyi intézmények szolgáltatásait vehették igénybe
- „Nehéz kezdet” (1 alkalom): az SNI-s és HH-s gyermekeket nevelő családok találkozója interaktív foglalkozásokkal.

EFOP-1.2.9-17 - Nők a családban és a munkahelyen - Gyöngyvirág Nő-Köz-Pont

A Nők a családban és a munkahelyen EFOP-1.2.9-17 kódszámú pályázat a Gyöngyösi Kolping Család a Heves Megyei Térségfejlesztési Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság és a Gyöngyösi Oktatásért és Kultúráért Alapítvány konzorciumában valósul meg 2017.10.01-2020.10.01 között. A főpályázó Gyöngyös település kulturális és közösségi életében több mint 25 éve aktív résztvevő, a településen élők közösségi kulturális hagyományainak, értékeinek ápolásában tölt be nélkülözhetetlen szerepet. Befogadja a helyi civil rendezvényeket, kezdeményezéseket, számtalan ponton kapcsolódik a felhívás célcsoportjával.

A konzorcium a megvalósítás során együttműködik négy települési önkormányzattal, civil szervezetekkel és a térségben jelentős szerepet betöltő munkáltatókkal. A megvalósítás helyszíne munkanélküliségi trendjeit illetően az ország leghátrányosabb területei között szerepel, ennek megfelelően speciális foglalkoztatási igényekkel és lehetőségekkel rendelkezik.

A projekt célcsoportja Gyöngyös településen és a település környékén élő nők, akik részére biztosít a program szolgáltatásokat, fejlesztéseket, képzéseket a munka-család összeegyeztethetőségének céljából, a női munkaerő-piaci helyzet javítása érdekében.

A program keretében Nő-Köz-Pontot hoztak létre Gyöngyösön. Szolgáltatásokkal és képzésekkel erősítették a Gyöngyösön és környékén élő családokat, szélesítették a nők munkaerő-piaci lehetőségeit az atipikus foglalkoztatás terén, mely beavatkozásokkal növelték a családtervezéshez szükséges szociális és érzelmi biztonságot, jól-létet, ami pozitívan befolyásolja a gyermekvállalási hajlandóságot.

A helyi igények feltárására igényfelmérés készült, valamint felhasználták a TOP 5.1.5 program, és a Járási Esélyteremtő Program elemzéseit, és a konzorciumi partnerek helyi munkaerő-piaccal kapcsolatos több évtizedes tapasztalatait. A mérések alapján probléma- és szükségletképet határoztak meg a humán szolgáltatások kialakítására.

A program megvalósítása során jó példaként mutatták be a helyi jelentős ágazatok kiemelkedő női vezetőit, munkatársait, édesanyákat (mátrai borászokat, turizmusban, iparban dolgozókat). Kommunikációs tevékenységek keretében szemléletformáló előadásokat tartottak azok a családi gazdaságok, ahol a munka-család egyensúlyát sikeresen megteremtették („Nagycsaládosok a munkában, nagycsaládosok a Mátrában”). A megvalósítás helyszínén munkáltatói igényfelmérések álltak rendelkezésre, mely alapján a - GINOP 5.3.2 felhívás megvalósítóival együttműködve - az atipikus foglalkoztatási formákkal, női munkavállalással kapcsolatos szemléletformálásra és érzékenyítésre workshopokat, foglalkoztatási kerekasztalokat hoztak létre.

Feldolgozásra került az atipikus foglalkoztatás megítélését, a Gyöngyös környékén működő hazai és multinacionális cégek jó példáit, módszertani ajánlásokkal segítik a célcsoport és munkáltató együttműködését. Munka során közvetítették a munkáltatók állásajánlatait és az állásinformációt a kisgyermekes anyák, álláskereső nők felé.

A felhívás céljaival összhangban, a megvalósítás során azokat a szakmai fejlesztési alapelveket követték, melyek a női életpályákra hatással vannak, és segítik a folyamatelv megvalósulását a humán szolgáltatásban azon belül a pályatanácsadásban. A nők életpálya-tervezését egyéni és csoportos tanácsadások szervezésével segítették elő, melyet a kisgyermekes anyák gyermekfelügyelettel egybekötve vehették igénybe. Ezt a szolgáltatást egészíti ki az önkéntes szolgáltatáson alapuló, a közösségi munka módszertanából jól ismert szívességbank létrehozása. A szolgáltatással elősegítették a családok háztartáshoz kapcsolódó tevékenységek csökkentését, a családi élet egyensúlyának megteremtését.

A projekt megvalósítása során öt képzését kínáltak a helyi viszonyoknak megfelelően, a célcsoport számára. A szolgáltatások magas színvonalát a gyöngyösi Nő-Köz-Pont állandó munkatársai (1 fő munkavállalási tanácsadó, 1 fő HR szakember, 1 fő kommunikációs szakember) és projektmenedzsmenete biztosították.

[EFOP-1.2.11-16 - Esély Otthon - Életpálya ösztönzés Füzesabonyban](#)

A füzesabonyi járást a járások területi fejlettség alapján történő besorolásánál a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatók alapján a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a fejlesztendő járások közé sorolta.

Füzesabony Város Önkormányzata 15 db önkormányzati lakás kialakítását tűzte ki célul a projekt keretében, annak érdekében, hogy elősegítse a fiatalok helyben maradását, a kedvezményes lakhatás és a helyi ösztönzőrendszer kialakításával, valamint helyi szinten a

képzett szakembergárdát biztosítsa. A projekt közvetlen célcsoportja, a Füzesabonyban élő, illetve lakóhelyként Füzesabonyt választani szándékozó 18-35 év közötti fiatalok (beleértve ezekről a településekről elszármazott, visszaköltöző fiatalokat, valamint a letelepülő fiatalokat), valamint a 16-35 éves fiatalok. A projekt közvetett célcsoportja a munkáltatók, foglalkoztatók, az elsődleges célcsoport hozzátartozói, családjaik, a település egésze.

A fejlesztéssel érintett ingatlanok Füzesabony Város Önkormányzatának tulajdonában állnak. A fejlesztéssel érintett ingatlanokon 15 db lakás kialakítása történt, az ingatlanokban összesen 26 fő részére biztosítható lakhatás, 1 lakás teljeskörű akadálymentesítéssel került kialakításra.

A szakmai szolgáltatások:

- Fiatalok életpálya-tervezését segítő helyi szolgáltatások nyújtása, munkaszerzési ismeretek (pl. önéletrajz írás, interjú felkészítés, munkakeresési lehetőségek megismerése, továbbképzési és átképzési lehetőségek) bővítése. Ezen belül: életpálya tervezés, munkaerő-piaci kulcskompetenciák fejlesztése egyéni és csoportos formában; karrier tervezés- építés, állampolgári ismeretek, vállalkozói ismeretek fejlesztése, helyi ifjúsági szolgáltatások biztosítása és nyelvtanfolyamok szervezése (3 tanfolyam, 12-12 fővel).
- A célcsoport bevonásával, a támogatási kérelemben benyújtott fejlesztési koncepción alapuló helyi lehetőségeket, értékeket, adottságokat feltáró, erre épülő gazdasági együttműködések generáló tevékenységek szervezése. A tevékenységcsoporton belül 6 alkalommal vállalkozói, 3 alkalommal ifjúsági fórumot szervezünk, valamint 2 alkalommal helyi rendezvényre kitelepülést valósítunk meg a projekt népszerűsítése, a célcsoport és a lakosság megfelelő információval való ellátása érdekében. A fórumok célja a helyi gazdaság szereplőinek, valamint az ifjúság igényeinek feltérképezése.
- A helyi gazdaságba való bekapcsolódást lehetővé tevő ismeretátadás / helyi ösztönző rendszer kialakítása és nyújtása célcsoport számára. 20 fő részére biztosított 1 éven át havi 50.000.-Ft ösztönző támogatás.

A programba bevont fiatalok részt vettek helyi önkéntes tevékenységekbe.

A szakmai tevékenységek megvalósítása a projektmenedzsment és a szakmai vezetés biztosítása mellett ösztönző mentor, ifjúsági referens és életvezetési tanácsadó bevonásával történt. Projekt hozzájárul a településen élő fiatalok helyben maradásához; - a helyi munkaerő-piaci igények feltérképezéséhez és koordinálásához; - a településükön élő, továbbá Füzesabonyba letelepülni szándékozó fiatalok kedvezményes lakhatásának támogatásához.

[EFOP-1.3.5-16 - Társadalmi szerepvállalás erősítése a közösségek fejlesztésével - Középiskolás és főiskolás korú diákok támogatása önkéntes családok bevonásával](#)

Egyesület a Társadalmi Tőke Fejlődéséért szervezet hátrányos helyzetű településeken dolgozik, elsősorban a mélyszegénységben élők élethelyzetének javítását szemelőt tartva. Minden esetben az a cél, hogy helyben alakuljon olyan szakemberekből álló csapat, akik a későbbiekben képesek a forrásteremtésben az önkormányzat partnerei lenni. Ezekben a projektekben sokszor sikerült elérni, hogy a kollegák befejezzék az általános iskolát, járjanak esti gimnáziumba, és vállalják a főiskolával járó anyagi nehézségeket is távlati céljaik elérésében.

A hevesi cigánytelep nagy támogatást igénylő terület, ahol először a komplex telepprogramban dolgozott együtt a szervezet az önkormányzattal. E program keretén belül már létrejött egy önkéntes csapat, akik a forrás nélküli időkben is nagy segítségnek bizonyultak az eredmények fenntartásában.

Jelen projekt alapvető célja, hogy itt is létrejőjön egy olyan csapat, aki saját élményein keresztül tudja, hogy milyen mélyszegénységben élni, de támogatással, pár év leforgása alatt, képessé váljon mások és a saját helyzetének a javítására. Tapasztalatok szerint sokszor csak nagyon kevés hiányzik: egy jól megszervezett rendezvény vonzza az új önkénteseket, egy láthatóan eredményes projekt közösségi szinten is új ötleteket, új szereplőket vonz. Projektünk rész céljai az alábbiak:

- országszerte befogadó családok keresése, tehetséges, támogatásra szoruló diákok toborzásával az iskolákban, roma közösségekben, egyházi rendezvényeken abban bízva, hogy léteznek segíteni akaró, de ennek még formát nem találó befogadó családok, rászoruló, de konkrét segítséget még nem találó küldő családok, és nyitott, tanulni vágyó diákok.
- rendezvényeinken folyamatosan bevonjuk a település iskoláit, egyházi közösségeit, fiataljait, családjait, ezáltal népszerűsítve az önkéntességet mint társadalmi tőkét • programunk célozza a társadalmi egyenlőtlenségek csökkentését, hiszen azok a családok, akik befogadják a diákokat, képesek lesznek saját élményt gyűjteni a mélyszegénységben élő családokról, és a közelség nagyobb türelmet, elfogadást hoz, a személyesség által a hangsúly nem a különbségekre, hanem az azonosságokra kerül • a területen dolgozó önkéntes koordinátoraink és önkénteseink folyamatos támogatást nyújtanak a projekt teljes ideje alatt mind a befogadó, mind a küldő családoknak • a közös programok, felkészítések, rendezvények összehozzák és elfogadóvá teszik az embereket (pl. klubtalálkozó, családi napok, stb.) Projektünk célcsoportja több szintű. Közvetlen célcsoportunkat a 14-35 éves mélyszegénységben élő fiatalok jelentik (20 fő évente, két év alatt 40 fő), valamint kapcsolódó családjaik, azaz összesen 2 év alatt kb. 160 fő. A projektbe bevonásra kerülnek a családi idősebb generációk is, mert tudásuk átadása a fiatalok számára kulcsfontosságú, így több alkalommal is részesei lesznek a rendezvényeknek. Közvetett célcsoportunk Heves város teljes lakossága, és a befogadó családok teljes környezete, és mindazok, ahol a toborzás során közvetlenül ismertetjük projektünk célját. Fontosnak tartjuk, hogy befogadó családként a programban romák és nem romák egyaránt jelen legyenek. ennek érdekében roma közösségeket is felkeresünk toborzáskor. Szervezetünk az eddigi tapasztalatok alapján 7500 kontaktus megvalósulását vállalja a projektben. Projektünk nagymértékben illeszkedik a város Esélyegyenlőségi Programjához, a lent említett intézkedéseken keresztül. Projektünk hosszútávú célja, hogy csökkenjen a munkanélküliség Heves városában, melynek egyik legjobb módja, ha az iskolázottság szintjét növeljük a mélyszegénységben élők körében is. A legnagyobb probléma ezekben a családokban, hogy tehetséges, jó tanuló gyermekeik sem tudnak továbbtanulni támogató mentorok és a pénz közvetlen hiánya miatt. Az egyik mélyszegénységben élő önkéntes munkatársunk ruháit mi biztosítottuk a tanévkezdéshez, mert azt mondta, hogy nem hozhatja el otthonról a pénzt, mert mi marad a többieknek? Volt olyan diák, aki azért maradt ki a gimnáziumból, mert szülei nem tudták időben előteremteni a kollégiumi szállás díját. Egy foglalkoztatási projektünkben pályázatokkal kapcsolatban tehetséges munkatársunkat a program befejeztével még 2 évig alkalmaztuk, illetve az irodánkban tudtuk elszállásolni, hogy ne kelljen albérletet fizetnie addig, amíg a saját lábára nem áll. Számos olyan roma értelmiségi él ma Budapesten, vagy dolgozik eredeti lakhelyén ma már diplomával, akit lelkes „önkéntes mentorok” vettek körül. Számos olyan eset ismert, amikor külföldi Magyarországon élő családok vettek Budapesten pártfogásukba egy-egy vidéki tehetséges fiatal. Mi ezeknek a találkozásoknak a számát szeretnénk növelni.

EFOP-1.4.2-16 - Integrált térségi gyermekprogramok - Integrált térségi gyermekprogramok a Hevesi járásban

A projektben megfogalmazott célok és az azok megvalósítását elősegítő tervezett tevékenységek közösségi szemléletben kerültek kialakításra, így a helyi szükségletekhez, igényekhez és lehetőségekhez igazodnak a helyzetelemzés során feltárt problémák kezelésére koncentrálnak. A program stratégiai célja, hogy hozzájáruljon a gyermekszegénység visszaszorításához és megelőzéséhez, valamint a szegény családban élő gyermekek, továbbá a tartós rászorultságban élők számának, a társadalmi kirekesztődés veszélyének csökkentéséhez. A program helyi igényekre és szükségletekre reagál.

A program közvetlen célcsoportja a Hevesi járásban élő gyermekek és fiatalok, közülük is különösen a rászoruló – rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő – gyerekek és családjaik. A projekt közvetett célcsoportját a járás területén működő, a gyermekekkel és családjukkal foglalkozó intézmények, szolgáltatások vezetői, munkatársai, civil és egyházi szervezetek, a helyi közösségek vezetői és tagjai.

Tervezett tevékenységek:

- Családterápia,
- Utazó pszichológus,
- Gyerekesély Iroda működtetése,
- Gyerekesély Bizottság működtetése,
- Módszertani Alap létrehozása,
- Krízis Alap létrehozása,
- Települési és térségi szintű alap és szakellátást nyújtó szakemberek együttműködésének erősítése,
- Gyerekesély Szakmai Nap,
- Gyermekek, Fiatalok és Családjaik érdekében működő kiegészítő szolgáltatások szinergiájának megteremtése és erősítése,
- Családmentorok foglalkoztatása,
- Ártalomcsökkentő drogcsoporthoz,
- Lakhatási tanácsadás,
- Közösségi Ház tovább működtetése – Heves,
- Zaránki Ifjúsági Ponton programok működtetése,
- Új Közösségi Ház kialakítása és működtetése Erdőtelken,
- Iskolamentor program,
- Prevenációs programok,
- Nyári tábor,
- Családi hétvégi programok,
- Pályaválasztási tanácsadás,
- Hogyan érvényesüljünk civilként? Program,
- Önkéntesek bevonása,
- Szakmai műhelyek,
- Csoportos szupervízió,
- Vezetői coach,
- Csapatépítő tréning,
- Projekt új szolgáltatásait és az alapellátást nyújtó szakemberek feladatainak összehangolás,
- Akkreditált konfliktuskezelő tréningek,

- Baba-mama klub,
- Biztos Kezdet szemléletet elősegítő szülői csoportfoglalkozás,
- Utazó orvosi szolgálat,
- Utazó fejlesztőpedagógus,
- Utazó logopédus,
- Szakemberek részvétele a Kiemelt projekt programjain,
- Monitoring adatok szolgáltatása a Kiemelt projekt által meghatározott rendben,
- Együttműködés a kiemelt projekt szakértőivel, munkatársaival,
- Program népszerűsítését és a Program disszeminációját szolgáló szakmai napok,
- Tájékoztató anyagok a programokról.

A tervezett tevékenységek ütemezése térben is erősíti egymás hatásfokát, a komplexitás szemléletét tükrözik. Tekintettel arra, hogy a Hevesi járás 14 magas szegénységi kockázatú településeinek gazdasági és társadalmi mutatói között is vannak különbségek – amelyeket a helyi adatszolgáltatás, interjúk és műhelymunkák is megerősítettek – a szolgáltatási helyek összekapcsolásra kerültek.

A kialakított közösségi tereken kívül is (Heves, Erdőtelek, Zaránk, más projekt keretében Kisköre) olyan szolgáltatással feltöltött terek kerültek kialakításra, ahol a családmotorok és az iskolamentorok ügyfélfogadásával biztosítottak egyfajta állandó jelenlét. Ezek közé a települések közé tartozik Erdőtelek, Átány, Kömlő, Pély, Tarnabod, Tarnasárány és Tarnaörs. A települések vonzáskörzetében szintén a szolgáltatások és programok célcsoportja él. A közösségi és szolgáltató terekbe betudtak bekapcsolódni a szükséglet alapján szervezett utazó szolgáltatások (családszolgálat, pszichológus, lakhatási tanácsadás, pályaválasztási tanácsadás, fejlesztő pedagógus, logopédus, orvos), minden települést érintő programok (baba-mama klubok, családi és prevenciós programok), valamint a települések problémáikhoz igazított időszakos vagy rotáló szolgáltatások és programok (szülői csoportfoglalkozások, ártalomcsökkentő drogcsoporthoz, ifjúsági klubok) is.

A projekt előkészítése és megvalósítása során kiemelt figyelmet fordítottak az egyenlő bánásmód elveinek betartására, a hátrányos megkülönböztetés tilalmára, a nők és férfiak közti esélyegyenlőségre. A projekt előkészítése és megvalósítása során folyamatos figyelmet fordítottak a környezet minőségének megőrzésére, védelmére, állapotának javítására és az erőforrások hatékony felhasználására.

EFOP-1.5.3-16 - Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben - kedvezményezett térségek – Észak-hevesi területi különbségek mérséklése komplex szolgáltatásfejlesztéssel

Az „Északi-Hevesi területi különbségek mérséklése komplex szolgáltatásfejlesztéssel” c. projekt Heves megyében, a Pétervárány járás területén valósult meg, az alábbi 8 település bevonásával, települési önkormányzataik közös, konzorciumi együttműködésében: Tarnalelesz Községi Önkormányzat, mint Konzorciumvezető, Pétervárány Városi Önkormányzat, Erdőkövesd Községi Önkormányzat, Váraszó Községi Önkormányzat, Szentdomonkos Községi Önkormányzat, Ivád Községi Önkormányzat, Fedémes Községi Önkormányzat, Kisfüzes Községi Önkormányzat. Összlakosságszám: 6300 fő. Ennek megfelelően a projekt keretében megvalósult műszaki-szakmai eredmények célértékei az 5.001 fő -20.000 fő közötti kategória elvárásaihoz igazodtak.

A projekt keretein belül együttműködő partnerek (Parádfürdői Egészségfejlesztési Iroda, „Aranykapu” Humán Szolgáltató Központ, Észak-Hevesi 33 Vidékfejlesztése Közhasznú Egyesület, Szántó Vezekényi István Művelődési Háza és Könyvtár).

A projekt előkészítés során feltérképezésre kerültek a konzorciumot alkotó településeken működő, tevékenykedő civil szervezetek/kisközösségek, melyek önszabályozó módon, közös szokásaik, érdeklődési körük, származásuk, élettani-, területi sajátosságaik alapján szerveződtek, nonprofit módon működnek, a közérdek szolgálatában. A számos bejegyzett szervezet mellett több, önkéntes alapon működő szervezet is beazonosításra került, amelyek intézményesült társaikhoz hasonlóan szintén a helyi társadalmi élet nélkülözhetetlen részét képezik és fontos szerepet töltenek be a helyi közösségi élet működésében, fellendítésében, a helyi életminőség javításában. Ezek a szervezetek - tevékenységi körükből adódóan - kiemelt szerepet töltenek be a tárgyi projekt keretében megvalósult közösségfejlesztésben, közösségépítéshez kapcsolódó programok, rendezvények szervezésében, lebonyolításában is. Az „Humán szolgáltatások fejlesztése térségi szemléletben – kedvezményezett térségek” c. projekt céljainak, tevékenységeinek meghatározását széles körű igény- és szükségletfelmérés előzte meg, a projekt célcsoportját képező lakosság, többek közt a hátrányos helyzetűek, fiatalok körében és a településeken elérhető humán közszolgáltatások tekintetében. Mindemellett megkeresésre kerültek a helyben működő civil szervezetek/kisközösségek és településeken működő cégek, vállalkozások és egyéb foglalkoztatók is, amelyek közösségfejlesztést és munkaerő-piaci fejlesztést célzó elképzeléseikkel támogatták a projekt előkészítését.

A projekt szükségességét alátámasztó probléma: A projekt keretében megvalósuló programelemek, alkalmazkodva a kitűzött célrendszerhez sokrétű probléma megoldására tesznek kísérletet. A Konzorciumot alkotó települések lakosságszáma folyamatos fogyást mutat. A fogyó lakosságszámot azonban a negatív elvándorlási mérleg is erősíti. A fiatalok és a helyi lakosság helyben maradásának ösztönzésére irányuló programok valósultak meg. A projektben kiemelt szerepet kapott a gyermekek és családok védelme, segítése, különös tekintettel a hátrányos helyzetben lévők nagy számára.

A NEET fiatal réteg megjelenése és reintegrálása az elsődleges munkaerő-piacra nemcsak ezen projekt, hanem egész Európa számára fontos feladat. A kimondottan számukra szervezett programok megvalósításával cél ezen fiatalok helyben tartása és munkához jutásuk segítése. A konzorcium alkotta települések öregedő lakossággal rendelkeznek. Az idősek számára tervezett programok révén a helyi idős lakosság is úgy érezheti, hogy fontos a szerepe és számít rájuk a települések lakossága. A civil szervezetek bevonásával a helyi kulturális eseményeken való bemutatkozás lehetőségével, az elsősorban számukra tervezett programok megvalósításával és a lakossági szűrésekkel segítették elő a helyi idős lakosság életszínvonalának növelését.

A településeken élő nemzetiségek közül a romák aránya mondható jelentősnek. Az ő boldogulásukat, az elsődleges munkaerő-piacon való elhelyezkedésüket segítette számos programelem pl. munkaszocializációs tréning, csoportmunkában történő kompetenciafejlesztés és a mentorálás is. A nemzetiségek közötti párbeszéd erősítését szolgálták az eltérő kultúrák megismertetését célzó rendezvények is.

A konzorciumot alkotó települések munkanélküliségi helyzetét javítandó olyan programok kerültek megvalósításra, amelynek segítségével a hátrányos helyzetű lakosság munkához való hozzáállását, munkához való jutását és a munkaerő-piacon való megmaradását, ezáltal pedig a tartós társadalmi beilleszkedését kívánták segíteni.

A Pétervásárai járás valamennyi komplex fejlesztési programjában szerepet kapott a szociális ellátórendszer fejlesztése. Az ezekben megfogalmazott célok nagyrészt a hátrányos helyzetű csoportok rossz szociális helyzetének orvoslását, munkaerőpiacra történő visszajuttatását helyezték előtérbe. A „Pétervásárai Kistérség Többcélú Társulása Szociális Szolgáltatásfejlesztési Konceptiója” c. dokumentum célkitűzéseivel összhangban, a projekt

mindezek mellett lehetőséget biztosított arra is, hogy a térség jóléti helyzetének javításával az életvitel megfelelő színvonalon tartására is megoldási lehetőséget kínáljon.

A humán közszolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítását, a megfelelő mennyiségű és minőségű humán-erőforrás fejlesztését több programelem is támogatta. A humán közszolgáltatások elérését közszolgáltatási nyílt nap, közszolgáltatási referensek segítségével, valamint a helyi civil szervezetek és kisközösségek bevonásával valósították meg. Ezen túl a projekt keretében megfogalmazásra kerültek olyan intézkedések, amelyek egyrészt az intézményhiányból eredő hátrányok enyhítését, másrészt a család és gyermekjóléti szolgáltatások, védőnői szolgáltatások, egészségügyi szolgáltatások, nevelési tanácsadók humán kapacitásának növelését célozták meg.

A projekt céljai: a humán közszolgáltatások minőségi fejlesztése, az azokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés javítása. A projektnek köszönhetően 10 fő tudott elhelyezkedni a humán közszolgáltatások területén a konzorciummal érintett településeken. A projekt másik fő célja a helyi esélyegyenlőségi programokban tervezett intézkedések megvalósításának támogatása. A projekt további célja a konzorcium településein élő hátrányos helyzetű lakosság foglalkoztathatóságra való felkészítése, kompetenciájuk fejlesztése, mentorálása, nyomon követése a képzésektől egészen a foglalkoztatásig. Ehhez kapcsolódóan kitűzött cél a munkaadói oldal elfogadó magatartásának az erősítése is.

Az idős és a fiatal lakosság helyben maradásának záloga a helyi civil szervezetek és helyi kisközösségek társadalom-szervező szerepének megerősítése. Cél ezen szervezetek bevonása az egyes programelemekbe, illetve kimondottan a számukra tervezett programok megvalósítása, s ezáltal a települések népességmegtartó erejének javítása. A roma lakosság számosságára tekintettel cél a nemzetiségek közötti párbeszéd javítása, melyet az eltérő kultúrák bemutatkozását célzó rendezvényekkel, helyi hagyományokra építő programelemekkel érték el.

A projekt célcsoportjai: a hátrányos helyzetű, aktív korú lakosság, a fiatal korú lakosság, az idősek, a helyi közszolgáltatásban dolgozók illetve a potenciális alkalmazottak, továbbá nemzetiségek, etnikumok. Mindemellett természetesen a társadalmi együttélés, felzárkózás, közösségfejlesztés tekintetében célcsoportként jelenik meg adott projekt hatóterületén élő teljes lakosság.

Közvetlen célcsoportok:

- a települések teljes lakossága A konzorciumot alkotó települések összlakossága 6300 fő. Bevonásuk elsősorban a helyi közösségfejlesztéshez és a települési életminőség javításához kapcsolódó programokon/tevékenységeken keresztül történt.
- NEET fiatalok. A projekt kiemelt célcsoportját jelenti az a fiatal generáció, akik esetében a komplex életvezetési és életmód ismeretek és készségek megfelelő mélységű tudatosítása alapvető feltétele a társadalmi szerepvállalásuk kiteljesedésének. A térségben meglévő társadalmi problémák különösen érzékenyen érintik a fiatalkorúakat. A hátrányos helyzetből való kilábalást nehezíti a fiatalok számára, hogy a környezetükben élő felnőttektől, családjuktól nem látnak megfelelő mintát a helyes életvezetésre, így nem rendelkeznek megfelelő információval és eszközrendszerrel a társadalmi felzárkózáshoz elengedhetetlen lelki és fizikai egészség megteremtésére. Ahhoz, hogy a fiatal generáció tagjai valóban sikeresek lehessenek életük során, jellembeli érettségre, életvezetési és interperszonális kompetenciák elsajátítására és azok kiegyensúlyozott gyakorlására is szükségük van. A projektben számos nevelési, képzési rendszerből már kikerült, de munkanélküli fiatalok számára célzott program

került megvalósításra annak érdekében, hogy ezek segítségével megtalálják számításukat elsősorban helyben, a helyi kisközösségekben.

- roma lakosság. Hátrányos helyzetű személynek minősül azok az etnikai kisebbséghez tartozó személyek, akiknek szakmai, nyelvi képzésük vagy szakmai tapasztalatuk megerősítésére van szükségük ahhoz, hogy javuljanak munkába állási esélyeik egy biztos munkahelyen. Jelen projekt keretében az előzetes célcsoport felmérésnek köszönhetően megállapítható, hogy a nyolc településen élő romák száma meghaladja az 1000 főt. Ezen nemzetiségi csoport elsődleges munkaerő-piacra történő reintegrálása már évtizedek óta igazi kihívás. A projekt elsődleges célja ezen embereket elérni és őket a program nyújtotta lehetőségekbe, úgymint kompetencia-fejlesztés, munkára való képességet javító tréning, önálló életvitel támogatása stb. bevonni.
- alacsony iskolai végzettségűek. Az alacsony iskolai végzettségűek közé a legfeljebb 8. általános iskolai végzettséggel rendelkező személyeket soroljuk. Fontos megjegyezni, hogy ezen személyek és a roma nemzetiségű személyek között átfedés van. Ezek az emberek az alacsony iskolai végzettség, és sokszor az alapkompenciák hiány miatt nem, vagy csak nehezen találnak munkát az elsődleges munkaerő-piacon. Számukra is elsősorban a munkaerő-piaci reintegrálást segítő programelemek nyújtottak segítséget, de természetesen részt vettek a helyi közösségeket építő és a települési életminőséget javító tevékenységek megvalósításában is.
- regisztrált munkanélküliek. A humán közszolgáltatások szakember ellátottságának fejlesztéséhez, illetve a hátrányos helyzetűek foglalkoztatási helyzetének javításához a térségben élő regisztrált munkanélküliek jelentik a program elsődleges célcsoportját. A munkanélküliek összetettségére tekintettel a foglalkoztatási helyzet javításához különféle programok kerültek megvalósításra. A humán erőforrás fejlesztési programok megvalósítása által a bevont munkanélküli célcsoport-tagok képessé válnak nagyobb egyéni felelősségvállalásra a saját maguk és saját életük iránt, amely magába foglalja az előrelépést a tanulás, a jobb életvitel és életminőség, illetve munkavállalás terén egyaránt.
- helyi kisközösségek/ civil szervezetek. A konzorciumi partnerséget alkotó településeken működő civil szervezetek, kisközösségek számára minden olyan lehetőség, amivel a saját munkájukat segíthetik, hatalmas jelentőséggel bír. Ezen szervezetek projektbe való bevonása a helyi lakosságot erősíti, illetve a települések közösségfejlesztő és népességmegtartó erejét növeli.

Közvetett célcsoportok:

- Az egyes programelemekkel érintett szervezetek dolgozói. A projekt megvalósítása során megvalósuló szervezetfejlesztések eredményei közvetett módon érvényesülnek az érintett szervezetek alkalmazottai körében.
- A programban közvetlenül résztvevő személyek családtagjai. Az egyének bevonása során a mennyiségi szempont helyett elsődlegesen a tudásszint és készségek elmélyítését tartották szem előtt a humán erőforrás hatékony fejlesztése érdekében. Ehhez kapcsolódva azonban számoltak az életvezetési készségek jó mintáinak elterjedésével a közvetlenül bevonásra nem kerülő családtagok és felnövekvő generációk tekintetében.

Érintettek köre: A projektben területi alapú megközelítéssel, az érintett települések speciális adottságaihoz és igényeihez igazodó eszközökkel, ugyanakkor komplex módon került fejlesztésre az emberi erőforrást. A projekt komplexitásából adódóan a településeken élők vagy közvetlen, vagy közvetett módon a célcsoportokhoz sorolandók. Érintettként - a terület

döntéshozóit nevezhetjük meg, akik a projekt eredményeinek értékelését követően a tapasztalatok felhasználásával lehetőséget kaphatnak egy hatékony emberi erőforrás fejlesztési módszertan alkalmazására, jó gyakorlatok elsajátítására, valamint - a településeken működő vállalkozások tulajdonosai és egyéb helyi foglalkoztatók, akik gazdasági teljesítményére hosszú távon várhatóan pozitív hatást gyakorol a motivált, szakképzett munkaerő rendelkezésre állása. A célok elérés szolgáló szakmai tevékenységek: toborzás, motivációs tréning a humán közszolgáltatások területén elhelyezkedni kívánók számára, motivációs tréning a humán közszolgáltatások területén dolgozók számára, humán közszolgáltatásban elhelyezkedni vágyók képzése, humán közszolgáltatásban dolgozók (tovább)képzése, család és gyermekjóléti szolgáltatókat támogató programok, mentorok alkalmazása, egyéni kompetenciák felmérése, munkaszocializációs tréning, csoportmunkában történő együttműködés fejlesztése, munkára való képességet javító intézkedések, önálló életvitel támogatása, álláskereséshez felkészítő tanácsadás, szemléletformáló, antidiszkriminációs képzések, innovatív programok kidolgozása, szüneti gyermekétkeztetéshez kapcsolódó programok, közösség-szervező alkalmazása, kulturális és hagyományőrző programok, műveltségformáló és készségfejlesztő programok fiataloknak, fiatalok közösségépítése - "Hogyan tovább?", egészség- és sportnap, közösségfejlesztő infós nap, a jó gyakorlatok megismertetését, és a bemutatkozást szolgáló testvér- és partnertelepülések közötti kapcsolatok fejlesztése, Innovatív előadások, drog alkohol, dohányzás megelőző, visszaszorító csoportos foglalkozás, közszolgáltatási nyílt nap, coaching - tanácsadás a közszolgáltatás gyakorlatában, közszolgáltatást támogató személy alkalmazása, Települési ösztöndíjrendszer kialakítása, Eltérő kultúrák bemutatását célzó rendezvények, közlekedési kerekasztal.

A munkaerő toborzással kapcsolatos tevékenységeket a konzorcium központi településin történtek, az egyes közösségfejlesztéssel, egészségmegőrzéssel kapcsolatos rendezvények megvalósítása során azonban minden településen zajlott programmegvalósítás. A fiatalok helyben maradása és a települések lakosság-megtartó erejének növeléséhez kapcsolódó tevékenységek szintén minden települést érinttek. Ezen helyszínek tervezésekor az egyes települések adottságait, a lakosság összetételét, a helyi igényeket és a településeken rendelkezésre álló helyszínek adottságait figyelembe vették. A hátrányos helyzetű lakossággal kapcsolatos programok esetében pedig a célcsoport nagyságához mérten tervezték a megvalósítási helyszíneket.

A fenntartás keretében vállalt humán közszolgáltatásokat érintő fejlesztések rövid, közép és hosszú távra vonatkozó pénzügyi fedezetét az adott feladatot/projektelemet megvalósító partner biztosítja.

A már elsajátított, bevált módszertanok, alkalmazott technikák, jó gyakorlatok terjesztése az alábbiak szerint történt:

- a nyilvánosság folyamatos és széles körű tájékoztatása,
- a projekt eredményeinek, hatásainak hírlevélben történő népszerűsítése, terjesztése az önkormányzatok, vállalkozások és civil foglalkoztatók körében;
- a létrehozott honlap fenntartása, folyamatos frissítése.

A projekt megvalósulásával nem számszerűsíthető társadalmi hasznok keletkeztek, amelyek a következők:

- a települések helyi esélyegyenlőségi programjaiban megfogalmazott intézkedések megvalósításának támogatása;
- az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzetének javítása;
- hatékony, társadalmi felzárkózást elősegítő programok támogatása;
- munkaerőpiacra való (re)integrálódás elősegítése;

- helyi humán közszolgáltatási rendszer fejlesztése, szakemberhiány enyhítése, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása.

EFOP-1.6.2-16 - Szegregált élethelyzetek felszámolása komplex programokkal (ESZA) - Szegregált élethelyzetek felszámolása Mezőtárcány községben

Mezőtárcány községben két olyan terület azonosítható be, amely a Központi Statisztikai Hivatal szerint is szegregátumnak minősül, ahol tartós kirekesztettséggel és mélyszegénységgel jellemezhető népesség térben rendkívül erősen koncentrálódik: a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül az érintett területeken 59,1 % és 58,9 % és a területeken élő népesség száma a lakcímnnyilvántartás és a jegyzői adatközlés alapján 168 fő. Az itt élő társadalmi csoporthoz tartozók a szélsőségesen kedvezőtlen társadalmi helyzetüket nagy valószínűséggel átörökítik a következő generációra, szociális, közösségi, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási tekintetben. A beavatkozás célja a szegregált lakókörnyezetben, mélyszegénységben élő hátrányos helyzetű emberek társadalmi felzárkózásának és integrációjának segítése. Stratégiánk a cél elérésére a kisközösségek és szakmai szervezetek partneri együttműködéseivel zajló, összehangolt és folyamat-támogatással kísért fejlesztés és rehabilitálás, annak érdekében, hogy a kialakult társadalmi egyenlőtlenségek csökkenjenek. A közvetlen célcsoportot a szegregátumban élő 16-54 éves hátrányos helyzetű személyek 100%-a (91 fő) és családjaik alkotják, akikre egyéni fejlesztési terv és családi fejlesztési terv készül a projekt során. A közvetett célcsoport tagjai a szegregátumban élő olyan személyek, akikre egyéni fejlesztési terv nem készül a projekt során (összesen 77 fő), valamint a település többi lakosa (összesen 1610 fő). Tevékenységek: Célcsoporttagok és a közösség felkészítése a megvalósításra. Jelenléten alapuló szociális munka biztosítása, amely biztosítja a telepen élő célcsoport felkészítését, illetve bevonását a megvalósításba. Csillag- „Cherhaj” szolgáltató pont működtetése a jelenlét alapú szociális munka helyszínének biztosítására a célcsoporttagok számára könnyen elérhető ingatlanban. A célcsoport bevonásának előkészítése, egyéni fejlesztési tervek és családi fejlesztési tervek készítése a projekt fejlesztéseiben érintett, hátrányos helyzetű szegregátumban élő 16-54 éves korú bevont személyek és családtagjaik számára. A helyi humán szolgáltatások elérhetőségének fejlesztése, koordinációjuk javítása a település egészét célzó bizalomépítő tevékenységekkel, a helyi ellátórendszerrel való együttműködés kialakítása, különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekjóléti alapellátásra és szakellátásokra. A KBT-ben és az egyéni fejlesztési tervekben szereplő szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, képzési, egészségügyi és munkaerő- piaci szolgáltatások megvalósítása. Helyi humán szolgáltatási kapacitások fejlesztése és a szolgáltatók együttműködésének megerősítése a konzorciumi partnerek, együttműködő partnerek és egyéb helyi szereplők bevonásával. Kora gyermekkori, gyermekkori és iskolán kívüli fejlesztés és oktatás a helyi intézményekkel együttműködve; minél több gyermek esetében az óvodai nevelés feltételeinek megteremtésének támogatása, valamint az iskolán, illetve nevelési intézményen kívüli gyermekfoglalkoztatás, fejlesztés, oktatás megszervezése, a továbbtanulási pályák segítése. Egészségügyi szolgáltatások elérésének javítása egészségügyi szűrések megszervezésével, a célcsoporttagok számára az egészségügyi alap és szakellátás keretében igénybe vehető szűrővizsgálatok elérésének lehetővé tétele. Felnőttoktatás, felnőttképzés, szakképzés a bevonandó aktív korú (16–54 éves) lakosság esetében az alábbi képzések megvalósításával: • Állatgondozó • Gyógy és fűszernövénytermesztő • Digitális írástudás • Készség, képesség és kompetencia képzés A program eredményeként képzésben részt vevő személyek aránya eléri a bevont aktív korú célcsoporttagok (91 fő) 75%-át, azaz 69 főt. A

program eredményeként a képzést eredményesen elvégző személyek, aránya eléri a képzésben résztvevő személyek 60%-át, azaz a 42 főt. A program keretében egészségügyi szűrés, szakellátásban részesült személyek, célcsoporttagok aránya eléri a közvetlen célcsoporttagok 30%-át. A programba bevont aktív korúakhoz (16-54 éves) viszonyítva, legalább 3 hónapig foglalkoztatottként, vagy más formában jövedelemhez jutók aránya a projekt befejezéséig eléri a bevont célcsoporttagok minimum 15%-át, azaz a 14 főt. A projektet megvalósító konzorciumot Mezőtárkány Község Önkormányzata vezeti, további tag a Régió Fejlesztéséért Alapítvány. A projektben tervezett tevékenységek a konzorciumi partner és a projektbe bevonnival kívánt együttműködő partnerek és a célcsoport képviselőinek részvételével történt, műhelymunkákon keresztül a közösségi tervezés módszertanával. A helyi szükségleteket egy 101 kérdésből álló, részletes kérdőív és mélyinterjúk segítségével mértük fel, a bevonnival kívánt családokat megkeresve – kiindulási alapot képezve ezáltal a későbbi egyéni fejlesztési terveknek és a projekt céljait szolgáló tevékenységeknek is.

EFOP-3.7.1-17 - Aktívan a tudásért

A hátrányos helyzetű felnőttek társadalmi felzárkózásának legjelentősebb akadályja, a felzárkózási kezdeményezések legjelentősebb gátja az alapvető kompetenciákban tapasztalható hiányosságok. A szakértői becslések szerint 3-400 000 magyar felnőtt funkcionálisan analfabéta, elhelyezkedési esélyeik az alapvető szövegértési, számolási, írási, probléma megoldási nehézségeik miatt elenyészőek. Ezért a projekt ezeket a hiányokat igyekszik képzésbe vonással csökkenteni.

Az „Aktívan a tudásért” projekt 25000 ember részére nyújt társadalmi felzárkózási lehetőséget. 12000 fő képzésbe vonását valósítja meg a toborzás, a kompetencia felmérések eredményeként. A képzések alapkompétencia fejlesztést céloznak, illetve az iskolázottsági szint növelését általános iskolai osztályok befejezésének lehetőségével (5-8. osztály), szakmai alapozó képzéseket biztosít a projekt a munkáltatói igények alapján a feldolgozóipar, a szociális, gyermekvédelmi ágazat, illetve az építőipar, mezőgazdaság területén. A szakmai alapozó képzések része a munkakipróbálás a munkáltatói igények alapján legalább 500 fő részére. Cél, hogy a képzéseket legalább 10000 hátrányos helyzetű felnőtt sikeresen elvégezze. A képzésben résztvevők megélhetési támogatást és útiköltség térítést kapnak. A fejlesztés lépései:

- Projekt előkészítés, megvalósíthatósági tanulmány készül,
- Projekt előkészítés, közbeszerzések,
- Toborzás módszertanának kidolgozása
- Toborzás. A toborzáshoz legalább 1700 toborzási rendezvényt tervezünk, annak érdekében, hogy a projektbe bevonnival kívánt 25000 fő elérhető legyen. A toborzást a projekt 48 hónapos megvalósítási időtartama alatt folyamatos.
- Foglalkoztatókkal kapcsolatos módszertan kidolgozása,
- Foglalkoztatási lehetőségek feltérképezése,
- Foglalkoztatásba való átsegítés,
- Foglalkoztatók érzékenyítése,
- Szakmai megvalósítók felkészítésének előkészítése,
- Szakmai megvalósítók kiválasztása, foglalkoztatása,
- Szakmai megvalósítók képzése,
- Képzés-szervezői feladatok ellátása,
- Kompetenciamérés módszertanának, eszközeinek kidolgozása,

- Célcsoport bemeneti kompetenciamérése 25000 fő bemeneti kompetenciájának mérése, mely alapján egyéni fejlesztési tervben rögzítésre kerül a felzárkózás lehetséges útja.
- Célcsoport kimeneti kompetenciamérése. A képzést sikeresen befejezők, legalább 10000 ember kimeneti mérésével a projekt hozzáadott értékének validálása készül el.
- Képzési szakaszokat követő kompetencia-felmérés teljesítmény-értékelés,
- Képzési programok kidolgozása, engedélyezése,
- Tananyagok kidolgozása előállítás,
- Képzéshez szükséges eszközök beszerzése,
- Toborzáshoz, kompetenciaméréshez, képzéshez szükséges termék biztosítása,
- Célcsoport felzárkóztató képzése, általános iskolai osztály befejezésével. Mintegy 1200 fő iskolázottsági szintjének növelése, legalább egy osztállyal (az 5-8. osztály elvégzésével).
- Célcsoport képzése, alapkompentencia-fejlesztés. A legnagyobb létszám bevonását ebben a programban valósítják meg, mert ez a legáltalánosabb igény. Még azok számára is fejlesztési lehetőséget nyújt, akik rendelkeznek befejezett iskolai végzettséggel, de régóta nem tanultak, így a korábbi esetleg hiányos kompetenciáik pótolhatók.
- Célcsoport szakmai alapozó képzése. A projekt az elsődleges munkaerő-piac igényeire válaszokat kíván nyújtani, az alacsony iskolázottságúak részére a kvalifikált munkaerőt nem igénylő álláshelyek is felkészítést igényelnek. A megjelenő igények szerinti szakirányokra összeállított képzési program kerül kidolgozásra.
- Célcsoport munkagyakorlaton történő fejlesztése. A szakmai alapozó képzés részeként a konkrét munkáltatónál szervezett gyakorlati képzés során a résztvevők kipróbálhatják magukat munkavállalói helyzetben is.
- Utazási költségek térítése.
- Megélhetési támogatás biztosítása.
- Pszicho-szociális, mentálhigiénés támogató szolgáltatások szervezése.
- Motivációt erősítő tevékenységek. A fejlesztés megvalósításához szükséges lépések részletesen a megvalósíthatósági tanulmányban kerülnek bemutatásra.

EFOP-1.2.7-16 - Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása

A beavatkozás célja olyan komplex programok támogatása, amelyek az ellátottak önfenntartó képességét és családi életre való felkészítését, továbbá a vér szerinti és nevelőszülői családjaik bevonását, illetve felkészítését is célozza annak érdekében, hogy a gyermekek és a fiatalok lehetőségei az élet minél szélesebb területén bővíthessenek. Cél a napi ellátásba beépülő hosszútávon fenntartható, jó gyakorlattá váló programok támogatása, melyek szerves részét képezik az ellátottak egyéni gondozási – nevelési tervének, és lehetőség szerint beépülnek a támogatást igénylő intézmény szakmai programjába.

"Maradj talpon!"- önálló életkezdés feltételeinek javítását célzó komplex program

A pályázat az EFOP-1.2.7-16 - Gyermekvédelmi szakellátásban, javítóintézetekben elhelyezettek önálló életkezdési feltételeinek javítása pályázati felhívás keretében került benyújtásra. A nyertes projekt összköltsége 24 918 565 Ft, megvalósítása helyszíne Eger Megyei Jobú Város, a projektgazda pedig a Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat. A program arra a gyermekvédelmi szakellátásban élők egyik

súlyos problémájára kíván választ kínálni. Az ilyen jellegű élethelyzetbe került embereknél ugyanis sérül az önálló életvitelhez szükséges motiváció és a sikeres társadalmi beilleszkedés esélye, mindez életvezetési problémákat szül. A kihívás sokrétű beavatkozási rendszert kíván, a legfőbb cél természetesen az állami gondoskodásban élő gyermekek önálló életkezdéséhez és a sikeres családi életük megteremtéséhez szükséges szociális kompetenciák megfelelő szintű átadása, valamint a társadalomba, családba történő reintegrációs folyamat elősegítése. Mindemellett szükséges a szülők bevonása is.

A projekt a szükségletfelmérést követően 3 fő tématerületet határozott meg. Az egyes projektelemegek tehát az önálló életre való felkészítést, a megfelelő életvitel elérését, az egészséges, szenvedélybetegségektől, függőségektől mentes életmód kialakítását, valamint a családi kapcsolatok erősítését, végül a szakellátásból való mihamarabbi kikerülést sikeres családi élet megélését hivatottak elősegíteni. A fejlesztés hatásterületeinek megfelelően, a gyermekeket tematikailag egymásra épülő, egymáshoz szorosan kapcsolódó programokkal kívánja fejleszteni. Ennek érdekében „Boldog leszek!” címmel a jövőkép kialakítását támogató csoportfoglalkozásokon, valamint a „Lépéselőnyben” elnevezésű tanulási technikák megismerését, elsajátítását célzó tréningben vehetnek részt a célcsoport tagjai. A hatékony kommunikáció elsajátítása, a pénz- és alapvető gazdálkodási ismeretek megszerzése egyaránt lényeges mind a tanulás, mind a munkavállalás terén, hiszen a gyermek ezzel tudja biztosítani jövőjét. A „Szó-beszéd,” című kommunikációs tréning, az ehhez kapcsolódó „Ebcson t beforr!” kutyaterápiás foglalkozások, a „Financia hódító” – pénzkezelési tábor, illetve a „Gazdálkodj okosan!” elnevezésű csoportfoglalkozások erre megfelelő lehetőséget adnak. Az esélyegyenlőség elvét figyelembe véve tehetséggondozó, kreatív foglalkozás keretében „Népi alkotótábort,” indultak, mely a megfelelő szakmaválasztásban segítheti neveltjeinket. Ezekon túlmenően „Mesevilág” címmel meseterápiás foglalkozás ad lehetőséget a lelki sérülések oldására, a sorsfordítás lehetőségeire, a jövőkép meghatározására. A „Színház az egész világ!” című színházszótábor komplex programja a kulturált szabadidős tevékenységek megismerésén, kreatív műhelyekben való alkotáson és egy gálaműsor színpadi előadásán túl elsősorban a megfelelő családi pénzgazdálkodás terén fejleszti a fiatalokat. A testi-lelki egészségre káros hatásokat „Magánélettan” elnevezésű szexuális felvilágosító és a „Mindennapi függőségeink” címmel szenvedélybetegségekkel kapcsolatos ismereteket célzó foglalkozások és előadások keretében ismerhetik meg a résztvevők. Az alternatív színházi előadások mind az internetes („I’m online” c.), mind a szexuális zaklatás („Kérsz teát?” c.), áldozattá válás esetében tényfeltáróak, a megelőzés fontosságát hangsúlyozzák, valamint a segítségkérés/adás tekintetében is alternatívákkal szolgálnak. Ezzel egyidejűleg 2 kiadvány elkészítésére kerül sor, mely az előbb bemutatott témákban felvilágosító jelleggel bírnak. A tájékoztatók az intézmény gyermekei és dolgozói körében terjeszthetők. A preventatív jellegű „Ne szívd mellre!” című drogpreevenációs ülések zárt csoportban, egyéni élményfeldolgozásra épülnek, megadva ezzel az aktív szerhasználóknak a gyógyulás lehetőségét. Végül, de nem utolsó sorban esélyt teremtünk a familiáris viszonyok erősödésének, a konfliktusok rendezésének és a családok újraegyesítésének. Ezt célozva egész napos rendezvények, - mint például a „Családi élményeim a Kerekerdőben” című program - eredményezik a szabadidő hasznos eltöltését, illetve új ismeretek, közösségi, családi élmények átélését az állami gondoskodásban, gyermekotthonokban és nevelőszülői hálózatban élő gyermekek és vér szerinti szüleik számára. A „Családi ki mit tud?” Az egyéni tehetséggondozáson túl lehetőséget ad a szülő-gyerek együttműködés, a tolerancia kialakítására is. A családi viszonyok javítását az ünnepek közös megélése is hatványozhatja, mely egy „Mikulásváró ünnepség” keretében valósulhatna meg. A 22 hónap időtartamú projekt megvalósításával a feltárt problémák megoldásaként a célzott

programok, tevékenységek által pozitív hatással lehetünk a fiatalok és szüleik életére, megadva nekik az esélyt fiatal felnőttként az önálló életkezdés és sikeres családi élet lehetőségéhez.

EFOP-2.2.14-17 - Nevelőszülői hálózatok infrastrukturális és szakmai fejlesztése

A beavatkozás abból az alapvetésből indult ki, hogy a nevelőszülői családok sokféle gondozási, nevelési, fejlesztési igényű gyermek egyidejű ellátásához szükséges, az adott nevelőszülői hálózat valamennyi férőhelyének korszerűsítését szolgáló feltételek biztosításának megvalósítása a nevelőszülői hálózatok infrastrukturális és szakmai fejlesztésén keresztül a gyermekek intézményes elhelyezésének elkerülése érdekében.

"A család, ahol élünk" - a nevelőszülői hálózatok infrastrukturális és szakmai fejlesztése

Nevelőszülői hálózatunkban dolgozó nevelőszülők magas százaléka egy munkahellyel rendelkezik. Azt a feladatot vállalta magára, hogy a nap 24 órájában a rábízott gyermekek ellátását, nevelését végzi. Munkájuk sokszor terhelt, feszültséggel teli, ugyanis egy-egy új gyermek érkezése, egy új életszakasz problémái őket is kihívások elé állítják. Tapasztalat azt mutatja, sokszor a gondozási, ellátási feladatok olyan terhet rónak rájuk, saját családjuk ellátása mellett, hogy idő szűkében egyre kevesebb energia juthat arra, aminek a legfontosabbnak kellene lennie, a gyermekkel eltöltött időre. A Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ És Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat megpályázott és 49 056 951 Ft támogatási összegből megvalósuló pályázat élethelyzetük minőségének javítására ad lehetőséget. Ezért leginkább az érintettek megkérdezésével kezdődött a projekt igényfelmérése. A projektgazda azt tapasztaltuk, hogy a nevelőszülői háztartásokra nagy terhet ró a megemelkedett gyermekanyag ellátása. Az előzetes igényfelméréssel maguk a családok határozták meg, a napi ellátás során, milyen háztartási eszközök, és fejlesztő játékok segítenék leginkább a munkájukat. A hálózaton belül nagy igény mutatkozott még a belső tréningekre és szupervízióra. A nevelőszülők alapvetően nyitottak a képzési lehetőségekre, melyek közül a projekt a tréningeket helyezte előtérbe, ami a működési feltételükhöz szükséges kreditpontok megszerzéséhez segíti őket. Ezekhez a képzésekhez és tréninghez belső és külső szakemberek kerültek meghívásra. A tréning témájaként – annak kiemelt szerepe miatt – az örökbefogadást választotta a projektgazda. Hiszen egyre nő az igény a gondozó nevelőcsaládok általi örökbefogadásra. Az elmúlt időszakban megnövekedett a gyermekvédelmi szakellátásba bekerülő gyermekek száma. Heves megyében működő gyermekotthonok és nevelőcsaládok kapacitása véges. A nagy számok törvénye alapján a beutalások megnövekedett számával párhuzamosan a nevelőszülőktől történő örökbe fogadások száma is emelkedett az utóbbi időben. Az örökbe adások jelentős része nevelőcsaládokból történik, így fontossá vált, hogy a nevelőszülőtől örökbe fogadó szülőkhöz való átgondozás, illesztés folyamata kellő tudatossággal, felkészültséggel történjen. A hálózat egy telephelyen a Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat épületében az intézmény részeként működik. Az épület 15 éve felújításra került, de az irodabútorok és a számítástechnikai eszközpark elöregedett, korszerűtlen volt, a nyomtatóeszközök mennyiségi hiányt mutattak, a számítógépek koruk miatt gyakran meghibásodtak, így előfordult, hogy 2-3 fő használ egy számítógépet. Az irodai bútorok hiányosak voltak, a székek pedig elhasználódtak. További igényként merült fel a laptopok beszerzése a hálózat szakemberei számára. Az intézmény földszintjén található egy 30 m²-es terem, kiszolgáló helyiségekkel, melyben a 60 órás képzéseket, nevelőszülői tréningeket, osztályértekezleteket, különböző intézményi rendezvényeket tartanak. Ez a terem felszerelésre kerül az oktatáshoz elengedhetetlen,

korszerű technikai eszközökkel. A hálózat korábban nem rendelkezett projektorral, lappal, vetítővászonnal, flipchart táblával, oktatószékekkel, ami megkönnyíthette volna az érintettek oktatását, ez is pótlásra került.

EFOP-3.1.2-16 A pedagógusok módszertani felkészítése a végzettség nélküli iskolaelhagyás megelőzése érdekében

A felhívás célja a végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó stratégia prevenciós célú beavatkozásainak megalapozása, míg az intervenciós és a kompenzációs célú beavatkozások az EFOP 3. prioritási tengelyében meghirdetendő egyéb felhívások keretében fog megtörténni.

A felhívás keretében a prevenciót az alábbi beavatkozások szolgálják:

- az iskolai lemorzsolódás megelőzésére alkalmas, tanulást támogató pedagógiai módszerek kidolgozása, és elterjesztése az alap- és középfokú oktatásban résztvevők számára
- a pedagógiai szemléletváltás elősegítését szolgáló pedagógusképzési és továbbképzési tartalmak megújítása

A köznevelés módszertani megújítása a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése céljából

A projekt kiemelt megvalósítói főkezdvezményezettként az Eszterházy Károly Egyetem konzorciumi partnerként az Oktatási Hivatal, a Pécsi Tudományegyetem, az Eötvös Loránd Tudományegyetem, a Szegedi Tudományegyetem, a Debreceni Egyetem, a Nyíregyházi Egyetem és a Miskolci Egyetem. A megvalósítás keretösszege 9 860 000 000 Ft.

Magyarország az Európa 2020 Stratégia keretében vállalta, hogy 2020-ig 10 %-ra csökkenti a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányát. Jelen kiemelt projekt megvalósításával elsősorban közvetlenül a köznevelési intézmények szintjén van lehetőség beavatkozni a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésébe, helyi szintű, az igényeknek megfelelő programok kidolgozásával, a végrehajtás segítségével, ellenőrzésével.

A projekt keretében Komplex Alapprogram és modellértékű programok kerülnek kidolgozásra. Az EFOP 3.1.2-16 Komplex Alapprogram az Egri Tankerületi Központ fenntartásában működő 18 intézmény 30 feladatellátási helyén került bevezetésre. A Komplex Alapprogram olyan elvek és módszerek együttese, melynek középpontjában a tanulók komplex személyiségfejlesztésére fókuszáló logika-, testmozgás-, művészet-, digitális és életgyakorlat-alapú tanulástámogató alapprogramok állnak, heterogén tanulócsoportokban, differenciált képességfejlesztés megvalósításával.

A modellértékű programok olyan helyi igényekre reagáló módszertani fejlesztések, amelyek fókuszálnak a heterogén tanulócsoportok nevelését-oktatását segítő módszerek fejlesztésére, elterjesztésére az iskolai lemorzsolódás megelőzése érdekében. A tanulást támogató pedagógiai módszerek kidolgozása és elterjesztése az alap- és középfokú intézményekben egyaránt megvalósulhat.

A projekt eredményeként:

- A módszertani fejlesztésbe a projekt 1500 intézményt von be (ebből pl. 25 a Hatvani Tankerületi Központ fenntartásában működik).
- A projekt során létrejön 7 db, a módszertani fejlesztéshez kapcsolódó, akkreditált pedagógus-továbbképzés.
- Az új képzési módszertant alkalmazó intézmények száma 300.
- A projekt során megvalósul 35 000 pedagógus továbbképzése

EFOP-3.1.5-16 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása

A felhívás célja, hogy a területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszer fejlesztése által és ágazati, helyi közösségi együttműködések hozzájárulásával olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok támogatását valósítja meg, amelyek a köznevelés intézményrendszer széles spektrumát fedik le az óvodától a középiskoláig. A fejlesztés eredményeként a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentésére irányuló intézkedésekhez kapcsolódóan egyrészt preventív, minőségi és befogadó koragyermekkorai nevelést támogató tevékenységek valósulnak meg óvodai feladatellátási helyeken, másrészt a tanulói lemorzsolódás megakadályozása érdekében a kiválasztott, végzettség nélküli iskolaelhagyással veszélyeztetett, illetve szegregáltan oktató és az országos kompetenciaméréseken alulteljesítő köznevelési intézményekben. Ezen programok által csökken a tanulók lemorzsolódási kockázata, hozzásegítik a tanulókat végzettségek, a munkaerőpiacon nélkülözhetetlen és hasznosítható kompetenciák és a 21. századi készségek megszerzéséhez, továbbá biztonságos és befogadó iskolai környezetet teremtenek. A kiemelt projekt hozzájárul a minőségi neveléshez-oktatáshoz való hozzáférés javításához, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint a szakemberek fejlesztésével – az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósításához.

A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása

A projekt az Oktatási Hivatal végrehajtásában 12 900 000 000 Ft elnyert támogatási összegből valósul meg. A korai iskolaelhagyók számának csökkentése az Európa 2020 Stratégia kulcsindikátora. Hazánk vállalása, hogy 2020-ig 10%-ra csökkenti az arányt. A stratégia célkitűzéseire illeszkedve a kiemelt projekt célja: ágazati, helyi közösségi együttműködések kialakítása által olyan komplex és célzott intézményfejlesztő programok megvalósítása a bevont köznevelési intézményekben, amelyek által csökken az ott tanulók lemorzsolódási kockázata, hozzásegítik a tanulókat végzettségek, a munkaerőpiacon nélkülözhetetlen és hasznosítható kompetenciák megszerzéséhez, továbbá az Oktatási Hivatal által működtetett területi és helyi szintű pedagógiai szakmai szolgáltató rendszer fejlesztése.

A projekt eredményeként:

- 450 köznevelési intézményben (ebből 14 intézmény, 17 feladatellátási helye az Egri Tankerületi Központ fenntartásában működik) komplex és differenciált alapú intézményfejlesztés révén javul a minőségi neveléshez-oktatáshoz való hozzáférés;
- a köznevelési intézmények egymástól való tanulása, a köznevelési intézmények partneri kapcsolatai megerősödnek és fejlesztésre kerülnek, jó gyakorlatok adaptálhatóvá válnak;
- a végzettség nélküli iskolaelhagyással veszélyeztetett tanulókhöz kapcsolódó pedagógiai szolgáltatás kínálat fejlődik,
- az Oktatási Hivatal területi és térségi pedagógiai szakmai szolgáltatásai és módszertani kínálata bővül;
- a befogadó nevelés-és oktatásszervezés megteremtéséhez kapcsolódó intézkedések a hozzá kapcsolódó eljárások, képzések modellezhetővé válnak.

EFOP-3.1.6- A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése

A felhívás célja a súlyos és halmozottan fogyatékos gyermekeket ellátó intézmények szakmai fejlesztésének támogatása, a családok kompetenciáinak erősítése, a társadalmi elfogadás elősegítése, valamint a pedagógiai szakszolgálati intézmények és utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok fejlesztése.

A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése az Egri Tankerületi Központ intézményeiben

Az Egri Tankerületi Központ 237 000 000 Ft összegű vissza nem térítendő támogatást nyert az Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program EFOP-3.1.6-16 kódszámú, „A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése az Egri Tankerületi Központ intézményeiben” című felhívásra benyújtott pályázatával. A projekt az Európai Unió támogatásával valósul meg, és négy Heves megyei intézmény, a Benedek Elek Általános Iskola, Szakiskola és Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, az Egri Mlinkó István Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola és Kollégium, az Egri Szalpartai Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-oktatást Végző Iskola és Kollégium, illetve a Heves Megyei Pedagógiai Szakszolgálat fejlesztését támogatja. A támogatás mértéke 100%.

Az Egri Tankerületi Központ a Széchenyi 2020 program részét képező projekt megvalósításával hozzájárul a súlyos és halmozott fogyatékossgal élő gyermekeket ellátó intézmények szakmai fejlesztéséhez, a családok kompetenciáinak erősítéséhez, az integrált nevelés-oktatáson keresztül a nagyobb társadalmi elfogadás elősegítéséhez, valamint támogatja az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózatok működését. A fejlesztés javítja az intézmények szakmai eredményességét, az érintett családok pedagógiai szolgáltatásokhoz történő hozzáférését. A pedagógiai szakszolgálatokkal való kapcsolattartás lehetőségeinek szélesítése, a szakszolgálatok által végzett ellátás, mint például a korai fejlesztés, a nevelési tanácsadás, logopédiai és konduktív pedagógiai ellátás, minőségének emelése a nevelési-oktatási folyamat során felmerülő számos problémára több megoldási lehetőséget nyújthat. Az intenzív fejlesztés, tanácsadás, a gyermekekkel kapcsolatba kerülő társszakmák képviselőivel kialakított szoros együttműködés fontos szerepet játszik a tanulók problémamentes előre haladásában és a család szerepének erősítésében. Ezen túlmenően a pedagógiai szakszolgálat – segítő funkcióival - számos olyan rizikótényezőt képes megszüntetni, amelyek csökkenthetik a végzettség nélküli iskolaelhagyók számát. Az Egri Tankerületi Központ infrastrukturális és szakmai fejlesztésekkel segíti a fenntartásában működő intézmények és pedagógusok mindennapi munkáját, és mindent megtesz annak érdekében, hogy a jövőben is minőségi, korszerű szolgáltatásokkal biztosítsa az érintett gyermekek ellátását.

A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Hatvani Tankerületben.

A köznevelés esélyteremtő szerepének erősítése a Hatvani Tankerületben címmel indult projekt egy gyöngyösi és egy hatvani általános iskolában. A megvalósításra 90 millió Ft támogatást nyertek az intézmények a sajátos nevelési igényű tanulók integrációjára, a program 2021. februárjáig tart. A támogatásban részesülő intézmények a Hatvani Lesznai Anna Óvoda, Általános Iskola, szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény valamint a gyöngyösi Petőfi Sándor Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény. A program kedvezményezettjei, a sajátos nevelési igényű diákok egy csoportja a súlyosan, halmozottan fogyatékos gyerekek, akik állandó felügyeletet, megsegítést igényelnek.

Ellátásuk 1993-ig kimondottan fizikai szükségletek kielégítésére irányult, de ezt követően a köznevelésre való beillesztés a megmaradt funkciókra történő fejlesztés került előtérbe. Módszerek kidolgozása, elterjesztése, a gyógypedagógiai intézmények szakmai szerepének megerősítése, konduktori hálózat megerősítése a további cél. A hatvani intézményben is többek között terápiás eszközök, alternatív eszközök vásárlására, tanfolyamokon és kirándulásokon való részvételre fordítják az összeget. A két intézmény 90 000 000 Ft támogatásból valósíthatja meg a projektet.

Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv

A Heves Megyei Közgyűlés 2019. április 26-i ülésén, 17/2019. (IV.26.) számú határozatának megfelelően Heves megyei családok, családalapítás előtt állók, gyermekvállalást tervező és gyermeket nevelő szülők megbecsülése érdekében szükségesnek tartja és támogatja a Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv részletes kidolgozását, tartalmi elemeinek végrehajtását. A Heves megyében élő családok segítése érdekében tájékoztatásra és szemléletformálásra irányuló program hét konkrét intézkedést tartalmaz.

1. Családvédelmi és támogatási intézkedésekre vonatkozó információkról tájékoztató dokumentumokat készítenek és juttatnak el a célcsoportok, kifejezetten a frissen házasulandók, gyermeket váró és kisgyermekes szülők részére, valamint a www.hevesmegye.hu elektronikus dokumentumtárába is feltöltik ezeket, ahol részletekbe menően elérhetőek lesznek az adott intézkedésekhez kapcsolódó iratminták, kitöltendő dokumentumok listái, kitöltési segédletei.
2. A hazai önkormányzatok, valamint civil szervezetek családvédelmi, családtámogatási tevékenységeit, mint jó gyakorlatokat térképeznek fel, majd az elemzést és összesítést követően, azokat ötletadóként ajánlják a Heves megyei önkormányzati és civil szereplők figyelmébe.
3. Megalapítják a Heves Megyei Családokért díjat, melyet azok a megyében működő települési önkormányzatok, intézmények, civil és gazdálkodó szervezetek, valamint magánszemélyek kaphatják, akik a döntéseik meghozatala, fejlesztéseik megvalósítása, mindennapi működésük, tevékenységük során figyelembe veszik és alkalmazzák a családok életét könnyítő, támogató szempontokat, amik alapján érdemesek az elismerésre.
4. A Heves Megyei Szolgáltatási Út Térkép készítése során kiemelten veszik figyelembe a megyében élő családok szolgáltatásokhoz való hozzáférését és a szolgáltatási hiányosságok feltérképezését. Az elkészült, hiánypótló Heves Megyei Szolgáltatási Út Térkép dokumentuma így alapul szolgálhat a jövőbeli felzárkóztatást és a családok védelmét célzó projektek központi, valamint megyei szintű tervezéséhez.
5. A Heves Megyei Önkormányzatra, mint a területfejlesztés területi szereplőjére, kiemelt feladat és felelősség hárul a 2021-2027-es uniós fejlesztéspolitikai ciklus Heves megyére vonatkozó forrásainak és fejlesztéseinek megtervezésében. A Heves Megyei Családvédelmi Akcióterv keretei között a következő uniós fejlesztési ciklus területi operatív programjának, azon belül Heves megyére vonatkozó tartalmának előkészítése során hangsúlyosan képviselik a megyénkbeli családok érdekeit, a családok élet- és munkalehetőségeit szolgáló fejlesztések fókuszba helyezése révén.
6. A számos családbarát fejlesztési lehetőséget kínáló Magyar Falu Program pályázatainak benyújtásában és a projektek menedzselésében kínálnak szakmai segítséget a Heves megyei települések önkormányzatai számára.

7. A testület döntése szerint az érintett hatóságok, intézmények, települési önkormányzatok, szakmai és civil szervezetek bevonásával létrehozzák és működtetik a Heves Megyei Családvédelmi Kerekasztalt.

A családvédelmi akcióterv keretében benyújtható támogatások – lakossági tájékoztatás

Milyen állami segítséget kaphat egy házaspár a Családvédelmi Akcióterv keretében. Ebben a témában tartottak lakossági tájékoztatót a Heves Megyei Család és KarrierPONT-ban 2019. szeptember 25-én. A tájékoztatót Szabó Andrea Judit lakossági hitelszakértő tartotta. A fórum az alábbi, állami támogatások kapcsán felmerülő kérdésköröket érintette.

A Családi otthonteremtési kedvezmény (CSOK) tekintetében a következő témákat érintette a tájékoztató: jogosultság feltétele, igénylés menete, a támogatás folyósítása.

A Falusi CSOK témájában a fórum arra kereste a választ ki és mire igényelheti meg a támogatást, illetve milyen eltérő jogosultsági feltételei vannak a falusi CSOK igénylésnek?

A Babaváró Támogatás részleteit illetően bemutatásra került az igénylők köre, az igénylés határideje, a kérelem benyújtásának menete, tisztázásra kerültek a jövedelmet illető kérdések, illetve a feltétel teljesítésének elmaradásakor beálló következmények is vázolásra kerültek.

A Nagycsaládosok Autóvásárlási Támogatásának tematikájában az előadó szintén lehatárolta a kedvezményezettek körét. Fontos kérdésként merült fel, hogy mely típusú gépjárművek esetében áll fenn a támogatás. Végül a vásárláskor igényelhető kedvezmények mértéke is az előadás sarkalatos témáit bővítette.

TOP-1.4.1 A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével

A felhívás – összhangban a kormányzat intézkedéseivel – célul tűzte ki a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatását, többek között a kisgyermekes szülők munkaerőpiacra történő visszatérésének elősegítését a gyermekellátási szolgáltatások fejlesztése által. A gyermekjóléti alapellátások közül a bölcsődei ellátási formákhoz (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítását és a szolgáltatások minőségének fejlesztését szolgáló felhívás fő célja a kisgyermeket nevelők munkavállalásának támogatása, a családok segítése, különösen a leghátrányosabb helyzetű térségekben lévő gyermekek minél korábbi életkorban történő megsegítése. A felhívás a 3 éves kor alatti gyermekek napközbeni elhelyezését és a 3-6 éves gyerekek óvodai elhelyezését támogatja. A felhívás az intézményes fejlesztéseken túlmenően (például bölcsőde, mini bölcsőde, óvoda-bölcsőde, mint többcélú intézmény) támogatja a rugalmasabb és egyszerűbb működési feltételekkel létrehozható bölcsődei ellátási forma – családi bölcsőde – fejlesztését is annak érdekében, hogy a helyi igényeken alapuló leghatékonyabb megoldást lehessen kialakítani az adott térségben, illetve településen.

Heves megyében számos - a 2014-2020 fejlesztéspolitikai időszak Terület- és Településfejlesztési Operatív Programja (TOP) keretében megvalósuló - fejlesztés segíti a családok mindennapjait a kisgyermekes családokat érintő intézményhálózat korszerűsítésén, kapacitásbővítésén keresztül. A TOP-1.4.1 kódszámú, „A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével” című felhívás egyrészt a bölcsődei (bölcsőde, mini bölcsőde, családi bölcsőde), másfelől az óvodai ellátás fejlesztését célozta. A felhívás támogatja a nevesített alapellátásokhoz való jobb hozzáférést, a szolgáltatások minőségi fejlesztését, a kisgyermeket nevelők munkavállalását, különös tekintettel a hátrányosabb helyzetű térségekre. A konstrukció lehetőséget nyújt a meglévő intézmények esetében férőhelybővítésre, átalakításra, felújításra, indokolt esetben új intézmény létesítésére, udvar, játszóudvar korszerűsítésére, illetve szocializációt, fejlesztést,

mozgást elősegítő helyiségek, főzőkonyha kialakítására, felújítására. Az infrastrukturális korszerűsítések mellett a projektgazdának módjában áll az elnyert pályázat segítségével bútorok, udvari játékok, fejlesztő eszközök és informatikai berendezések, szoftverek beszerzésére is. Heves megyében a TOP-1.4.1-5, illetve a TOP-1.4.1-16 felhívások által biztosított források felhasználásával összesen 41 településen kezdődhetnek meg bölcsődéket és óvodákat érintő fejlesztések a megítélt majd 3,4 milliárd forint támogatási összegből.

TOP-5.1.2-15-HE1 - Helyi foglalkoztatási együttműködések

A konstrukció célja, hogy a helyi szinten létrejövő és/vagy már működő foglalkoztatási együttműködések, partnerségek (paktumok) hozzájussanak azon forrásokhoz, melyek segítségével - kialakított stratégiájuk mentén - képzési és foglalkoztatási programjaikat megvalósíthatják. Ezen intézkedésével a Kormány támogatja az együttműködések, partnerségek azon tevékenységeit, melyek munkaerő-piacuk bővítéséhez, célcsoportjaik képzéséhez, elhelyezkedéséhez és a szereplők együttműködésének erősítéséhez szükségesek.

Helyi foglalkoztatási együttműködések Egerszalókon

Egerszalók az elmúlt évtizedben dinamikus fejlődésnek indult, melyhez a település fekvésének természeti adottságai (gyógyfürdő, bortermelés) és gazdag rendezvényprogramjai teremtenek alapot. A lakosság emelkedő tendenciát mutat. A település gazdasága a turisztikára és a vendéglátásra épül, mintegy 80 falusi vendéglátó működik. Szezonitásából fakadóan először a vendéglátó-ipari szakmák kapcsán jelentkezett problémaként a munkaerő-piaci kereslet és a kínálat találkozásának hiánya (a vendéglátásban a vállalkozások 11,4 %-a nem talál megfelelő munkaerőt). Az idegenforgalmi, vendéglátó szakmacsoportra kiemelten jellemző a lemorzsolódás. A projekt a Megyei Kormányhivatallal konzorciumi együttműködésben valósul meg. A paktumiroda Egerszalókon kerül kialakításra. A 60 000 000 Ft megítélt támogatási összegből megvalósuló projekt kiemelt célja a munkahelyek megtartása, helyi és térségi munkahelyek teremtése; a munkaerő-piaci szolgáltatások és vállalkozási tanácsadás rendszerének fejlesztése; a foglalkoztatási partnerségek és menedzsment kapacitások erősítése; az információáramlás javítása és a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának elősegítése. Közvetlen célcsoportot a mélyszegénységben élők és romák; a különböző társadalmi csoportokba tartozó fiatalok; nők; fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek; foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők; tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek; közmunkarendszerben lévő személyek; egyéb inaktív személyek; határ menti ingázók; létszámleépítésben érintettek; álláskereső; állásváltó; alacsony iskolai végzettségű személyek. A paktum szereplői részére elkészült a részvételi szándéknyilatkozat, valamint felkérésre került a megyei önkormányzat és a gazdasági kamara is.

Foglalkoztatási együttműködések támogatása a Füzesabonyi járásban

A 190 000 000 Ft támogatási összegből megvalósuló projekt a Megyei Kormányhivatallal konzorciumi együttműködésben kerül végrehajtásra Füzesabony Város Önkormányzata részvételével, ahol a paktumiroda kerül kialakításra. A fejlesztés elsődleges célja a munkahelyek megtartása által a lakosság helyben maradásának biztosítása, munkaképességük megteremtése, helyi és térségi munkahelyek teremtése; a munkaerő-piaci szolgáltatások és vállalkozási tanácsadás rendszerének fejlesztése; a foglalkoztatási partnerségek és menedzsment kapacitások erősítése, az információáramlás javítása; és a hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatásának elősegítése. A közvetlen célcsoport (50 fő) a mélyszegénységben

élők és romák; a különböző társadalmi csoportokba tartozó fiatalok; nők; fogyatékkal élők és megváltozott munkaképességűek; foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők; tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, közmunkarendszerben lévő személyek, egyéb inaktív személyek, határ menti ingázók, csoportok létszámleépítésben érintettek, álláskereső, állásváltó, alacsony iskolai végzettségű személyek. A projekt elsődleges célja a célcsoport munkaerő-piaci integrálása, foglalkoztatásának elősegítése, kereslet – kínált találkozásának megteremtése, beruházások generálása, működésük segítése. Foglalkoztatási paktum létrehozása. A paktum megállapodás területi szintjére vonatkozó helyzetelemzés, stratégia, igényfelmérések, munkaprogram készült. Az igényfelmérések megtörténtek pl. vállalkozói tájékoztató fórum szervezésével, az igényfelmérés, illetve a helyi igényekre történő igazodás megteremtése érdekében. Egyéb munkaerő-piaci tevékenységek, melyeket a megyei kormányhivatalon kívül, egyéb szervezetek is elláthatnak. A Helyi termék- vagy szolgáltatásfejlesztéshez kapcsolódó tevékenységek a Vidékfejlesztési Program figyelembevételével mentek végbe. A helyi paktumok földrajzi lehatárolása a helyi javaslatok alapján, a megyei önkormányzat és a megyei fejlesztési biztos által koordinált egyeztetések során alakult ki, oly módon, hogy a helyi paktumok között se legyen területi átfedés. A projekt keretében 18 fő részesül képzésben. Legalább 16 fő támogatott foglalkoztatásban, 8 fő munkatapasztalat szerzésben, 3 fő vállalkozóvá válási támogatásban részesül. Összesen 50 fő jelenti a közvetlen célcsoporttagok azon körét, akik valamilyen szolgáltatásban, képzésben vagy támogatott foglalkoztatásban részesülnek.

Foglalkoztatási együttműködések kialakítása a dél-hevesi térségben

A 309 995 170 Ft támogatási összegből megvalósuló projekt közvetlen célja, hogy egyrészt hozzájáruljon a foglalkoztatható munkaerő rendelkezésre állásához és minőségének, termelékenységének javításához (munkaerőpiac kínálati oldala), másrészt elősegítse a helyi gazdaság foglalkoztatási kapacitásainak bővítését (munkaerőpiac keresleti oldala), valamint a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalának összehangolása. A munkaerőpiac keresleti oldalt érintő tevékenységek (munkaerő kereslet bővítése) eredményeként új munkahelyeket teremtő beruházások valósulnak meg a térségben; új telephelyeket létesítenek a betelepülő vállalkozások, vagy már a térségben működő vállalkozások bővítik termelési kapacitásaikat. A projekt elsődleges célcsoportját (211 fő) a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű munkaképes korúak (álláskereső, megváltozott munkaképességűek, inaktív) képezik. A projekt Hevesi járás teljes területére, valamint a Hatvani és Gyöngyösi járáshoz tartozó települések egy részére terjed ki. A Hevesi járás az ország gazdasági-társadalmi szempontból egyik legfejletlenebb kistérsége, területi fejlettségére kapott pontszáma alapján a komplex programmal fejlesztendő járások közé tartozik. A járás 17 településéből 10 település jelentős munkanélküliséggel is sújtott település. A hosszabb ideje munkanélküliek elhelyezkedésének elősegítése sokkal nagyobb erőfeszítést igényel, hiszen egyszerre kell kezelni a hosszabb munka nélkül töltött idő rossz szignálja miatt adódó nehézségeket, mind az egyének mentális és motivációs problémáit. Emiatt kiemelten fontos képzéssel, támogatott foglalkoztatással és a munkában maradáshoz segítő intézkedésekkel megelőzni a tartós munkanélkülivé válást. A térség munkaerő állományát az országos átlagnál alacsonyabb iskolai végzettség jellemzi, amely a munkanélküliség, állástalanság egyik legfőbb oka, ezért különös hangsúlyt kell fektetni a képzésre, amelynek szakmai összetételét a térségben működő vállalatok szakember keresletéhez kell szabni. A fejlesztés tartalma a munkaerőpiac kínálati oldalának fejlesztése és a rendelkezésre álló munkaerő minőségének, foglalkoztathatóságának és termelékenységének növelése a térségi munkaerőpiacon keresett tudást, készségeket biztosító képzésekkel, a

munkavállalás segítése támogatott foglalkoztatással és egyéb álláskeresést elősegítő szolgáltatások nyújtásával. A munkaerőpiac keresleti oldalának fejlesztéséhez, a foglalkoztatás bővítéséhez a dél-hevesi térségben további – betelepülő vállalatok, illetve már a térségben működő nagyobb és kisebb termelők, szolgáltatók – beruházásai szükségesek, amelyet átgondolt, koordinált, professzionális befektetés-ösztönzési tevékenységgel kívánunk elősegíteni, ösztönözni.

Foglalkoztatási együttműködés Észak-Hevesben

A projekttel érintett területen megvalósuló helyi paktum projektben a Tarnalelesz Községi Önkormányzat konzorciumvezetőként, a Heves Megyei Kormányhivatal, Gyöngyöspata Város Önkormányzata és Egercsehi Község Önkormányzata pedig konzorciumi partnerként vesz részt. A 420 000 000 Ft támogatási összegből létrejött helyi paktum területi lefedettsége a következő településeket, járásokat érinti: Pétervásárai járás, Bélapátfalvai járás, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi, Gyöngyössolymos, Mátraszentimre, Egercsehi, Szúcs, Egerbocs, Hevesaranyos, Bátor. A területi lefedettség indokoltsága abban áll, hogy az Észak-Hevesi térségben kialakítandó helyi paktum esetében a paktum területi magját a két hátrányos helyzetű járás teljes egésze (Bélapátfalvai és Pétervásárai járások) alkotja, ezt kiegészítendő a paktum területe kiterjed a korábban a Bélapátfalvai kistérséghez tartozó öt településre (Egercsehi, Egerbocs, Bátor, Hevesaranyos, Szúcs) továbbá az 1225/2011. (VI.29.) Korm. határozat szerinti három Gyöngyösi járáshoz tartozó településre (Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi) is. A kialakult paktumterület földrajzi folytonosságát biztosítandó került a projektben Gyöngyössolymos és Mátraszentimre települések. A konzorciumvezető Tarnalelesz Község Önkormányzata és a konzorciumi partner önkormányzatok úgymint Gyöngyöspata Város Önkormányzata és Egercsehi Községi Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladataikat a 2012. január 1-jén hatályba lépett, „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján látják el. A Heves Megyei Kormányhivatal Magyarország foglalkoztatáspolitikai intézményrendszerének részeként számos szolgáltatással és támogatással igyekszik megkönnyíteni az álláskeresést és a munkába állást, valamint végzi az álláskeresői támogatások megállapításával és számfejtésével kapcsolatos feladatokat, részt vesz a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatok ellátásában, illetve konzorciumi partnerként részt vesz kiemelt Uniós munkaerő-piaci programok megvalósításában.

Nevezett projektnek a folytatása a TOP-5.1.2-16-HE1-2017-00003 azonosítószámú Foglalkoztatási együttműködés Észak-Hevesben II. ütem című projekt:

A projekttel érintett területen megvalósuló helyi paktum projektben a Szilvásvárad Községi Önkormányzat konzorciumvezetőként, a Heves Megyei Kormányhivatal és Sirok Községi Önkormányzat pedig konzorciumi partnerként vesz részt. A 306 180 000 Ft támogatási összegből létrejött helyi paktum területi lefedettsége a következő településeket, járásokat érinti: Pétervásárai járás, Bélapátfalvai járás, Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi, Gyöngyössolymos, Mátraszentimre, Egercsehi, Szúcs, Egerbocs, Hevesaranyos, Bátor. A területi lefedettség indokoltsága abban áll, hogy az Észak-Hevesi térségben kialakítandó helyi paktum esetében a paktum területi magját a két hátrányos helyzetű járás teljes egésze (Bélapátfalvai és Pétervásárai járások) alkotja, ezt kiegészítendő a paktum területe kiterjed a korábban a Bélapátfalvai kistérséghez tartozó öt településre (Egercsehi, Egerbocs, Bátor, Hevesaranyos, Szúcs) továbbá az 1225/2011. (VI.29.) Korm. határozat szerinti három Gyöngyösi járáshoz tartozó településre (Gyöngyöspata, Gyöngyöstarján, Gyöngyösoroszi) is. A kialakult

paktumterület földrajzi folytonosságát biztosítandó került a projektben Gyöngyössolymos és Mátraszentimre települések. A konzorciumvezető Szilvásvárad Község Önkormányzata és a konzorciumi partner Sirok Községi Önkormányzat kötelező és önként vállalt feladataikat a 2012. január 1-jén hatályba lépett, „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény alapján látják el. A Heves Megyei Kormányhivatal Magyarország foglalkoztatáspolitikai intézményrendszerének részeként számos szolgáltatással és támogatással igyekszik megkönnyíteni az álláskeresést és a munkába állást, valamint végzi az álláskeresési támogatások megállapításával és számfejtésével kapcsolatos feladatokat, részt vesz a közfoglalkoztatással kapcsolatos feladatok ellátásában, illetve konzorciumi partnerként részt vesz kiemelt Uniós munkaerő-piaci programok megvalósításában.

TOP-5.1.1-15-HE1 - Megyei szintű foglalkoztatási megállapodások, foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések

A felhívás célja, hogy a megyei önkormányzatok vezetésével, az egész megyére kiterjedően létrejövő és/vagy már működő foglalkoztatási együttműködések, partnerségek (paktumok) hozzájussanak azon forrásokhoz, melyek segítségével - kialakított stratégiájuk mentén - képzési és foglalkoztatási programjaikat megvalósíthatják. Ezen intézkedésével a Kormány támogatja a megyei és helyi szinten kialakult foglalkoztatási együttműködések, partnerségek azon tevékenységeit, melyek munkaerő-piacuk bővítéséhez, célcsoportjaik képzéséhez, elhelyezkedéséhez és a szereplők együttműködésének erősítéséhez szükségesek.

Heves Megyei Foglalkoztatási Paktum a megyei foglalkoztatás fellendítésére

Az 1 491 000 000 Ft vissza nem térítendő támogatásból létrejött Heves megyei foglalkoztatási megállapodás célja, hogy a Heves Megyei Önkormányzat vezetésével, az egész megyére kiterjedően létrejövő foglalkoztatási együttműködés, partnerség (paktum) hozzájusson azon forráshoz, mely segítségével – a projekt megvalósítása során kialakított stratégia mentén – a konzorciumi partnereink bevonásával képzési és foglalkoztatási programokat valósítsunk meg. Ezen intézkedések segítik a megyei foglalkoztatási szint növelését, hozzájárulva a megye gazdaságának fejlődéséhez. A Heves megyében megvalósuló megyei paktum projektben a Heves Megyei Önkormányzat konzorciumvezetőként, a Heves Megyei Kormányhivatal, a Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft. és a Heves Megyei Térségfejlesztési Nonprofit Kft. pedig konzorciumi partnerként vesz részt. A projekt közvetlen célcsoportját azok az adott térségben munkát vállalni szándékozó, álláskereső hátrányos helyzetű személyek, közfoglalkoztatásból kilépők és inaktívak adják, akik a pályázati felhívásban meghatározott feltételek mentén bevonásra kerülnek a megyei paktum egyes programjaiba. A közvetlen célcsoport körébe tartoznak továbbá azok a megyei vállalkozások és foglalkoztatók, akik igényeiket megfogalmazva a paktum keretében részesülhetnek foglalkoztatási bértámogatásban, ezzel biztosítva a saját fejlődésüket. A projekt közvetett célcsoportja a projektbe bevont munkanélküli személyek közvetlen környezete, családja, végső soron a megye lakossága. Az együttműködés keretén belül működő Paktumiroda folyamatosan kapcsolatot tart és közvetít a Heves Megyei Kormányhivatal Foglalkoztatási, Munkaügyi és Munkavédelmi Főosztály, a Képző Intézmények, a Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, valamint a vállalkozások között. A megyei paktum, a helyi paktumok megalakulásától kezdve ellátja a velük kapcsolatos kooperációs, koordinációs és ernyőszervezeti feladatokat. A projekt megvalósítása során folyamatos a kapcsolattartás Eger Megyei Jogú Város paktumával is, ezzel is segítve a két projekt szinergiában történő megvalósulását.

Pénzügyi tudatosságra nevelő iskola pályázat (PM_PÉNZÜGYI_TUDATOSSÁG_2019)

A Kormány kiemelten fontosnak tartja a lakosság pénzügyi tudatosságának erősítését, amelyhez egységes szemlélet, irányítás és kidolgozott rendszer szükséges, ezért a lakosság pénzügyi tudatosságát fejlesztő stratégia (2017-2023) elfogadásáról döntött. A témában már létező programokat nemzeti szinten is össze kell hangolni, ennek érdekében a pénzügyi tudatosság fejlesztésének kormányzati centrumaként a PM került kijelölésre. A pályázat célja az általános és középfokú iskolákban tanuló diákok pénzügyi tudatosságának fejlesztését szolgáló programok támogatása azokon az alapítványokon és egyesületeken keresztül, amelyek alapító okiratban, illetve alapszabályban foglalt célja egy adott oktatási intézmény tevékenységének támogatása. A támogatás olyan tanórán kívüli iskolai programok megvalósítását kívánja segíteni, amelyek különböző tantárgyak (matematika, informatika, történelem, földrajz, életvitel) tematikájához kapcsolódnak és innovatív, gyakorlatorientált módszereket alkalmazva (pl. drámapedagógia, projektmunka, gamifikáció) járulnak hozzá a tanulók pénzügyi tudatosságához szükséges ismeretek és készségek elsajátításához és bővítéséhez. A pályázat útján lehetőség nyílik a tanórán kívüli programok megvalósításához szükséges megfelelő pénzügyi kompetenciával rendelkező szakértők (gyakorló pénzügyi szakemberek, pénzügyi-gazdasági felsőoktatásban tanuló hallgatók) bevonásának támogatására is. A pályázat keretösszege 20 millió Ft volt. A pályázat lezárult.

Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat kialakítása, működtetése

A Pénzügyi Navigátor Tanácsadó Irodahálózatot az Magyar Nemzeti Bank (MNB) hozta létre azzal a céllal, hogy abban az esetben is lehetőség legyen személyes ügyintézésre, ha valaki a fővárostól távol él és nem áll módjában felkeresni az MNB ügyfélszolgálatát. A megyeszékhelyeken működő irodák üzemeltetését a **pénzügyi intézményektől és szolgáltatóktól független civil partnerek** végzik. A tanácsadók járatosak a pénzügyi kérdések és problémák kezelésében, tudásukat és felkészültségüket oktatások és továbbképzések garantálják, amiről rendszeres vizsgákon kell számot adniuk. **Az ingyenes tanácsadások alkalmával részletes tájékoztatást nyújtanak a különböző szolgáltatások jellemzőiről, az egyes konstrukciók előnyeiről és kockázatairól, értelmezik az egyedi szerződéseket, segítenek a hivatalos okmányok, kérelmek megfogalmazásában és benyújtásában, illetve a megfelelő fórumokhoz irányítják a panaszos ügyekkel hozzájuk fordulókat.**

Az ország különböző megyeszékhelyein található – pályázati programok keretében, közbeszerzésen alapuló, nagyrészt civil szervezetek által működtetett – Pénzügyi Tanácsadó Irodahálózat irodái heti háromszor, továbbá az adott megyén belül, havonta legalább két alkalommal az általuk választott további településeken is megjelennek (kihelyezett ügyfélszolgálat). Kibővített ügyfélszolgálati tevékenységgel 2017-től 18 megyeszékhelyen (Budapesten az MNB működtet ügyfélszolgálatot) köztük Eger városában is fogadják a fogyasztókat. Az egeri Tanácsadó iroda címe: 3300 Eger, Hadnagy utca 6. II. emelet 34. Telefonszám: +36 70 607 2191 E-mail: eger@penzugyitanacsadoiroda.hu

Az MNB a pénzügyi fogyasztóvédelem erősítése és a fogyasztói jogok érélyes képviselete érdekében ingyenes pénzügyi tanácsadást végző irodahálózat bővítését és működtetését vállalta a pénzügyi tudatosságra nevelés, prevenció, fogyasztói döntések segítése, pénzügyi kultúra-fejlesztés, megalapozott döntéshez szükséges információk biztosítása érdekében.

Az Irodahálózat az alábbi, beazonosítható problémák megoldása vonatkozásában végzi el feladatát:

A felnőtt lakosság kevesebb, mint felének vannak kitűzött pénzügyi céljai, ami alacsony értéknek tekinthető. Ugyanakkor a pénzügyi céllal rendelkezők jellemzően tesznek is valamit a célok eléréséért. Az aktív megtakarítók olyan magatartást tanúsítanak, ami hozzásegíti őket zavartalan hétköznapi életvitelükhöz. Azok, akik képesek megtakarítani általában rugalmasabbak a pénzügyi sokkokkal szemben is, és sikeresebben el tudják érni kitűzött pénzügyi céljaikat is.

Általánosan jellemző a lakosság pénzügyi termékektől, szolgáltatásoktól való idegenkedése, a különböző pénzügyi lehetőségek összehasonlításának elmaradása, a tájékozódás nélküli, átgondolatlan pénzügyi döntések meghozatala, valamint az előrelátás hiánya, a kockázatok helytelen felmérése, továbbá a meglévő ismeretek alkalmazásának hiánya. Számos pénzügyi probléma abból adódik, hogy a pénzügyi szolgáltatások igénybevétele során előzetesen nem tájékozódnak megfelelően a szerződés tartalmáról, ezért nincsenek tisztában a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás jellemzőivel, illetve a jövőbeli kötelezettségeikkel sem.

A rendkívül magas készpénzforgalom visszaszorításával, a korszerű fizetési módok használatának további elterjesztésével komoly társadalmi szintű költségcsökkenést és makro hatást lehet elérni a gazdaságban, ezért a stratégia egyik fő kihívásként azonosította a lakosság ez irányú szemléletváltását.

A pénzügyi tudatosság fejlesztése, a pénzügyi kultúra terjesztése szükségszerűen nem csupán az alapinformációk átadására kell, hogy korlátozódjék, hanem az adaptációs képesség fejlesztését és az ismeretek használhatóságát kell, hogy célul kitűzze. Ennek megfelelően az elméleti képzés mellett nagy hangsúllyal a gyakorlati ismeretekre és a magabiztos, tényleges alkalmazásra kell fókuszálni.

A felnőtt lakosság körében a pénzügy kultúra – köztük a pénzügyi ismeretek - alacsony szintje kiemeli annak fontosságát, hogy az élet korai szakaszában, lehetőleg már az iskolában meg kell alapozni az ilyen jellegű kompetenciákat.

Innovációs és Technológiai Minisztérium – Kormányhivatal együttműködés a lakosság pénzügyi tudatosságának növelése érdekében

Az Állami Számvevőszék (továbbiakban ÁSZ) Pénzügyi Tudatosság Projektjének legújabb területe az együttműködési háló kialakítása a megyei kormányhivatalokkal. Ennek keretében az ÁSZ tájékoztató anyagai, az online és közösségi médiaplatformokon elérhető animációs kisfilmjei a kormányhivatalok ügyféltereiben is elérhetőek lesznek, Miskolc és Debrecenben után már Salgótarjánban is. Mindez hozzájárul a kormányhivatalokban ügyeiket intéző lakosság pénzügyi tudatosságának és közpénzügyi ismereteinek bővítéséhez, a magyar családok pénzügyi biztonságának erősítéséhez.

Az Állami Számvevőszék az elmúlt években társadalmi felelősségvállalásának kiemelt területévé tette a magyar lakosság pénzügyi tudatosságának fejlesztését, és jelentős erőfeszítéseket tett annak érdekében, hogy a lakosság pénzügyi, közpénzügyi, közteherviselési ismeretei bővüljenek, valamint ezzel párhuzamosan a (köz)pénzügyekkel kapcsolatos attitűdök és magatartásformák fejlődése is megvalósuljon. Az Országgyűlés 2014-ben határozatban ismerte el, illetve támogatta az ÁSZ ez irányú tevékenységét, törekvéseit.

Szem előtt kell tartani, hogy mind a hazai, mind a nemzetközi kutatások is bebizonyították azt, hogy a pénzügyi tudatosság fejlesztésére szükség van. Nem elégséges csupán az iskolások szemléletformálására hagyatkozni, szükség van a felnőtt korosztály pénzügyekhez kapcsolódó, gazdálkodási tudásának és tudatosságának fejlesztésére is.

Mindezeket figyelembe véve az Állami Számvevőszék kisfilmek segítségével szeretné növelni a pénzügyi kultúrát és tudatosságot az állampolgárok körében. Egy egész életen át kapcsolatban vagyunk a pénzzel. A helyes pénzügyi döntések meghozatalához elengedhetetlen a pénzügyi biztonság növelése és a gazdasági ismeretek bővítése.

EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása a Hevesi járásban

A projekt a Heves járásban alapellátási praxisközösség létrehozását célozza Heves központtal, Tenk, Átány, Kömlő és Tiszanána bevonásával, 11 háziiorvosi praxis részvételével, melyből kettő tartósan betöltetlen praxis. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel. A célok megvalósítását célzó tevékenységek tervezés során figyelembe vettük az ágazati fejlesztés politikai célokat, a Kormányzati Alapellátás fejlesztési koncepcióban szereplő elképzeléseket ugyanúgy, mint az előzmény projektek (TÁMOP 6.2.5/b, Svájci program, EFI-k) működési tapasztalatait.

A projekt során az alábbi szakmai tevékenységek megvalósításával kívánjuk a kitűzött célokat elérni: A PRAXISKÖZÖSSÉGRE, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK:

- praxisközösség működési kereteinek felállítása – szakemberek felvétele, együttműködési megállapodások megkötése a szakmai partnerekkel, működéshez szükséges fejlesztési tervek és eljárásrendek elkészítése, praxisközösségi tagok felkészítése, működési koordinációs rendszerének, kapcsolattartási módjainak kialakítása - praxisközösség dolgozóinak képzése

- a praxisközösségi tevékenységekhez kapcsolódó, képzéseken való részvétel lehetőségének biztosítása a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára

- o akkreditált képzések,

- o EFOP-1.8.0 projekt keretében kidolgozott praxisközösségi képzések,

- o projekten belüli felkészítő programok a krízisben levők támogató szolgáltatásba irányítása, valamint a beteg adherencia növelés területén - a praxisközösség tagjainak mentálhigiénés támogatása keretében kiscsoportos életkészség fejlesztő tréningek tartásával, stresszkezelés, konfliktuskezelés, kommunikációs készségfejlesztés és feszültségkezelés fókusszal.

A PRAXISOK ÁLTAL ELLÁTOTT LAKOSSÁGRA, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK - népegészségügyi szolgáltatások biztosítása kiemelten a krónikus, nem fertőző betegségcsoportokban

- o praxisonként heti 2 órás háziiorvosi, asszisztensi és védőnői prevenciók rendelés keretében egyéni egészségi állapotfelmérés, kockázatbecslés készítése, egyéni kockázati állapotnak megfelelő életmódtanácsadás a háziorvos, a háziiorvosi asszisztens és a védőnő által,

o dietetikus, gyógytornász és mentális egészség területén kompetens szakember által az egyes településeken elérhető egyéni és csoportos tanácsadási lehetőséget biztosító rendelés - személyre szabott, népegészségügyi szemléletű gondozási tevékenység keretében,

o egyéni és csoportos tanácsadás és minimál intervenció az életmód, a táplálkozás, a fizikai aktivitás a kockázati magatartások és a lelki egészség területén,

o csoport foglalkozások tartása testsúly kontroll, légzőtorna légzőszervi betegeknek, gerinctorna, stressz csökkentés (különösen magas kardiovaszkuláris kockázatú betegek körében) indikációkkal - egyéb közösségi egészségfejlesztési programok (a tervezés és megvalósítás során szoros együttműködésben a területi EFI-vel)

o települési egészségnapok tartása, melyek célja főként a mozgósítás, szemlélet formálás,

o szemléletformáló programok az általános iskolák felsőtagozataiban az egészségtudatosság, a személyi higiéné, a családi életre nevelés, és a szerhasználat megelőzés témakörében,

o egészséges idősödés előadássorozat - egészségkommunikációs tevékenység során,

o az EFOP-1.8.0 keretében kidolgozott lakossági tájékoztató kiadványok terjesztése a prevenció rendeléseken, a csoportos tanácsadások alkalmával, rendezvényeken és együttműködő partnerek által,

o a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvétel kommunikációs támogatása, mozgósítás,

o saját programok népszerűsítése, lakosság bevonása, szemléletformálás.

A szakmai tevékenységek megvalósítását eszközbeszerzés támogatja, melynek keretében:

- a praxisközösség működését támogató informatikai modul kerül beszerzésre, mely online előjegyzési rendszer működését biztosítja a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára, támogatja a betegutak szervezését, az egészségi állapot adatok és az ellátási események rögzítését, lehetővé teszi a tevékenység eredményességének szakmai értékelését - a gyógytornász tevékenységéhez szükséges kiegészítő eszközök beszerzés - a népegészségügyi koordinátor és egészségfelelős szervezési feladatainak hátterét biztosító irodai munkahely berendezése - praxisközösségi szakemberek kommunikációjához szükséges infokommunikációs eszközök beszerzése.

EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása Hort Nagyközségi Önkormányzat vezetésével

A projekt a Hatvani járásban alapellátási praxisközösség létrehozását célozza Hort központtal, Hatvan, Csány és Ecséd bevonásával, 7 háziorvosi praxis részvételével. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel. A célok megvalósítását célzó tevékenységek tervezés során figyelembe vettük az ágazati fejlesztés politikai célokat, a Kormányzati Alapellátás fejlesztési koncepcióban szereplő elképzeléseket ugyanúgy, mint az előzmény projektek (TÁMOP 6.2.5/b, Svájci program, EFI-k) működési tapasztalatait.

A projekt során az alábbi szakmai tevékenységek megvalósítással kívánjuk a kitűzött célokat elérni: A PRAXISKÖZÖSSÉGRE, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK:

- praxisközösség működési kereteinek felállítása

– szakemberek felvétele, együttműködési megállapodások megkötése a szakmai partnerekkel, működéshez szükséges fejlesztési tervek és eljárásrendek elkészítése, praxisközösségi tagok felkészítése, működési koordinációs rendszerének, kapcsolattartási módjainak kialakítása

- praxisközösség dolgozóinak képzése

– a praxisközösségi tevékenységekhez kapcsolódó, képzéseken való részvétel lehetőségének biztosítása a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára

o akkreditált képzések,

o EFOP-1.8.0 projekt keretében kidolgozott praxisközösségi képzések,

o projekten belüli felkészítő programok a krízisben levők támogató szolgáltatásba irányítása, valamint a beteg adherencia növelés területén - a praxisközösség tagjainak mentálhigiénés támogatása keretében

o kiscsoportos életkészség fejlesztő tréningek tartásával, stresszkezelés, konfliktuskezelés, kommunikációs készségfejlesztés fókusszal

o autogén tréning.

A PRAXISOK ÁLTAL ELLÁTOTT LAKOSSÁGRA, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK

o népegészségügyi szolgáltatások biztosítása kiemelten a krónikusnem fertőző betegségcsoportokban o praxisonként heti 2 órás háziorvosi, asszisztensi és védőnői prevenciók rendelés keretében egyéni egészségi állapotfelmérés, kockázatbecslés készítése, egyéni kockázati állapotnak megfelelő életmóttanácsadás a háziorvos, a háziorvosi asszisztens és a védőnő által,

o dietetikus, gyógytornász és mentális egészség területén kompetens szakember által az egyes településeken elérhető egyéni és csoportos tanácsadási lehetőséget biztosító rendelés,

o macula degeneráció szűrése és audiométeres halláscsúrés - személyre szabott, népegészségügyi szemléletű gondozási tevékenység keretében,

o egyéni és csoportos tanácsadás és minimál intervenció az életmód, a táplálkozás, a fizikai aktivitás a kockázati magatartások és a lelki egészség területén o csoport foglalkozások tartása testsúly kontroll, légző torna légzőszervi betegeknek, gerinctorna, stressz csökkentés (különösen magas kardiovaszkuláris kockázatú betegek körében) indikációkkal,

o dohányzás leszokás támogatás - egyéb közösségi egészségfejlesztési programok (a tervezés és megvalósítás során szoros együttműködésben a területi EFI-vel)

o települési egészségnapok tartása, melyek célja főként a mozgósítás, szemlélet formálás,

o úszásoktatás csoportok biztosítása o elsősegélynyújtási ismeretek tanítása az óvodai és iskola pedagógusoknak,

o szemléletformáló programok az általános iskolák felsőtagozataiban az egészségtudatosság, a személyihigiéné, a családi életre nevelés, és a szerhasználat megelőzés témakörében,

o egészséges idősödés előadássorozat,

o idősek fizikai aktivitás őrzését támogató csoportok - egészségkommunikációs tevékenység során,

o az EFOP-1.8.0 keretében kidolgozott lakossági tájékoztató kiadványok terjesztése a prevenció rendeléseken, a csoportos tanácsadások alkalmával, rendezvényeken és együttműködő partnerek által,

o a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvétel kommunikációs támogatása, mozgósítás,

o saját programok népszerűsítése, lakosság bevonása, szemléletformálás.

A szakmai tevékenységek megvalósítását eszközbeszerzés támogatja, melynek keretében:

- a praxisközösség működését támogató informatikai modul kerül beszerzésre, mely online előjegyzési rendszer működését biztosítja a praxisközösségekben dolgozó szakemberek számára, támogatja a betegutak szervezését, az egészségi állapotadatok és az ellátási események rögzítését, lehetővé teszi a tevékenység eredményességének szakmai értékelését

- a dietetikus és gyógytornász tevékenységéhez szükséges alapvető eszközök beszerzés,

- a népegészségügyi koordinátor és egészségfelelős szervezési feladatainak háttérét biztosító irodai munkahely felszerelése.

EFOP-1.8.2-17 - Az alapellátás és népegészségügy rendszerének átfogó fejlesztése - alapellátás fejlesztése (Gyöngyöspata)

A projekt a Gyöngyösi járásban alapellátási praxisközösség létrehozását célozza Gyöngyöspata központtal, Nagyréde és Gyöngyöstarján bevonásával, 5 háziorvosi praxis részvételével. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel. A célok megvalósítását célzó tevékenységek tervezés során figyelembe vettük az ágazati fejlesztés politikai célokat, a Kormányzati Alapellátás fejlesztési koncepcióban szereplő elképzeléseket ugyanúgy, mint az előzmény projektek (TÁMOP 6.2.5/b, Svájci program, EFI-k) működési tapasztalatait.

A projekt során az alábbi szakmai tevékenységek megvalósítását kívánjuk a kitűzött célokat elérni:

A PRAXISKÖZÖSSÉGRE, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK: -

praxisközösség működési kereteinek felállítása,

– szakemberek felvétele, együttműködési megállapodások megkötése a szakmai partnerekkel, működéshez szükséges fejlesztési tervek és eljárásrendek elkészítése, praxisközösségi tagok felkészítése, működési koordinációs rendszerének, kapcsolattartási módjainak kialakítása - praxisközösség dolgozóinak képzése

– a praxisközösségi tevékenységekhez kapcsolódó, képzéseken való részvétel lehetőségének biztosítása a praxisközösségekben dolgozó szakemberek számára:

o akkreditált képzések,

o EFOP-1.8.0 projekt keretében kidolgozott praxisközösségi képzések,

o projekten belüli felkészítő programok a krízisben levők támogató szolgáltatásba irányítása, valamint a beteg adherencia növelés területén - a praxisközösség tagjainak mentálhigiénés támogatása keretében kiscsoportos életkészség fejlesztő tréningek tartásával, stresszkezelés, konfliktuskezelés, kommunikációs készségfejlesztés, feszültségkezelés fókusszal.

A PRAXISOK ÁLTAL ELLÁTOTT LAKOSSÁGRA, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK - népegészségügyi szolgáltatások biztosítása kiemelten a krónikusnem fertőző betegségcsoportokban o praxisonként heti 2 órás háziorvosi, asszisztensi és védőnői prevenciók rendelés keretében egyéni egészségi állapotfelmérés, kockázatbecslés készítése, egyéni kockázati állapotnak megfelelő életmódtanácsadás a háziorvos, a háziorvosi asszisztens és a védőnő által,

o dietetikus, gyógytornász és mentális egészség területén kompetens szakember által az egyes településeken elérhető egyéni és csoportos tanácsadási lehetőséget biztosító rendelés - személyre szabott, népegészségügyi szemléletű gondozási tevékenység keretében,

o egyéni és csoportos tanácsadás és minimál intervenció az életmód, a táplálkozás, a fizikai aktivitás a kockázati magatartások és a lelki egészség területén,

o csoport foglalkozások tartása testsúly menedzsment, a gerinctorna, stressz csökkentés (különösen magas kardiovaszkuláris kockázatú betegek körében) indikációkkal,

o dohányzás leszokás támogatás - egyéb közösségi egészségfejlesztési programok,

o települési egészségnapok tartása, melyek célja főként a mozgósítás, szemléletformálás,

o úszásoktatás és aqua-fitness csoportok biztosítása o elsősegélynyújtási ismeretek tanítása az óvodai és iskola pedagógusoknak,

o szemléletformáló programok az általános iskolák felsőtagozataiban az egészségtudatosság, a személyihigiéné, a családi életre nevelés, és a szerhasználat megelőzés témakörében,

o egészséges idősödés előadássorozat - egészségkommunikációs tevékenység során,

o az EFOP-1.8.0 keretében kidolgozott lakossági tájékoztató kiadványok terjesztése a prevenció rendeléseken, a csoportos tanácsadások alkalmával, rendezvényeken és együttműködő partnerek által,

o a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvétel kommunikációs támogatása, mozgósítás,

o saját programok népszerűsítése, lakosság benovása, szemléletformálás.

A szakmai tevékenységek megvalósítását eszközbeszerzés támogatja, melynek keretében:

- a praxisközösség működését támogató informatikai modul kerül beszerzésre, mely online előjegyzési rendszer működését biztosítja a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára, támogatja a betegutak szervezését, az egészségiállapotadatokat és az ellátási események rögzítését, lehetővé teszi a tevékenység eredményességének szakmai értékelését,

- a dietetikus és gyógytornász tevékenységéhez szükséges alapvető eszközök beszerzés

- a népegészségügyi koordinátor és egészségfelelős szervezési feladatainak háttérét biztosító irodai munkahely felszerelése.

EFOP-1.8.2-17 - Praxisközösség létrehozása Egerben

A projekt alapellátási praxisközösség létrehozását célozza az egri járásban, Egerben, 5 háziorvosi praxis részvételével. A praxisközösség működésének célja az alapellátási és népegészségügyi feladatok jobb összehangolása, egészségcentrikus szemlélet erősítése, többlétszolgáltatások nyújtása az alapellátás keretében, a lakóhelyhez közel. A célok megvalósítását célzó tevékenységek tervezés során figyelembe vettük az ágazati fejlesztés politikai céljait, a Kormányzati Alapellátás fejlesztési koncepcióban szereplő elképzeléseket ugyanúgy, mint az előzmény projektek (TÁMOP 6.2.5/b, Svájci program, EFI-k) működési tapasztalatait.

A projekt során az alábbi szakmai tevékenységek megvalósítását kívánjuk a kitűzött célokat elérni:

A PRAXISKÖZÖSSÉGRE, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK:

- praxisközösség működési kereteinek felállítása,
  - szakemberek felvétele, együttműködési megállapodások megkötése a szakmai partnerekkel, működéshez szükséges fejlesztési tervek és eljárásrendek elkészítése, praxisközösségi tagok felkészítése, működési koordinációs rendszerének, kapcsolattartási módjainak kialakítása,
- praxisközösség dolgozóinak képzése,
  - a praxisközösségi tevékenységekhez kapcsolódó, képzéseken való részvétel lehetőségének biztosítása a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára:

o akkreditált képzések,

o EFOP-1.8.0 projekt keretében kidolgozott praxisközösségi képzések,

o projekten belüli felkészítő programok a beteg adherencia növelés területén, az öngyilkosság intervenciók lehetőségének területén, valamint a segítő beszélgetés, pszichés vezetés témakörében.

A PRAXISOK ÁLTAL ELLÁTOTT LAKOSSÁGRA, MINT CÉLCSOPORTRA IRÁNYULÓ TEVÉKENYSÉGEK

- népegészségügyi szolgáltatások biztosítása kiemelten a krónikusnem fertőző betegségcsoportokban

o praxisonként heti 2 órás háziorvosi, asszisztensi és védőnői prevenciók keretében egyéni egészségi állapotfelmérés, kockázatbecslés készítése, egyéni kockázati állapotnak megfelelő életmódtanácsadás a háziorvos, a háziorvosi asszisztens és a védőnő által,

o dietetikus, gyógytornász és mentális egészség területén kompetens szakember által az egyes településeken elérhető egyéni és csoportos tanácsadási lehetőséget biztosító rendelés - személyre szabott, népegészségügyi szemléletű gondozási tevékenység keretében,

o egyéni és csoportos tanácsadás és minimál intervenció az életmód, a táplálkozás, a fizikai aktivitás a kockázati magatartások és a lelki egészség területén,

o csoport foglalkozások tartása testsúly menedzsment, a gerinctorna, stressz csökkentés (különösen magas kardiovaszkuláris kockázatú betegek körében) indikációkkal,

o dohányzás leszokás támogatás - egyéb közösségi egészségfejlesztési programok,

- o települési egészségnapok tartása, melyek célja főként a mozgósítás, szemlélet formálás,
- o úszásoktatás és aqua-fitness csoportok biztosítása o elsősegélynyújtási ismeretek tanítása az óvodai és iskola pedagógusoknak,
- o szemléletformáló programok az általános iskolák felsőtagozataiban az egészségtudatosság, a személyihigiéné, a családi életre nevelés, és a szerhasználat megelőzés témakörében,
- o egészséges idősödés előadássorozat,
- o emlőönvizsgálat tanítás - egészségkommunikációs tevékenység során,
- o az EFOP-1.8.0 keretében kidolgozott lakossági tájékoztató kiadványok terjesztése a prevenció rendeleteken, a csoportos tanácsadások alkalmával, rendezvényeken és együttműködő partnerek által,
- o a szervezett népegészségügyi szűréseken való részvétel kommunikációs támogatása, mozgósítás, o saját programok népszerűsítése, lakosság benovása, szemléletformálás.

A szakmai tevékenységek megvalósítását eszközbeszerzés támogatja, melynek keretében:

- a praxisközöség működését támogató informatikai modul kerül beszerzésre, mely online előjegyzési rendszer működését biztosítja a praxisközösségben dolgozó szakemberek számára, támogatja a betegutak szervezését, az egészségiállapotadatokat és az ellátási események rögzítését, lehetővé teszi a tevékenység eredményességének szakmai értékelését - a dietetikus és gyógytornász tevékenységéhez szükséges alapvető eszközök beszerzése
- a szervezési feladatoknak háttérrel biztosító irodai eszközök kerülnek beszerzésre.

EFOP-1.8.20-17 - A hatvani EFI tevékenységeinek bővítése a mentális egészség területén

Az egészségfejlesztési iroda (EFI) új szervezeti egységként jött létre 2013-ban, mint a járás (korábban kistérség) egészségfejlesztési feladataihoz rendelt újszerű intézményrendszeri elem. Az EFI létrehozásával megvalósult az a kapacitásfejlesztés, amely lehetővé tette, hogy járásunkban az egészségfejlesztési tevékenység hatékonysága és szakmai megalapozottsága javuljon, a lakosság egészségi állapotának és az egészségyenlőtlenségek leküzdésének érdekében. Az EFI létrehozása lehetőséget teremtett arra, hogy a helyi közösségekben végzett egészségfejlesztési és betegségmegelőzési tevékenység megvalósulása beépüljön a helyi intézményi környezetbe, érdemi együttműködés alakuljon ki az alapellátással, a helyben tevékenykedő, az egészségmegőrzésben-, és fejlesztésében érdekelt társadalmi szervezetekkel, a helyi döntéshozás megfelelő információk birtokában és szakmailag támogatott módon végezhesse feladatait. Jelen projekt keretében a mentális egészségfejlesztés funkciók ellátása érdekében a meglévő, működő EFI Iroda szervezeti bővítése történik meg. Az EFI munkatársainak kiválasztása során figyelembe vesszük a pályázati útmutatóban szereplő végzettségre és gyakorlatra vonatkozó elvárások teljesülését. Az EFI mentális egészségfejlesztési funkcióval bővített alap működését jelentő adminisztrációs, koordinációs feladatokat az EFI-ben munkaviszony keretében foglalkoztatott munkatársak végzik. A külső partnerek bevonásával megvalósuló programelemek esetében is hangsúlyt fektetünk arra, hogy megtörténjen a létrehozott új szolgáltatások, tevékenységek tekintetében a járásban dolgozó szakemberek megfelelő felkészítése a feladatok jövőbeni ellátásra. Az EFI, mint szervezeti egység strukturális háttérrel biztosít ahhoz, hogy legyen egy dedikált szereplő a járásban, akinek célja és feladata a meglévő és jövőben tervezett egészségfejlesztési aktivitások összegyűjtése,

nyomon követése, szakmai-módszertani támogatás nyújtása ezen programok tervezéshez, megvalósításához, értékeléshez. Ezen túlmenően, már folytatott tevékenységekbe integrálódik, illetve bővíti az együttműködések körét az újonnan létrehozandó mentális egészségfejlesztési funkció. A pályázat során végzett aktív kommunikációs tevékenység eredményeként az érintettek megismerik az EFI mentális egészségfejlesztési funkcióval bővített működését, céljait, az beépül a helyi gyakorlatba, mint olyan szereplő, akihez szakmai segítségért lehet fordulni, immáron mentális egészségfejlesztés terén is. A szereplők közötti kapcsolatok fejlődéséhez járulnak hozzá a különböző szakmai körökben végzett egészségfejlesztéshez kapcsolódó felkészítések (krízis helyzetűek támogató szolgálatba irányítása, öngyilkosság megelőzés, depresszió, demencia megelőzése és korai felismerése stb.) melyek során a résztvevők egyrészt ismereteket kapnak, közös gondolkodási keretrendszert alakítanak ki, másrészt a találkozások, a szakmai célú együttlétek lehetőséget teremtenek egymás munkájának, kezdeményezésinek, lehetőségeinek, jobb megismerésére, az együttműködések létrejöttére, illetve elmélyülésére.

Az egészségfejlesztési Iroda felelős a mentális egészségfejlesztés funkció működés keretében az alábbi tevékenységekért:

- Alapvető primer prevenció célú szolgáltatások nyújtása a járás lakosai számára (pl. információnyújtás, ismeretbővítés, tájékoztatás, figyelemfelhívás, készségfejlesztés)
- Szülői készségek javítását célzó közösségi tevékenységek megvalósítása, támogatása védőnőkkel szoros együttműködésben
- Csoportos programok, rendezvények szervezésében és megvalósításában való részvétel
- A demencia, depresszió és öngyilkosság megelőzés helyi programjának megvalósítása együttműködésben a helyi szervezetekkel.

EFOP-1.8.20-17 - Füzesabonyi EFI bővítése

A magyarok testi-lelki egészségi állapota meglehetősen sérülékeny, nemzetközi összehasonlításban igen kedvezőtlen. Pályázatunka tervezett fejlesztést Heves megyében, Füzesabonyi járásban, az alábbi településeken valósítjuk meg: Aldebrő, Kál, Kápolna, Kompolt, Nagyút, Tófalu, Besenyőtelek, Dormánd, Füzesabony, Mezőtárkány, Sarud, Újlőrincfalva, Poroszló, Egerfarmos, Mezőszemere, Szihalom. Célunk, hogy a pályázat során végzett aktív kommunikációs tevékenység eredményeként az érintettek megismerjék az EFI mentális egészségfejlesztési funkcióval bővített működését, céljait, továbbá, hogy az beépüljön a helyi gyakorlatba, mint olyan szereplő, akihez szakmai segítségért lehet fordulni, immáron mentális egészségfejlesztés terén is. A tevékenységek kialakítása során törekedtünk arra, hogy a létrehozandó eszközök (pl. egészségfejlesztési programok adatbázisa, honlap tartalmak) minden érintett számára könnyen elérhetőek legyenek, így nem csak az EFI közvetlen tevékenységeit, de a partner szervezetek, intézmények munkáját is hatékonyan támogassa. Alapvetően tevékenységek: Alapvető primer prevenció célú szolgáltatások nyújtása a járás lakosai számára , szülői készségek javítását célzó közösségi tevékenységek megvalósítása, támogatása védőnőkkel szoros együttműködésben, csoportos programok szervezésében és megvalósításában való részvétel, mentális egészségfejlesztés keretében végezhető egyéni és populációs szintű preventív feladatok megvalósítása, a depresszió és öngyilkosság megelőzés helyi programjának megvalósítása együttműködésben a helyi szervezetekkel. Az EFI munkatársainak kiválasztása során figyelembe vesszük a Pályázati Felhívásban szereplő végzettségre és gyakorlatra vonatkozó elvárások teljesülését.

A mentális egészségfejlesztés funkciók ellátása érdekében történő bővítése során összesen heti 80 órában 1 fő 40 óra/hét és 2 fő 20 óra/hét/fő munkaidőben kerülnek foglalkoztatásra az EFI

új munkatársai. A pályázat megvalósítása során azokhoz a feladatokhoz kívánunk külső partnereket, szakértőket bevonni, melyekhez szükséges szabad erőforrások nem állnak rendelkezésünkre. A kötelezően megvalósítandó tevékenységek elméleti megalapozásához, tervezéséhez és gyakorlati megvalósításhoz figyelembe vettük az Egészségfejlesztési Irodák szakmai irányításáért felelős országos szerv által kidolgozott szakmai tartalmakat.

Célcsoportnak tekintjük a projekt szolgáltatásait, fejlesztéseit közvetlen használókat, és a programokban konkrétan résztvevőket, akik szintén alapján több csoportra oszthatók: legszélesebb célcsoport a járás lakossága, közvetlen programba vontak: a járás lakosságának 3%-a, helyi döntéshozók, az egészségügyben, népegészségügyben dolgozó szakemberek, egészségfejlesztésben résztvevő további ágazatok szakemberei. Indikátorok és felhívás szerinti számszerűsített szakmai elvárás: Egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevő személyek száma (Az egészségfejlesztési Iroda által, illetve közreműködésével megvalósított mentális egészséggel kapcsolatos programokon tanácsadáson, személyes és csoportos konzultáción és támogató szolgáltatásban résztvevő kliensek): 250 fő (Célérték 2018. október 31-ig), Járási lakosság számhoz illeszkedően, a járási lakosság legalább 3%-a, 884 fő (Célérték projekt fizikai befejezéséig). Azon járások száma, ahol korszerűsített szűrővizsgálatok kerültek bevezetésre az elmaradott térségekben: 1 db (Célérték projekt fizikai befejezéséig). Azon támogatott járások száma, ahol nőtt a szűrővizsgálatokon megjelentek száma: 1 db (Célérték projekt fizikai befejezéséig). Szervezet: Jelen pályázat szakmai vezetője Dr. Csomós András, a projektmenedzser további tagja: Bodáné Tóth Ildikó (projektmenedzser és pénzügyi vezető). Mindketten tapasztalt, több korábbi projektben résztvevő szakemberek. Balogh Ferencné mentálhigiénés munkatárs, Berkes Lászlóné projekt adminisztrátor, Nádor Krisztina mentálhigiénés munkatár, Vass Vera pszichológus. A projekt zárását követően a mentális egészségfejlesztési funkciók az azokat végző munkatársakkal egyetemben teljes körűen integrálódnak az EFI szervezetébe. A fenntartási időszakban változatlanul 1 fő főállású és 2 fő rész állású szakember biztosítja a fenntartási feladatok ellátását az EFI vezető szakmai és operatív irányítása alatt. A szükséges infrastruktúrát és kiszolgáló technikai felszereléseket is be kívánunk szerezni: notebook, munkaállomás, multifunkciós lézernyomtató, irodai forgószék, irattároló szekrény. A monitoring feladatokat (adatgyűjtés elemzés) a projektmenedzser végzi. Kötelező nyilvánosság és kommunikáció: "D", illetve "C" típusú táblát, fotódokumentáció készítését, illetve a lakosság irányába helyi televíziók, helyi rádiók, helyi, járási, térségi sajtó, közterületen elhelyezett pl. közterületen elhelyezett plakát és saját honlap segít a kommunikációban. Az EFOP-1.8.20-17 jelű konstrukció keretében kiemelt releváns esélyegyenlőségi és környezetvédelmi szempontokat a tervezés és a megvalósítás során figyelembe vettük.

[EFOP-1.8.20-17 - Lelki Egészségközpont létrehozása és működtetése a Pétervásárai járásban](#)

Heves megyében a születéskor várható élettartam alacsonyabb az országos átlagnál, viszont az adatok azt mutatják, hogy a régióban található többi megye átlaga még Hevesnél is alacsonyabb. Legnagyobb számban a keringési rendszer betegségei és a rosszindulatú daganatos betegségek vannak jelen. Az endokrin, táplálkozási és anyagcsere betegségek előfordulása ugyancsak gyakori a járásban. Az alkoholfogyasztás miatti halálozás a megyében mind a nők, mind a férfiak körében az OTH HaMIR adatbázisa szerint magasabb az országos átlagnál, a megyén belül is a rosszabb adatokkal rendelkező járások közé tartozik. A nagyszámú légzőszervrendszeri betegek közül 90% dohányos. A mentális és viselkedészavaros esetek száma sem elhanyagolható. Ezek a betegségek sok esetben az alkohol problémákból következnek. Az öngyilkosságok száma, viszont csökkenő tendenciát mutat. A skizofrénia,

skizotipias és paranoid rendellenességgel gondozott esetek az országos átlaghoz képest 30%-kal gyakrabban fordulnak elő. A pszichoaktív szer használata által okozott mentális és viselkedészavarok 10%-kal magasabb arányban jelentkeznek lakosságszám-arányosan a megyében az országos átlaghoz képest. Jelenleg hazánkban a mentális betegségek sok esetben rejtve maradnak az egészségügyi ellátók előtt, sőt sokszor a beteg hozzátartozója, és környezete se észleli a vészjósló jeleket. A szenvedélybetegségek magas száma, a stressz, a rossz anyagi és társadalmi helyzet mind rizikótényezői a mentális zavarok, és a depresszió kialakulásának. Ezen tényezők csökkentésével, kiiktatásával már jelentős eredmények születhetnének. A gyermekek esetében az oktatás, a felnőtteknél a munkahelyi környezet és a munkáltató humanitása rendkívül sokat jelenthet ezek megelőzésében. A szociális ellátórendszer tagjai, és a különböző civil szervezetek sok emberrel állnak kapcsolatban, így az ő munkájuk is jelentős a mentális betegségek kivédésében, a betegség felismerésében. Jelen projekt megvalósulásával ezen szervezeteken keresztül elérhetővé válnának azok az emberek, akik magas kockázatnak vannak kitéve. Közreműködésükkel, több lakossal kerülhetünk kapcsolatba, ezáltal többekhez eljuthat a mentális egészség megőrzésével és fejlesztésével kapcsolatos valamennyi információ.

Célcsoportunk valamennyi, a Pétervásárai járásban élő lakos, a gyermeket nevelő családok, szülők, a járás magas vérnyomás-és koleszterin szintű valamint cukorbeteg lakossága. A szenvedélybetegségben küzdők, valamint a mentális betegségek szempontjából magas kockázatnak kitett, többnyire hátrányos helyzetű lakosok. Idősek és roma származású személyek. Fontos továbbá, hogy figyelmet fordítsunk a pedagógusok, egészségügyi és szociális ellátásban dolgozók mentális egészségére is. Jelen pályázatban az imént felsorolt célcsoportok számára szerveznénk különböző programokat, előadásokat, csoportos és egyéni tanácsadásokat. Együttműködő partnereinknek munkacsoport megbeszéléseket, az EFI dolgozók és a közreműködő munkatársak részére a humanisztikus szemléletmód, módszerek és mentális egészségfejlesztés gyakorlati kérdéseiről tréningeket tartanánk. Minden célcsoport számára a neki megfelelő módon szeretnénk közvetíteni a mentális egészséggel kapcsolatos tudnivalókat. Az iskolás gyermekeknek szűrővel egybekötött egészségnapot eddig is tartottunk a Recski Általános iskolában, ezek bővítését tervezzük a tarnaleleszi, pétervásárai, siroki és parádi általános iskolákban is. Iskolai Egészségfejlesztési Programok keretében a dohányzás megelőzés, drog prevenció, computer függőség megelőzéséről beszélgetések az érintettekkel. A magasabb egészség kockázatú, illetve hátrányos helyzetű lakosság, roma populáció bevonását is tervezzük a programokba. A járásban a recski, mátraderecskei és a pétervásárai Roma Önkormányzattal felvesszük a kapcsolatot, és az EFI – LEK programjaiba bevonjuk őket. Programjainkkal a gyermekek fejlődését, már csecsemőkortól kezdve figyelemmel szeretnénk kísérni, ezért a védőnőkkel együttműködve Baba-Mama csoportot, az iskolák segítségével, pedig az eddig is működő Szülő klubot szeretnénk tovább működtetni.

A felnőtt lakosság számára a következő csoportos foglalkozásokat tervezzük:

1. Relaxációs csoportfoglalkozást két állandó helyszínen heti 1-1 alkalommal (PÁK tornaterme és Pétervására) a stressz oldás, depresszió megelőzésére szerveznénk. Ezek a tréningek eddig is működtek Parádfürdőn, a projekt keretében folytatni kívánjuk a résztvevők számának növelésével.
2. Felelős családtervezés a nemkívánt terhességek megelőzéséért - alternatív osztályfőnöki óra a térség 8. osztályos tanulóinak iskolai évente 2-2 alkalommal négy iskolát érintve. Egyéni mentális tanácsadásra is lehetőséget biztosítanánk heti egy napon a LEK-ben, egy napon pedig Pétervásárán. A járás további településein alkalmi tanácsadásokat tartanánk, az igények szerinti

alakításban. Havonta egyszer előadások kerülnének megrendezésre négy járási településen minden korosztályt és valamennyi élethelyzetet érintő témákban.

EFOP-1.8.6-17 - A felnőtt lakosság prevenció célú egészségfejlesztése a Magyar Fitness- és Egészségfejlesztési Szövetségnél

A Magyar Fitness és Egészségfejlesztési Szövetséget a hazai fitness ágazat fellendítésére jött létre. Az Európai Unió más tagországaihoz hasonlóan a fitness és wellness iparág szerepe a lakosság fittségi állapotának fejlesztésében és az egészség megőrzésben hazánkban is rendkívüli jelentőséggel bír, a preventív egészségfejlesztés egészségügyi kiadásokat drasztikusan csökkentő hatása, számos kutatással alátámasztott, jól ismert tény. Az egyesület céljai többek között: - felnőtt magyar lakosság preventív fittségi edzésre, fizikai aktivitási szintjének emelésére, rekreációs lehetőségeire vonatkozó javaslattétel - a magyar fitness szektor szereplőinek összefogása, szakmai rendezvények, fórumok szervezése - kapcsolattartás a hazai és nemzetközi, főként az EU-s fitness és egészségfejlesztési szakmai szervezetekkel. A pályázatunk célja olyan passzív nem sportoló célcsoport megszólítása, akik egyáltalán nem vagy most nem mozognak rendszeresen. Cél ezeknek az embereknek ebből az állapotból való kimosztása és elérni náluk, hogy heti rendszerességgel valamilyen sporttevékenységet végezzenek. Az Észak-magyarországi régióban a lakosság nagyobb hányada (80-85%) egyáltalán nem végez rendszeres sport tevékenységet. A projektterv keretében megvalósítható programoktól azt várjuk, hogy a heti 1800-2200 résztvevő, akik rendszeresen elkezdnek sportolni programunkban (előzetes felmérés szerint 5-6000 fő két-három év alatt) egy bizonyos hányada rendszeres sportolóvá válik, kialakul náluk a sport iránti szeretet és életformájukká válik a rendszeres sport. Felfedezik, hogy minimális anyagi ráfordítással tudnak gondoskodni saját és családjuk egészségéről és környezetükben is tudják ezt képviselni. A szakértői gárdát, akik a programok kialakításában és levezetésében segítenek az International Wellness Institut (IWI) végzett hallgatói közül válasszuk ki. Szakmai megvalósításban résztvevők: csoportos foglalkozást vezető, aerobik, jógaoktatók, instruktorok és személyi edzők, tehát szakmai hozzáértésük biztosított. A kiválasztott sportoknál ügyeltünk arra, hogy mindenki által végezhető sportágak legyenek, és ne igényeljenek sok és drága felszerelést, ami sokakat kizárna az adott sportágból. A projektben tervezett tevékenységek illetve tevékenység sorozatok jelentősen hozzájárulnak a régióban rendszeres sporttevékenységet végző felnőtt lakosság számának növeléséhez mely növekedés ösztönzi a fiatalabb korosztály életmódváltását is. Rendezvényeinken célunk a felnőtt korú lakosság széles körű tájékoztatása a rendszeres sportolás pozitív élettani hatásairól valamint az egészséges életmód kialakítására vonatkozó ismeretterjesztő-, életvezetési-, mentálhigiénés- és fizikai aktivitásra ösztönző témakörökben résztvevő központú tudásátadó foglalkozások, és előadások formájában.

Megvalósítási helyszínek és tevékenységek:

1. Rendszeres portolás biztosítása az alábbi helyszíneken és sportágakban (Futás, Nordic Walking, Jóga, Zumba és Aerobik egyben): Heves megye: Eger, Hatvan, Gyöngyös, Füzesabony, Heves Nógrád megye: Salgótarján, Balassagyarmat, Bátorfyerenye, Pásztó, Szécsény Borsod Abaúj Zemplén megye: Miskolc, Sárospatak, Szerencs, Ózd
2. Lakossági egészségnapok igényfelmérés szerint 8 kedvezményezett településen és 7 egyéb településen.
3. Népszerűsítő városi sportrendezvények igényfelmérés szerint 50%-ban kedvezményezett településeken (összesen 12 rendezvény 12 településen 4 sportágban: Futás, Nordic Walking, Jóga, Zumba és Aerobik egyben).
4. Helyi emberi erőforrás fejlesztési terv elkészítése

5. A projekt megvalósításához szükséges informatikai-, sport-, szoftver és egyéb eszközök beszerzése

6. Lakossági kampánnyal kapcsolatos IT fejlesztés 7, Kommunikációs kiadványok készítése. Első lépésként az Észak-magyarországi régióban, 15 városban egy-egy egészség napot rendezünk felhívva a figyelmet a sport és az egészség fontosságára. A rendezvényekkel a célunk, hogy minél szélesebb tömegeket vonzunk be az egészség napra és ehhez a családokat célozzuk meg. A célcsoportnak szűrőbuszt biztosítunk, étkezési tanácsadást, stressz kezelést és egy relax sátor is. Ezeken a rendezvényeken mutatjuk be azokat a mozgásformákat is, persze más szórakoztató, aktív program mellett, amelyeket a városban az egészség nap után heti rendszerességgel fogunk kínálni a lakosságnak.

Hosszú távú célok:

- hosszú távon fenntartható, helyi szükségletekre épülő szabadidős sportolói közösség kialakítása,
- a jelenleg nem sportoló felnőtt lakosság és a hátrányos helyzetű személyek közérzetének és mentális stabilitásának javítása,
- a felnőtt lakosság betegségmegelőzéséhez és életmódváltásához szükséges teljes körű információk biztosítása,
- helyi igényekre alapozott sportolási lehetőségek kialakítása és működtetése.

Rövid távú célok és számszerűsíthető eredmények:

- minimum 600 fő fogyatékossgal élő résztvevő bevonása,
- minimum 6000 fő egészségfejlesztő és betegségmegelőző programokban résztvevő személy bevonása.

EFOP-1.8.6-17 - Elérhető szabadidősporttal az egészségünkért (Átány)

A fejlesztés részletes tartalma a kitöltési útmutatóban foglalt elvárások mentén nem fér bele az 5000 karakter terjedelembé, így a projekt részletes szakmai tartalma a megvalósíthatósági tanulmányban kerül részletesen bemutatásra. Projektünk tevékenységei az észak-magyarországi régió területén valósulnak meg. A projekt biztosítani kívánja a szociális, egészségügyi és a társadalmi kirekesztés elleni fellépést szolgáló közösségi és közcélú szolgáltatásokhoz, ezen belül a szabadidősporthoz való egyenlő esélyű hozzáférést, annak mennyiségi és minőségi javítását.

Projektünk célja:

- a kiválasztott projektekben olyan egységes szemléletű, komplex lakossági testmozgás-programok valósuljanak meg, amelyek hozzájárulnak a napi fizikai aktivitási szint, mozgásmennyiség növeléséhez, és népegészségügyi kiadások csökkenéséhez, a lehető legtöbb ágazatközi szereplő közötti együttműködés kialakításához, szorosabbra fűzéséhez.
- további cél olyan projektek és szakmai, fejlesztési tevékenységek támogatása, ahol megvalósul az egészségfejlesztő testmozgáshoz kapcsolódó szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés javítása, valamint olyan lakossági szemléletformálás és kommunikáció történik, amely az egészséges életvezetési kompetenciákat is fejleszti.

A lakosság élethosszig tartó, rendszeres testmozgásra ösztönzése Magyarország (és Európa) gazdaságának és versenyképességének növeléséhez és a foglalkoztatási mutatók javításához is elengedhetetlen. A kevésbé fejlett régiókban és a kedvezményezett járásokban, településeken erre különös szükség van a diverz szolgáltatási színvonal miatt, hiszen - elégséges szabadidősport kínálatot jellemzően (csak) a nagyobb, jellemzően városi rangú települések képesek kínálni - ennek megfelelően a nem városi rangú, kisebb lakosságszámú és kisebb gazdasági teljesítőképességű településeken az elégséges kínálat a legtöbb esetben nem, vagy nem megfelelően biztosított a lakosság számára, ráadásul a fizetőképes kereslet is hiányzik. A komplex lakossági testmozgás-programok és szabadidősport események megvalósítása célja: a projektek mérhető módon ösztönözzék és segítsék a lakosság fizikai aktivitását, a minőségi sportszolgáltatásokhoz való gyors és egyenlő esélyű hozzáférést, valamint a szakemberek, sportszolgáltatók közötti tudatos tapasztalatszerét, a szemléletformálást. Cél, hogy a projektek révén a kevésbé fejlett régiókban minél több típusú sportszolgáltatás fejlesztés valósuljon meg, ezáltal minél szélesebb egészségfejlesztő testmozgás kínálat álljon rendelkezésre.

A Felhívás rész céljai:

- terjedjen el széles körben az egészséges életmód szemlélete és gyakorlata, ezen belül a szabadidősport életvitelszerű gyakorlása;
- fejlődjön a lakosság egészségtudatossága, javuljon az egészsége;
- kerüljön felülvizsgálatra a célcsoportokhoz igazított egészség- és egészségfejlesztő testmozgás kommunikáció;
- javuljon a szabadidősport szolgáltatások elérése a hátrányos helyzetű, különösen szegénységben élő családok számára;
- javuljanak az esélyegyenlőség, és a társadalmi befogadás feltételei a szabadidősportban.

Célcsoportunk:

- a kevésbé fejlett régiókban élő lakosság (különösen a krónikus, nem fertőző betegségcsoportok kockázati célcsoportjai, azon belül fókuszálva a hátrányos helyzetű személyekre, az idős polgárokra és a fogyatékosággal élőkre), valamint
- a népegészségügyi kommunikációban érintett szakemberek, továbbá

- az Európai Bizottság egészségfejlesztő, egészségvédő testmozgást is magába foglaló koncepciója által érintett központi és helyi döntéshozók jelentik.

A projekt keretében megvalósuló TEVÉKENYSÉGEK:

- egészségfejlesztő testmozgás szolgáltatás fejlesztési cselekvési terv készítése (minőség- és szolgáltatásfejlesztés, innováció): a kevésbé fejlett régióban található megyék mindegyikére kiterjed, és az ott található kedvezményezett járások legalább 15%-ára is kiterjed, és legalább 51 %-ban kedvezményezett településekre fókuszál,
- komplex lakossági testmozgásprogramok, szabadidősport események és eseménysorozatok szervezése és megvalósítása - a projektidőszakban és minden naptári évben megvalósul,
- a kevésbé fejlett régiókban található megyék mindegyikében sor kerül programok és események megszervezésére - melyek legalább fele a kedvezményezett járásokban található, vagy kedvezményezett településen valósul meg (ugyanazon településen évente csak egy esemény valósulhat meg),
- szemléletformálási célú print (nyomtatott) kiadványok stratégiai és operatív (kreatív) tervezése, gyártása, információs eszközök, felületek kialakítása: a termékek a kevésbé fejlett régiókban található megyék mindegyikében folyamatosan elérhetők a projektidőszakban a kiválasztott ágazati szereplőknél,
- az egészségfejlesztő testmozgásról szóló lakossági kampányok és fórumok szervezése: a kampányok folyamatosan valósulnak meg a helyi és a térségi médiában, kommunikációs felületeken.

EFOP-1.8.7-16 - Célzott prevenció programok a szenvedélybetegségek megelőzése érdekében Hatvanban

A Zagyvaság Helyi Akciócsoport 2008. október 22-én alakult meg, majd döntöttek az egyesület létrehozásáról Zagyvaság Vidékfejlesztési Közhasznú Egyesület néven. Az Egyesület célja elsősorban a helyi közösségek részvételén alapuló fejlesztések megvalósulásához szükséges képességek, ismeretek közvetítése, tapasztalatok megosztása a helyi önkormányzatokkal, a térségben található intézményekkel, civil szervezetekkel, vállalkozásokkal. A legfrissebb kábítószerügyi jelentés szerint a szerek folyamatos változása jellemzi a drogpiacon Európában, így Magyarországon is. Változást hozhat egy radikális életszemlélet-váltás, hosszú távon a kábítószer elleni küzdelem egyedüli eszköze a család megtartó ereje és képessége. A projekt prevenció tevékenységének legfőbb célcsoportja a 12-18 éves korosztály, azon belül is elsősorban a sérülékeny személyek és családjaik, azaz olyan fiatalok, akik kábítószerrel kapcsolatba kerülhetnek, a kábítószer-probléma szempontjából veszélyeztetettek. Dolgozunk továbbá szülőkkel/családokkal, illetve kifejezetten hátrányos helyzetű diákokkal is. A projekt során készségeket, kompetenciákat, önismeretet fejlesztünk speciális és alternatív módszerekkel. A pályázat megvalósítása során a projektben célként tűzzük ki, az érintett szakmai csoportok, szakemberek szorosabb együttműködését. A fiatalok által készített felmérés alapján kiderül, hogy főleg a 13-14 éves korosztály társával tölti leginkább a szabadidőt, a családdal való közös program leginkább, a háztartási munka. Megdöbbentően magas a számítógép/okostelefon használata mellett a sporttevékenység mennyire eltörpül. Az alkoholfogyasztás az életkor előre haladtával nő, ahogyan a dohányzás és a kábítószerhasználat is. A rejtőzködő droghasználóknak elsősorban nem a konkrét kábítószer használathoz kapcsolódó ellátásra lenne szüksége, hanem kevésbé specifikus és kevésbé stigmatizáló konzultációs segítség (pl.életvezetési tanácsadás, önismereti csoport), így a kábítószer-használók és a veszélyeztetett fiatalok speciális szolgáltatások bevezetését igénylik, illetve a „drogra” koncentráló segítség helyett holisztikus szemléletű szolgáltatások fejlesztése. Ezen

kívül fontos a közös együttműködés erősítése a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, házi orvosokkal, védőnőkkel. A korai jelzőrendszer megerősítése a kerületi intézményi háló bevonásával. Fiatalokat célzó prevenciós szolgáltatások fejlesztése szabadidős programokon keresztül, illetve felkeresve őket az iskolában. Elengedhetetlen feladat képzés/továbbképzés tartása olyan szakemberek részére, akik kapcsolatba kerülnek/kerülhetnek szerhasználókkal.

A projekt célja elsősorban az, hogy az adott problémáról egyáltalán beszéljünk. Ismereteket, készségeket adjunk át, minek hasznosításával a függőségek kialakulásának lehetősége csökken. A családok, fiatalok, baráti közösségek, szakemberek, pedagógusok a térségben már fogják tudni azt, hogy hogyan kezeljék a problémát, hova forduljanak, lesz kihez fordulni! A megvalósítandó programok mind a fent említett célok elérését szolgálják: Információkat nyújtunk, családi rendszer megerősítését, szülői készségek fejlesztését segítő programokat viszünk véghez (pl. szőnyegovi), érzelmi és értékközvetítő programokon keresztül érjük el a fiatalokat (pl. Bábcsoport, Meridián-torna, Drámacsoport, Művészet, mint szenvedély, Rendhagyó osztályfőnöki óra). A fiatalok pszichés, magatartási, beilleszkedési és kapcsolati problémáinak kezelését segítő programok keretén belül pszichológus-gyógypedagógus foglalkozik a diákokkal. Kortássegítő foglalkozások keretén belül célunk, hogy probléma-érzékenyen vegyen részt saját korcsoportjának életében. Alternatív szabadidős programokként 2 alkalommal Sportnapot és 2 alkalommal Zeneinapot szervezünk, mellyel a lakosságot is el kívánjuk érni, az ő figyelmüket is a probléma irányába akarjuk fordítani. Önismeret és a személyiség fejlesztését segítő alternatív technikák során a függőnek nem minősülő, de a kábítószer – használat jeleit mutató, illetve a kimondottan problémás diákokat keressük fel, ahol a szerhasználat, a viselkedés okait tárjuk fel, készségeket, személyiségfejlesztő technikákat tanítunk nekik. A területi együttműködés jegyében szakmai előadás, workshop, szupervízió, esetmegbeszélő műhelyek megvalósítását tervezzük. A projekt hatására várjuk, hogy az életprevalencia-értékek csökkennek, a segítő, szociális intézményeket megismerik a diákokkal, az egészségfejlesztés, kábítószer-megelőzés információk átadásra kerülnek, a szermentes életformát népszerűsítjük, megerősítjük, erősítjük az öntudatot, szermentes életformát népszerűsítjük, családi normakövető magatartással ismertetjük meg a célcsoportot. Legalább 3 db együttműködési szerződést kötünk a területi együttműködés kialakítása érdekében, a hatékony közös munka elősegítésére. Hosszú távú hatások elérésére akciótervet hozunk létre. A projekt véghezviteléhez szükséges Infrastruktúra és infokommunikációs fejlesztést tervezzük.

EFOP-1.8.7-16 - Drogprevenciós projekt Gyöngyösön és vonzáskörzetében

A projekt általános célja Gyöngyösön és vonzáskörzetében tudatosítani a szenvedélybetegségek kockázatát a lakosság, főként az ún. kockázati célcsoportok körében és csökkenteni a különböző (de kiemelten: drog, alkohol és számítógépes) függőségek kialakulásának kockázatát, a már kialakult függőség (rendszeres használat) esetében szakmai segítséget nyújtani hatékony beavatkozásokkal. A szermentes életmód népszerűsítése, a támogató családi háttér erősítése. A programot Gyöngyös Város Önkormányzata valósítja meg szorosan együttműködve a város és környéke egészségügyi, oktatási, kulturális és egyéb humán szolgáltatást nyújtó közintézményeivel, szervezeteivel. A tervezett program indoklottsága: Gyöngyös az elmúlt évek alatt a kábítószer-kereskedelem jelentős helyszínévé vált. A város jó közlekedési adottságai és Budapest közelsége a drogterjesztés, droghoz jutás, droghasználat szempontjából kiemelt jelentőségű. Gyöngyös egyes területein nagyon magas a droghasználók aránya. Az elmúlt időszakban, az országos médiában is szereplő durándai

droghelyzet következményeként a településrész drogfertőzöttségéről, a város más részeihez képest, több információ áll rendelkezésünkre. A dizájn drogok, különösen a herbálként árult biofű és a katinon stimulánsok - kristály - már évek óta a legnépszerűbbek a településrészen. Szakértői beszámolók szerint itt nemcsak a helyi fogyasztók ellátása folyik, hanem a város más részén élők is itt tudják beszerezni a drogot. Riasztó tendencia, hogy a különféle szerekek kapcsolatba kerülő fiatalok életkora egyre alacsonyabb, a szakemberek tapasztalatai szerint már a 10-11 éves korosztály is érintett lehet vagy a baráti kör vagy a saját családja révén. A protektív tényezők közül fiatal korban kiemelkedő jelentőségű a család, az iskola, a kortárs csoportok, a helyi közösségek.

Fontos cél a közösségek és a család szerepének megerősítése és a fiatalok elérhetősége. A fiatalok droghelyzetének közösségben alakul ki, így annak megoldása is a közösség számára jelent feladatot. A probléma megoldásának érdekében megtörtént az információgyűjtés, a probléma feltérképezése, valamint a célcsoportok beazonosítása. A közösségi alapú prevenció jelenleg nélkülözi a városban a megfelelő módszereket, helyszínt és szakembereket. A városban csoportos alapú szociális munka nemcsak e területen, de más célcsoport és probléma esetében sem működik. A tervezett projekt tevékenységei jórészt a gyöngyösi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum 2017 tavaszán végzett kérdőíves vizsgálatának tapasztalataira építenek.

A 24 hónapos projekt a következő konkrét célokat tűzte ki:

- A kockázati célcsoportok megszólítását és bevonását (motiválását) szolgáló módszerek adaptálása, fejlesztése, alkalmazása.
- A kockázati célcsoporttal találkozó személyek prevenció és segítő szemléletének formálása és számukra szakmai segítségnyújtás, tapasztalat-átadás.
- A városi intézmények és segítők számára strukturált együttműködési formák kidolgozása, működtetése.
- A családi háttéren alapuló módszerek adaptálása, működtetése különösen a kockázati célcsoportok és már érintett fiatalok körében.
- Kortárs és sorstárs segítő csoport módszer beemelése a városi gyakorlatba.
- Az alternatív, szenvedélybetegségekkel szemben konkurens programok, tevékenységek rendszeres szervezése.
- Olyan helyszín létrehozása, amely ezeknek a tevékenységeknek színterét jelentheti és megfelel a célcsoportok sajátos kulturális igényeinek (városi ifjúsági színtér).

Fenti célokat a projekt a szakmai tervben részletezett módszertan alapján, a felhívásban rögzített kötelező tevékenységek mindegyikének megvalósításával kívánja elérni. A tervezett tevékenységek az önkormányzat saját épületeiben valósulnak meg. Figyelembe véve a városi roma szegregátumokra (Duránda, Harmadosztály) jellemző eltérő szerhasználati szokásokat és az ottani, szegregátumokra jellemző életkörülményeket, a tervezett projektben alprojektként külön figyelmet kap ez a célterület és célcsoport. Az alprojekt célja, hogy a célterületen jellemző anómiás jelenségek kezelésével közvetve is hatást gyakoroljon a területre jellemző droghelyzetre, devianciákra. A projekt keretében létrejött szolgáltatások fennmaradása mellett fontos az a hatás, mely a prevenció új szemléletű (családi alapú, indirekt) megközelítését jelenti. A projektben érintett intézmények fennmaradása a projektidőszak után is biztosított, így a várt szakmai hatás fennmaradása intézményi szinten is megoldott. A projektben fontos szerepet kap a kortárs csoportra alapozott önkéntes-képzés és –koordináció. Elmondható, hogy e tekintetben a város jelenleg nem aknázza ki például az Iskolai Közösségi Szolgálatban rejlő lehetőségeket sem, ami a projekt hatására változni fog, mivel olyan tartalmas és hasznos

önkéntes-programot is kínálunk, mely a jövőben folytatható lesz. Ezt a létrejövő ifjúsági szintér infrastruktúrája és a projektben részt vállaló szakemberek felkészítése teszi lehetővé.

EFOP-1.8.9-17 - "Legyen más a szenvedélyed 2!" - prevenciós program megvalósítása Heves megyében (HEVES MEGYEI GYERMEKVÉDELMI KÖZPONT ÉS TERÜLETI GYERMEKVÉDELMI SZAKSZOLGÁLAT)

A projektet a Heves Megyei Gyermekvédelmi Központ és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat és a Heves és Vidéke Bűnmegelőzési Alapítvány konzorciumi formában valósítja meg. A projekt elsősorban a szerhasználat megelőzését és visszaszorítását célzó prevenciós szemléletformáló programokból áll, amelyek megvalósítása hozzájárul a gyermekvédelmi szakellátásban ideiglenes hatállyal elhelyezett, nevelésbe vett gyermekek, utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek szerhasználatának megelőzéséhez, visszaszorításához. A projekt tartalmaz további speciális programokat is, amelyek hozzájárulnak a nevelőszülőknél nevelkedő gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek vonatkozásában a nevelőszülői készségek fejlesztéséhez, a szülők és családok bevonásával erősítik a családi rendszert, a nevelőszülők szerepét. Hangsúlyt kapnak a továbbképzések, felkészítések, amelyeken keresztül növelhető a nevelőszülői hálózatokban, gyermekotthonokban, területi gyermekvédelmi szakszolgálatokban dolgozó szakemberek szakmai tevékenységeinek hatékonysága. Az operatív szintű beavatkozásokat módszertani fejlesztések egészítik ki: gyermekvédelmi ellátórendszer egyes ellátási formáihoz kapcsolódó felmérések, kutatások, amelyek a szenvedélybetegség megelőzése érdekében az ellátórendszer fenntartható, hatékony megelőzési rendszerének kialakítását segítik elő. A projekt megvalósításának kezdete: 2017.év 10. hó 01. nap. A projekt megvalósításának befejezése: 2019. év 09. hó 30. nap.

EFOP-2.2.0-16 - Pszichiátriai és addiktológiai gondozóhálózat fejlesztése (ÁLLAMI EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÓ KÖZPONT – Gyöngyös)

A megvalósítani kívánt projekt célja a pszichiátria és addiktológiai szakellátás minőségének, hatékonyságának és az ellátáshoz való hozzáférésnek a javítása, és ezáltal a lakosság mentális egészségi állapotának fejlesztése. Cél továbbá a pszichiátriai és addiktológiai fekvő- és járóbeteg szakellátás terhelésének kiváltása, a lakosságközeli ellátások hangsúlyossá tétele, és véső soron a lakosság mentális egészségi állapotának a javítása. Jelen pályázat a pszichiátriai gondozás feltételeinek javítását és hatékonyságának fokozását célozza. Ez a cél a kor szakmai elvárásának megfelelő pszichiátriai ellátás lakosság közelivé tételével valósítható meg, mert csak ez az ellátási modell biztosítja a lakosság egyenlő hozzáférését a pszichiátriai szolgáltatásokhoz, a költséghatékony gondozást, a lakosság elégedettségi szintjének emelését és egyes egészségügyi statisztikai mutatók további javítását. Ez paradigmaváltást is jelent az eddigi, költséges és kevésbé hatékony fekvőbeteg-ellátás centrikus modellel szemben. Az eddigi kórházi ellátásból induló modell mellett megjelenik a gondozói definitív ellátás modellje, ahol orvosi, pszichológiai és szociális kompetenciával bíró multidiszciplináris team dolgozik, és aminek eszköze a gondozóban működő Nappali Terápiás Részleg (NTR), ami a korábban kórházi ellátásra szoruló, de a jelenlegi terápiás lehetőségek felhasználásával nappali foglalkozáson felügyelet mellett ellátható betegeket tud fogadni, akik éjszakájukat és a hétvégeket családi körben, otthonukban tölthetik. A gondozók minimumfeltételeinek biztosítása mellett elengedhetetlen a zavartalan működéshez és a lakosságközeli ellátáshoz szükséges kubaturális feltételek, informatikai, pszichodiagnosztikai és egyéb tárgyi eszközök biztosítása, a szükséges

építési munkálatok elvégzése, a gondozók megfelelő elhelyezése egy-egy ellátási terület központjába.

A megfelelő színvonalú betegellátás megvalósításához szükséges a módszertani és működési protokollok kidolgozása, azoknak orvoscépzésbe és a gondozói gyakorlatba való implementálása. Szintén elengedhetetlen az új, jó gyakorlatok bevezetése, ennek keretében kockázatbecslés alkalmazása a pszichiátriai gyakorlatban és a közösségi pszichiátriai ellátás megvalósítása során.

A projekt konzorciumi keretek között valósul meg.

Konzorciumvezető: Állami Egészségügyi Ellátó Központ (ÁEEK).

Konzorciumi tagok a vidéki egyetemek:

-Debreceni Egyetem (DE)

-Pécsi Tudományegyetem (PTE)

-Szegedi Tudományegyetem (SZTE)

A projekt műszaki tartalma:

1. Eszközfejlesztés és infrastruktúra felújítása/átalakítása/bővítése országosan ÁEEK fenntartású intézményben.
2. Eszközfejlesztés országosan a kiválasztott pszichiátriai gondozóban. Ezen belül: mobiliák, orvostechnikai és informatikai eszközök beszerzése az érintett gondozók részére.
3. A konzorciumi partner Egyetemek esetében pszichiátriai gondozók korszerű infrastrukturális, kubaturális feltételeinek biztosítása.
4. Új pszichiátriai gondozók létrehozása és működtetése az alábbi megyékben, azon területeken, ahol a hozzáférés az ellátáshoz nem biztosított a lakosság számára: Fejér megye, Hajdú-Bihar megye, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye (Sárbogárd, Berettyóújfalu, Fehérgyarmat)
5. Nappali Terápiás Részlegek (NTR) létrehozása (Siófok, Gyöngyös, Makó, Veszprém)
6. Egységesített pszichodiagnosztikai tesztbatteria bevezetése a gondozókban.

A projektben megvalósítani kívánt orvosszakmai tevékenységek:

1) Kockázatbecslés- és kezelés bevezetése.

2) Akkreditált gondozók kialakításához szükséges szakmai feltételrendszerek előkészítése, ajánlások megfogalmazása a pszichiátriai rezidensképzésbe történő beillesztéséhez.

3) A pszichiáter rezidensek számára a pszichiátriai járóbeteg-szakellátásra, gondozásra specifikus oktatási anyag előkészítése az ÁEEK és az egyetemek szakembereinek együttműködésével.

4) Gondozók számára utánképzések tartása.

5) NTR-ek működésének vizsgálata – implementálás, monitorozás, szakmai módszertanok (finanszírozási és szakmai feltételek) kidolgozása.

6) A rezidensképzési rendszer gondozók bevonásával történő akkreditációjának előkészítése az orvoscépzésben.

7) Általános pszichiátriai továbbképzés (szakdolgozók oktatása)

A projekt eredményeként egy olyan ellátási rendszer fejlesztése valósul meg, melynek középpontjában a páciens áll sajátos szükségleteivel és helyzetével. Az öt gondozó team minél hatékonyabban, az erőforrások optimális felhasználásával kell, hogy biztosítsa hosszútávú ellátását, gondozását a Pszichiátriai Szakmai Kollégium érvényben lévő terápiás protokolljai

alapján. A fejlesztés eredményeképpen a pszichiátriai gondozó rendszer fejlesztésével megvalósul a gondozói ellátórendszer korszerűsítése, a pszichiátriai betegek számára nyújtott gondozói tevékenység színvonalának emelése, ezáltal a fekvőbeteg-ellátó rendszer terhelésének csökkentése, valamint azon betegek gondozásba vétele, akik eddig a hiányos infrastruktúra és a nehezen elérhető ellátás miatt nem kerültek ellátásra.

Székesfehérvár MJV - Kégl György Városi Egészségügyi Program

A helyi ágazati fejlesztési tervek közül a Kégl György Városi Egészségügyi Program az Egészséges Városok mozgalom feladatvállalásaihoz és az Egészségfejlesztési Terv céljaihoz kiemelt jelentőséggel kapcsolódik. Az infrastruktúra-fejlesztés, mint előfeltétel a megfelelő egészségügyi ellátások biztosításának elengedhetetlen része, amely mind a gyógyítási, mind a prevenció feladatok meghatározó alapjaként szolgál. A Program négy fő területének (házi orvosok önként vállalt feladatainak támogatása; egészségfejlesztő, szűrő- és prevenció programok folytatása; Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház támogatása; orvosi rendelők felújítása) mindegyike a városban élő és dolgozó emberek életminőségének javítását, valamint az egyéni és közösségi szinten produktív életvitel megvalósítását támogatja. Ezáltal a helyi Egészségfejlesztési Terv céljaival és intézkedéseivel összhangban járulhat hozzá az egészség társadalmi meghatározóinak pozitív alakításához.

A Fejér Megyei Szent György Egyetemi Oktató Kórház és Székesfehérvár MJV Önkormányzatának együttműködésére jó példa az az – országosan egyedülálló – nagyszabású egészségnap, amely évente megrendezésre kerül.

A Székesfehérváron megrendezésre kerülő egészségfejlesztő, szűrő- és prevenció programokhoz az Önkormányzat 2011-től kezdődően évente 2 500 eFt támogatást biztosít.

Az orvosi rendelők felújításának sorozata 2017-ben a Berényi utcai gyermekrendelőben kezdődött meg, ahol a fűtési rendszer és a kerítés felújítása, utólagos vízszigetelés és külső hőszigetelés, valamint eszközök és bútorok beszerzése valósult meg. A Farkasvermi utcai felnőtt házi orvosi rendelőben új bejárat és akadálymentes vizesblokk kialakítására, valamint teljes belső felújításra került sor. A Sarló utcai rendelőnél a belső udvar burkolatának cseréje történt meg.

2018-ban a Verseci utcai rendelő felújításával folytatódott a Kégl György Városi Egészségügyi Program. A kétszintes épületben közel kettőszáz nyílászáró cseréjére került sor, új bejárat, akadálymentes vizesblokk valamint lift kialakítására, fűtési rendszer, villamoshálózat és tető felújítására, burkolatok cseréjére, bútorok beszerzésére került sor. A Jancsár utcai ifjúság-egészségügyi rendelőben akadálymentes vizesblokk kialakítására került sor és az infokommunikációs akadálymentesítés szintén megvalósult. Megkezdődött a Ybl lakótelepi házi gyermekorvosi rendelő felújítása és a Szekfű Gyula utcai háromszintes orvosi rendelő épület felújításához, átalakításához az engedélyeztetési eljárások lezajlottak.